

461 MZ  
Zschedzenak.

**Wrothfa**  
**ja Sserbow**

na lěto

**1878.**

Z nakladom Maćicy Serbskeje.

W kommissiji J. E. Smolerja.

Głishecj Smolerjcz knihicizisczejtnje w maczicznym domje w Budyshinje.

28 1446

# W tutym 1878. lécze po Khrystufu, kotrež 365 dnů w psichija, licži so:

wot stworjenja swěta . . . . .	5827,	wot sałoženja budysteho tachantstwa . . . . .	658,
wot wustajenja julianskeje protytki . . . . .	1923,	wot spoczatka reformazije . . . . .	361,
wot czerpjenja a horjejtacza Khrystufoweho . . . . .	1845,	wot naroda krala Alberta . . . . .	50,
wot spoczatka křesćejianstwa w Ešerbach . . . . .	858,	wot sałoženja maczižy šerbskeje . . . . .	31.

## Zyrkwinske lětne snamjenja.

W porjedženej Rehorjowej protytky:		W starej julianskeje protytky:	
XVII	šlota licžba	XVII	
XXVI	epakti	VII	
XI	wobwób šlónza	XI	
VI	romske dańske cziško	VI	
F	pišnik njeđzelski	A	
21. haperl.	jutrowniczka	16. haperleje.	
23 njeđzele po šwj. trojizy do 1. adw.	24.		

Wot šadu wjele njenaroscje, tola pak to wot teho wotwišuje, kajtez budže naleto, hacž je šuche abo mokre. Zuto lěto ma wjele hrinansow a šylnych dešč-cziškow; a po tajtim wjele rybow, ale mało šornow.

## Štyri lětne czašy.

Sapocžatk	nalěcza:	20. měrza wječor 6 hodž.
=	lěcza:	21. junija pop. 3 hodž.
=	nashmy:	23. septembra rano 5 hodž.
=	šmy:	21. decembra w nozy 11 hodž.

## Štyri kwatembry.

W porjedženej Rehorjowej a w starej julianskeje protytky:			
13. měrza	}	Reminiscere	8. měrza.
12. junija		šwj. Trojizy	7. junija.
18. septembra		křižka	20. septembra.
18. decembra		Luzije	20. decembra.

## Jutrowna tabella.

1879: 13. haperleje,	1883: 25. měrza.
1880: 28. měrza. (př. l.)	1884: 13. haperl. (př. l.)
1881: 17. haperleje.	1885: 5. haperleje.
1882: 9. haperleje.	1886: 25. haperleje.

## W l. 1878 knježi Venus. ♀

Stolětna protytkaj, so šu te lěta, w kotrychž Venus knježi, bóle mokre dyžli šuche a drubdy křětro czopte. Nalěto posdže pichindže, ale je jara rjane a hoji wščitkim plodam. Šdyž mokrota w nalěczu došho trača njeje, dha budže w lěče czoplota šlědomacž; jeli so pak budže w nalěczu došho deščcziškojte wjedro, dha w lěče šuchota nastanje, so bur mało kop nawjasa.

Nashyma budže s wjetšcha czopla a rjana, ale šriedž novembra semja samjeršnje a do hód wjazy njerostaje. Šyma je pschi spoczatku šrěnje šucha, pschi šónzu pak mokra, so wulke deščcziški cžlowjekam a štotu jara škřodža.

Nalětni šym dyrbi šo s czašom wobstaracž, dokelž jemu šuchota škřodžicž móže, ale kóždy hladaj šo, so šwoje žně mokroty dla bjes škřodny domoj wošnje.

Kož a pščenža šo jara derje njeradžitej; budžetej pak rjanej w šlómje.

## 12 njebjeske snamjenja.

boran,	law,	tšělnik,
byt,	knježna,	košoróžk,
dwójnikaj,	waša,	wódnny muž,
raš,	šchorpion,	rybjje.

## Abbreviatury abo pschifrótschenja šłowow.

⊙ šlónčžo,	šh. p. šhadjenje popođnju,
☾ měšacž,	šh. d. šhadjenje dopođnju,
☺ pošny měšacž,	šh. p. šhowanje popođnju,
☾ pošleni běrtlik,	šh. d. šhowanje dopođnju,
☾ mlody měšacž,	hod. hodžina,
☾ přeni běrtlik,	min. minuta,
	* štotne witi.



# 1878. Januar,

## wulki rózſ,

### ma 31 dnjow.

Měſaczkowe  
přeheměnenj.  
Wjedro.  
Stoletna  
protyka.

Hermanti  
a  
ſkótne wiki.

Dny a dnj.	Porjedžena protyka.		Starajulianſta December.	Křeh. h. m.		Měſeſte ſnamjen.	D Kř. h. m.
	evangelſta	katholiſka		h. m.	h. m.		
1. tydženi. Text dop.: Romſk. 8, 24—28; pop.: Duſ. 12, 4—9.							
1 wut.	<b>Nowe lěto</b>	<b>Nowe lěto</b>	20 Ignaca	8 5 4 3	☾	6 43	
2 řjeda	Małcharja	Małcharja	21 Juliany	8 5 4 4	☾	7 44	
3 ſchtw.	Raſchpra	Anthera	22 Anastasija	8 5 4 5	☾	th. pop.	
4 pjatk	Bałzarja	Tita	23 10 martr.	8 4 4 6	☾	4 49	
5 řobot.	Simeona	Simeona	24 Had. a Jěv.	8 4 4 7	☾	6 4	
2. tydženi. Text dop.: Jeſ. 60, 1—6; pop.: Mat. 2, 1—11.							
6 njedž.	<b>3 kralow</b>	<b>Swj. 3 kral.</b>	25 <b>Boži dž.</b>	8 3 4 9	☾	7 17	
7 póněž.	Juliany	Božidara	26 <b>2. dž. hod.</b>	8 3 4 10	☾	8 27	
8 wut.	Erharda	Severina	27 Bož. mać.	8 3 4 11	☾	9 37	
9 řjeda	Czeſejiměra	Juliana	28 2000 mart	8 2 4 12	☾	10 45	
10 ſchtw.	Zachariaſa	Agathona	29 Jonathan.	8 2 4 13	☾	11 55	
11 pjatk	Mojſije	Theodoſija	30 Davita	8 1 4 15	☾	th. dop.	
12 řobot.	Reinhld.	Arfadija	31 Sylvestra	8 1 4 17	☾	1 6	
3. tydženi. Text dop.: Galat. 3, 23—29; pop.: Duſ. 2, 41—51.							
13 njedž.	<b>1. n. p. 3 fr.</b>	<b>1. nj. p. 3 fr.</b>	<b>1 jan. 1878</b>	8 1 4 18	☾	2 21	
14 póněž.	Felixa	Silarija	2 Melanije	8 0 4 20	☾	3 38	
15 wut.	Bohuměra	Pawoła	3 Gordija	7 59 4 21	☾	4 55	
16 řjeda	Erdmuthy	Marcella	4 Theofanta	7 58 4 23	☾	6 7	
17 ſchtw.	Antonija	Antonija	5 Malachija	7 57 4 24	☾	7 7	
18 pjatk	Felicity	Pět. ſtoł w R.	6 <b>Třoch k.</b>	7 56 4 25	☾	7 50	
19 řobot.	Priski	Kanuta	7 Ja. křćen.	7 55 4 27	☾	th. pop.	
4. tydženi. Text dop.: Romſk. 12, 1—6; pop.: Jan. 2, 1—11.							
20 njedž.	<b>2. n. p. 3 fr.</b>	<b>2. nj. p. 3 fr.</b>	<b>8 1. n. p. 3 k.</b>	7 55 4 28	☾	6 42	
21 póněž.	Hanže	Hanže	9 Polyenkta	7 54 4 30	☾	8 12	
22 wut.	Vinzenza	Vincenca	10 Reh. Naz.	7 53 4 32	☾	9 40	
23 řjeda	Charity	Marije ſlub.	11 Theodosij.	7 52 4 34	☾	11 6	
24 ſchtw.	Timoth.	Timotheja	12 Fastiana	7 51 4 35	☾	th. dop.	
25 pjatk	Paw. w.	Paw. wobr.	13 Hermila	7 50 4 37	☾	0 31	
26 řobot.	Polykarpa	Polykarpa	14 Zacheja	7 48 4 39	☾	1 56	
5. tydženi. Text dop.: Romſk. 12, 14—21; pop.: Mat. 8, 5—15.							
27 njedž.	<b>3. n. p. 3 fr.</b>	<b>3. nj. p. 3 fr.</b>	<b>15 2. n. p. 3 k.</b>	7 47 4 41	☾	3 19	
28 póněž.	Karoliny	Cyrilla	16 Pětř w rjč.	7 46 4 43	☾	4 35	
29 wut.	Theobalda	Franca Sal.	17 Athanas.	7 44 4 44	☾	5 39	
30 řjeda	Abelgundy	Martiny	18 Antonija	7 43 4 46	☾	6 29	
31 ſchtw.	Birgilija	Pětřa z Moły	19 Makarija	7 41 4 48	☾	7 5	

☾ Měsoby  
měſacžt 3. jan.  
pop. 3 hodž. 36  
minutow pich-  
njeſe deſečži-  
toje wjedro.

☾ Přemí  
běrtl. 11. jan.  
wječž. 10 hodž.  
41 minut. ma-  
wětr a řněh.

☺ Potny  
měš. 19. jan.  
rano 5 hodž. 9  
min. može czo-  
pliſke wjedro  
přichujěčž.

☾ Poſlěni  
běrtl. 25. jan.  
popožd. 4 hodž.  
47 minut. ſažo-  
na ſpurne dnj  
i njeřjuzenjom  
poſaſuje.

**Stoletna  
protyka:**  
1. do 3. po-  
mróčžene nje-  
bjo; 4. do 6.  
wulke deſečžiti;  
7. do 9. wulka  
ſhuma; 11. do  
15. deſečžiti;  
23. do řonža  
wětr, řněh a  
řurčawa.

2. Lipſt.  
Njeřwacžidbo.  
28. Duban.  
Rumburg.

NB. Dotěž ſho  
hermantu druh-  
dy přehopolža,  
dha řu ſnyřki  
možne.

\* Snamjeſčko  
řěka ſkótne  
wiki; řu. ř pat  
hermant a ſkót-  
ne wiki.

☾ Džěž  
řtajene njeje,  
tam je jenož  
hermant.

Wopomnjenja  
hódně dnj:

1. Nowe lěto.
2. Landtag.
6. Třjoch kra-  
low.
20. Fabiana a  
Sebastian.
25. Pawoła  
wobroczenje  
abo ptacži  
řwař.



# 1878. Februar,

## mały różk, ma 28 dnjow.

Měšaczkowe  
přeheměnenj.  
Wjedro.  
Stolětna  
protyka.

Sermant  
a  
škótne wiki.

Tydzenje a dnj.	Porjedžena protyka		Stara juliansta <b>Januar.</b>	☉		Měšće namjen.	☾	
	evangeliska.	katholiska.		škad. h. m.	řhow. h. m.		řh. řh. h. m.	řh. řh. h. m.
1 pjatk	Brigitty	Ignaca	20 Euthym.	7 39	4 50	☾	řh.	7 31
2 řobot.	S. Mar.	Sw. Marije	21 Maxima	7 38	4 52	☾	řh. řh.	

6. tydžeń. Text dop.: Romš. 13, 8—10; pop.: Mat. 8, 23—27.

3 njedž.	4. n. p. 3 řr.	4. nj. p. 3 řr.	22 3. n. p. 3 k.	7 36	4 53	☾	řh.	6 15
4 pónđž.	Veroniki	Veroniki	23 Klemenca	7 35	4 55	☾	řh.	7 24
5 wut.	Agathy	Agathy	24 Xenije	7 33	4 57	☾	řh.	8 33
6 řrjeda	Dorotheje	Dorotheje	25 Reh. th.	7 31	4 59	☾	řh.	9 41
7 řchtw.	Richarda	Romualda	26 Xenofona	7 29	5 1	☾	řh.	10 51
8 pjatk	Honorata	Jana mart.	27 Jan. Kr.	7 28	5 3	☾	řh. řh.	
9 řobot.	Apolonije	Apolonije	28 Efraima	7 26	5 5	☾	řh.	0 3

7. tydžeń. Text dop.: Eph. 1, 3—6; pop.: Mat. 9, 35—39.

10 njedž.	5. n. p. 3 řr.	5. nj. p. 3 řr.	29 4. n. p. 3 k.	7 25	5 6	☾	řh.	1 18
11 pónđž.	Eufrosin.	Defiderija	30 Basil. W.	7 23	5 8	☾	řh.	2 33
12 wut.	Jordana	Eulalije	31 Cyriaka	7 21	5 10	☾	řh.	3 46
13 řrjeda	Eulalije	Jordana	1 februara	7 19	5 11	☾	řh.	4 50
14 řchtw.	Valentina	Valentina	2 Mar. wuč.	7 17	5 13	☾	řh.	5 41
15 pjatk	Faufstina	Faufstina	3 Blažija	7 15	5 15	☾	řh.	6 18
16 řobot.	Onesima	Juliany	4 Isidora	7 13	5 17	☾	řh.	6 45

8. tydžeń. Text dop.: 1. Kor. 9, 24—27; pop.: Mat. 20, 1—16.

17 njedž.	Septua.	Septuages.	5 5. n. p. 3 k.	7 11	5 19	☾	řh. řh.	
18 pónđž.	Rouford.	Roufordije	6 Dorotheje	7 9	5 21	☾	řh.	7 9
19 wut.	Susanny	Gabina	7 Parthena	7 8	5 22	☾	řh.	8 39
20 řrjeda	Leberachta	Eucharija	8 Theodora	7 6	5 24	☾	řh.	10 8
21 řchtw.	Eleonory	Adelheidy	9 Nikofora	7 4	5 26	☾	řh.	11 36
22 pjatk	Pětra stol.	Pětra stol.	10 Charal.	7 2	5 28	☾	řh. řh.	
23 řobot.	Lazara	Lazara	11 Eufrosiny	7 0	5 29	☾	řh.	1 3

9. tydžeń. Text dop.: 2. Kor. 11, 21—31; pop.: Lut. 8, 4—15.

24 njedž.	Serag.	Seragesim.	12 Septuag.	6 58	5 31	☾	řh.	2 23
25 pónđž.	Wiktorina	Nestora	13 Eulalije	6 56	5 32	☾	řh.	3 33
26 wut.	Nestorija	Wiktorina	14 Valentina	6 54	5 34	☾	řh.	4 28
27 řrjeda	Wollbrechta	Leandra	15 Onesima	6 53	5 36	☾	řh.	5 8
28 řchtw.	Makarija	Makarija	16 Pamfila	6 51	5 37	☾	řh.	5 35

☾ Měšaczk 2. febr. dop. 9 hodž. 15 min. požeže na wětr a deščęž.

☾ Přěnt bčřtl. 10. febr. pop. 2 hodž. 15 minut. ma nje-wobstajne wjedro.

☺ Pořny měř. 17. febr. pop. 0 hodž. 14 min. přichnje ře řymne dnj.

☾ Pořleni bčřtl. 24. febr. dop. 4 hodž. 10 min. ma řymu a mjerřujenje.

**Stolětna  
protyka:**

☾ Wot 1. do 7. pomrčžene, deščęžkojte, mořkojte; 8. jařne a řyma; wot 9. do 12. pomrčžene ř deščęžom a řněhom; wot 13. do 16. jařne, ale řymne; 18. deščęž a řněh; 19. do 22. řymny wětr; 23. do 26. wotřfrot; 28. řřtčdne a řymne.

- 4. Kinsbčrt.\*
- řarow.
- 6. Njeřwa-  
eřibto.\*
- Řadeberg.\*
- 11. řhorjeř.†
- 18. Łufow.†
- 23. Budyřchin.†
- 25. řahań.†
- 26. Wařyn.†

**Wopomnjenja  
hčdne dnj:**

- 1. Kralowře dawři.
- 2. Szwěcřř Marije.
- 24. Matiařa.



# 1878. Měrz, nalětnif, ma 31 dnjow.

Měřaczkowe  
přcheměnenj.  
Wjedro.  
Stolětna  
protyka.

Sermanti  
a  
škótne wiki.

Dňdženje a dnj.	Porjedžena protyka		Stara julianska <b>Februar.</b>	☉		Měšće mjanjen.	☾
	evangeliska.	katholska.		řhad. h. m.	řhom. h. m.		
1 pjatt	Albina	Albina	17 Konstan.	6 48	5 39	☾	5 56
2 řobot.	Amalije	Simplicija	18 Orthodox.	6 46	5 41	☾	6 12
10. dňdžen. Text dop.: 1. Kor. 13; pop.: Luf. 18, 31—43.							
3 njedž.	<b>Ľtomih</b>	<b>Quinquag.</b>	19 Sexages.	6 43	5 43	☾	6 24
4 pøndž.	Ľadriana	Ľdriana	20 Lea kat.	6 41	5 44	☾	řh. pop.
5 wut.	<b>Ľořtn.</b>	<b>Ľořtnizh</b>	21 Timotheja	6 38	5 46	☾	7 31
6 řrjeda	Ľopj. řrjeda	<b>Ľopj. řrjeda</b>	22 Mar. pod.	6 36	5 48	☾	8 40
7 řčtw.	Ľerpetin	Ľomajcha A.	23 Klemenca	6 34	5 50	☾	9 52
8 pjatt	Ľilemona	Ľilemona	24 Polykarpa	6 32	5 52	☾	11 5
9 řobot.	Ľebefki	Ľranciřka	25 Ľlow. Jan.	6 30	5 53	☾	řh. dop.
11. dňdžen. Text dop.: 2. Kor. 6, 1—10; pop.: Jan. 10, 12—16.							
10 njedž.	<b>Ľnucavit</b>	<b>1. nj. pōřta</b>	26 <b>Ľtomih</b>	6 28	5 55	☾	0 19
11 pøndž.	Ľofin	Ľulogija	27 Porfjra	6 26	5 57	☾	1 31
12 wut.	Ľehorja	Ľehorja	28 <b>Ľōřtnicy</b>	6 24	5 59	☾	2 37
13 řrjeda	<b>Ľwatember</b>	<b>Ľuche dnj</b>	1 <b>měřca</b>	6 21	6 0	☾	3 32
14 řčtw.	Ľbigaile	Ľathildy	2 Ľutropija	6 19	6 1	☾	4 13
15 pjatt	Ľhrjřtofa	Ľongina	3 Ľesychija	6 17	6 2	☾	4 44
16 řobot.	Ľenrietty	Ľeriberta	4 Ľerasima	6 15	6 4	☾	5 6
12. dňdžen. Text dop.: Ľebr. 12, 1—6; pop.: Mat. 15, 21—28.							
17 njedž.	<b>Ľemin.</b>	<b>2. nj. pōřta</b>	5 <b>Ľuadr.</b>	6 13	6 6	☾	5 24
18 pøndž.	Ľnfelma	Ľhrilla	6 42 martr.	6 10	6 8	☾	řh. pop.
19 wut.	Ľofefa	Ľozefa	7 Ľasilija	6 8	6 9	☾	7 32
20 řrjeda	Ľoachima	Ľoachima	8 <b>Ľwatbr.</b>	6 5	6 11	☾	9 3
21 řčtw.	Ľenedikta	Ľenedikta	9 Ľebastian.	6 3	6 13	☾	10 35
22 pjatt	<b>Ľoř. pjatt</b>	Ľttaviana	10 Ľodrat. m.	6 1	6 15	☾	řh. dop.
23 řobot.	Ľberharda	Ľiktorije	11 Ľofronija	5 59	6 17	☾	0 2
13. dňdžen. Text dop.: 1. Ľětr. 2, 21—25; pop.: Luf. 20, 9—20.							
24 njedž.	<b>Ľenli</b>	<b>3. nj. pōřta</b>	12 1. n. pōřt.	5 56	6 18	☾	1 20
25 pøndž.	Ľar. přř.	<b>Ľar. přřip.</b>	13 Ľicefora	5 54	6 20	☾	2 21
26 wut.	Ľařtula	Ľndžera	14 Ľenedikt.	5 52	6 22	☾	3 7
27 řrjeda	Ľuperta	Ľuperta	15 Ľagapita	5 50	6 24	☾	3 39
28 řčtw.	Ľngeliki	Ľigta III.	16 Ľabina	5 47	6 25	☾	4 2
29 pjatt	Ľuřtadžija	Ľuřtadžija	17 Ľleksija	5 45	6 27	☾	4 19
30 řobot.	Ľuida	Ľwirina	18 Ľyrilla ev.	5 43	6 29	☾	4 33
14. dňdžen. Text dop.: Ľomřf. 5, 1—6; pop.: Jan. 15, 18—25.							
31 njedž.	<b>Ľatare</b>	<b>4. nj. pōřta</b>	19 2. n. pōřt.	5 41	6 31	☾	4 44

☉ Měřby  
měř. 4. měřza  
rano 4 hodž. 15  
min. ma řhmně  
a měřřkojte wje-  
dro.

☾ Ľrěni  
běřř. 12. měřza  
rano 4 hodž. 58  
min. na deřř-  
čřřt pokaje.

☺ Ľořtn  
měř. 18. měřza  
wječ. 10 hodž.  
5 min. ma wětr,  
řněh a deřřčž.

☾ Ľořřřeni  
běřř. 25. měřza  
pop. 5 hodžřn  
47 min. přř-  
něře čřopřřře  
wjedro.

☾ Ľořřřeni  
Wot 1. do  
7. měřza je wje-  
dro měřřkojte a  
řhmně; wot 8.  
do 17. budž-  
jara řhna; 19.  
wětr a řněh ř  
deřřčžřřom; 20.  
a 21. deřřčž a  
řhna; wot 22.  
hacž do řřn-  
za budž-  
jara wje-  
řřajne wjedro.

**Stolětna  
protyka:**

2. Ľalawa.\*
  4. Ľojerežy.†
  - Ľořřřomž.
  5. Ľarř.\*
  - Ľroby.†
  6. Ľjernacžřřř
  - Ľjeřřmacžřřdo.\*
  9. Ľrjowř.\*
  - Ľrěbule.
  11. Ľiřřkopřřy.\*
  - Ľuboraz.†
  - Ľemř.†
  - Ľrěđřř.†
  12. Ľas.†
  - Ľarřččř.†
  16. Ľěřřřřom.\*
  18. Ľnowořřř.
  - Ľtołpno.†
  - Ľobrołog.\*
  - Ľořřbōřř.†
  19. Ľubin.†
  23. Ľřřawa.
  - Ľubin.\*
  25. Ľařřřřřom.†
  - Ľřřřřwald.†
  - Ľřřřřřom.†
  26. Ľrořřřř.
  - Ľuřřřand.\*
  27. Ľražžřřřř  
řřare měřřto.\*
  - Ľořřřōřř.
  30. Ľřř Ľomo-  
row.\*
  - Ľotořřřřin.\*
- Wopomnjenja  
hōđne dnj:**
5. Ľořřřřomž.
  13. Ľwatember.
  21. Ľapocžřřř  
nalěčřa.
  22. Ľořřřřomž  
pjatt w Ľařřřř.
  25. Ľar. přř-  
powjedanje.
  31. Ľralowřřa  
renta.



# 1878. Haperleja,

## jutrownik,

### ma 30 dnjow.

Mějaczowe  
přeheměnjnj.  
Wjedro.  
Stoletna  
protyka.

Hermanti  
a  
škótne witi

Tydzenje a dnj.	Porjedžena protyka.		Stara julianska Měrz.	šhad.		Měsće namjen.	D
	evangeliska.	katholiska.		š. m.	h. m.		
1 pónďž.	Theodor.	Huga	20 Sabbasa	5 39	6 31	☾	4 56
2 wut.	Kofim.	Kofimundy	21 Jakuba	5 36	6 33	☾	h. pop.
3 brjeda	Zugendreichi	Richarda	22 Basilija	5 34	6 34	☾	7 41
4 šhtw.	Ambrosija	Ambrosija	23 Nikona	5 31	6 35	☾	8 54
5 pjatk	Magima	Vincenca Fer.	24 Zachar.	5 29	6 37	☾	10 9
6 šobot.	Trenaea	Sixta	25 Mar. přip.	5 27	6 39	☾	11 22

15. tydžen. Text dop.: Romš. 8, 31—39; pop.: Jan. 16, 16—22.

7 njedž.	Judica	5. nj. pósta	26 4.n.pósta	5 25	6 41	☾	h. dop.
8 pónďž.	Cölestina	Manfueta	27 Matrony	5 23	6 42	☾	0 28
9 wut.	Theofila	Mar. Kleof.	28 Hilariona	5 20	6 44	☾	1 27
10 brjeda	Czechuela	Czech. pr.	29 Marka	5 18	6 46	☾	2 11
11 šhtw.	Julija	Lea	30 Jana Kl.	5 16	6 48	☾	2 45
12 pjatk	Eustorgija	Julija	31 Hypathij.	5 14	6 49	☾	3 8
13 šobot.	Justina	Hermenegilba	1 haperleje	5 11	6 50	☾	3 28

16. tydžen. Text dop.: Lit. 2, 5—10; pop.: Mat. 21, 1—9.

14 njedž.	Palmarum	Bowoncžka	25.n.pósta	5 9	6 52	☾	3 44
15 pónďž.	Baterna	Baterna	3 Niketasa	5 8	6 54	☾	3 59
16 wut.	Narona	Anastafija	4 Jozefa	5 6	6 56	☾	4 15
17 brjeda	Rudolfa	Narona	5 Theodula	5 4	6 57	☾	h. pop.
18 šhtw.	Sel. šhtw.	Zeleny šht.	6 Eutyhija	5 1	6 59	☾	9 28
19 pjatk	Cžichi pjatk	Wulki pjatk	7 Jurija	4 59	7 0	☾	10 54
20 šobot.	Sulpicija	Sulpicija	8 Herodije	4 57	7 2	☾	h. dop.

17. tydžen. Text dop.: 1. Pětra 1, 3—9; pop.: Mart. 16, 1—8.

21 njedž.	1. šw. jut.	1. š. dž. jut.	9 Palmar.	4 55	7 4	☾	0 7
22 pónďž.	2. šw. jut.	2. š. dž. jut.	10 Terenca	4 53	7 6	☾	1 0
23 wut.	Jurija	Jurija	11 Antipasa	4 50	7 7	☾	1 38
24 brjeda	Alberta	Fidela	12 Basilija	4 48	7 9	☾	2 5
25 šhtw.	Marka	Marka ev.	13 Zel. štw.	4 47	7 10	☾	2 25
26 pjatk	Kleta	Kleta	14 Čichi pj.	4 45	7 12	☾	2 39
27 šobot.	Tertuliana	Anthima	15 Krescenc.	4 43	7 14	☾	2 52

18. tydžen. Text dop.: 1. Kor. 15, 50—57; pop.: Jan. 20, 24—29.

28 njedž.	Quasimod.	1. nj. p. jut.	16 1.sw.jut.	4 41	7 15	☾	3 3
29 pónďž.	Sibylle	Pětra m.	17 2.sw.jut.	4 39	7 17	☾	3 15
30 wut.	Eutropija	Kathy Sin.	18 Jana Dez.	4 37	7 19	☾	3 26

☾ Młody měš. 2. haperl. wječor 10 hodž. 12 min. pšči- nješe rjane dnj.

☾ Přeni bčrtl. 10. hap. pop. 3 hodž. 53 min. može rjane wjedro mječž.

☺ Połny měš. 17. haperl. rano 6 hodž. 55 min. poštaje na symne wjedro.

☾ Pošleni bčrtl. 24. haperl. dop. 9 hodž. 31 minut. ma nještajne wjedro.

### Stoletna protyka:

Capoczatt haperleje ma šdže- la desčej š dže- la rjany čaš; 4. hneš, hacž do 14. jara nještajne wjedro; wot 15. hacž do tónža je desčej, hneš wětr a mjeršujenje; 30. pat šo ujebjó wujajni a čjo- pčota šo šapocz- nje.

1. Biskopiz.\*
  2. Dražžban št.m
  3. Rychbach.†
  4. Duda.
  5. Grabin.†
  6. Šty domorow.
  7. 3. Nješkwa- cžidlo.\*
  8. Zembr.†
  9. 6. Lubnjow.\*
  10. 8. Lubij.\*
  11. Potčžniza.\*
  12. Kóštkow.\*
  13. 9. Pizni.†
  14. 10. Mužatow.†
  15. 11. Kamjenž.\*
  16. Šhorjelč.\*
  17. 13. Wudyščin.†
  18. Kalawa.\*
  19. Lutow.\*
  20. Drtrand.\*
  21. Trěbulo.†
  22. 15. Kulow.
  23. Wštkow.
  24. Luboraš.†
  25. 16. Barščej.†
  26. Gašyn.†
  27. 23. Džejč.†
  28. Ščeračow.
  29. Jarow.\*
  30. 29. Kinsbórk.\*
  31. Póžkomy.
  32. Wóšpórk.\*
  33. Kšocžebus.†
- Wopomnjenja hódne dnj:
1. Dawki ša wopalnu po- kadnju.
  2. 15. Parškonške pat šo ujebjó a rjany čaš.
  3. 21. Jutrow- ničža.
  4. 23. Jurija.
  5. 25. Marka.



# 1878. Mjeja, róžomnik, ma 31 dnjow.

Měsacjškowe  
přcheměnenjen.  
Wjedro.  
Stolětna  
protyka.

Hermancki  
a  
šćótné wiski.

Zhdjenje a dnj.	Porjedžena protyka		Stara julianska Saperleja.	skhad. h. m.		Mješće namien.	D skh.šk. h. m.
	evangelška.	katholška.		skhad. h. m.	skhad. h. m.		
1 břjeda	Fil. a Jakuba	Fil. a Jakuba	19 Pafnuzija	4 35	7 21		3 40
2 šchtw.	Sigizm.	Sigismunda	20 Theodora	4 33	7 22		šk. pop.
3 pjatk	Ršchiz n.	Ršchiz nam.	21 Januarja	4 31	7 24		9 10
4 řobot.	Floriana	Moniki	22 Theodora	4 29	7 26		10 20

19. tydžěn. Text dop.: Romšk. 10, 8—14; pop.: Jan. 21, 15—27.

5 njedž.	Miš. Dom.	2. nj. p. jutř.	23 Quasim.	4 28	7 27		11 21
6 póněž.	Jana wrótn.	Jana wrótn.	24 Sabasa	4 26	7 29		šk. dop.
7 wut.	Bohuměra	Staniřkawa	25 Marka ev.	4 24	7 30		0 9
8 břjeda	Dietricha	Mich. zjew.	26 Basilija b.	4 22	7 31		0 45
9 šchtw.	Hioba	Rehorja Naz.	27 Symeona	4 20	7 32		1 12
10 pjatk	Wiktorige	Antonija	28 Jos. jap.	4 19	7 34		1 33
11 řobot.	Abdolfa	Bia V.	29 Sibylle	4 17	7 36		1 50

20. tydžěn. Text dop.: 1. Pětr 2, 11—17; pop.: Łuf. 24, 46—49.

12 njedž.	Jubilate	3. nj. p. jutř.	30 Ms. Dom.	4 16	7 39		2 4
13 póněž.	Servaza	Servaca	1 meje	4 15	7 40		2 19
14 wut.	Ahrystiana	Bonifacija	2 Athanas.	4 14	7 41		2 35
15 břjeda	Sofije	Sofije	3 Timotheja	4 12	7 43		2 54
16 šchtw.	Sary	Jana z Nep.	4 Pelagija	4 11	7 44		šk. pop.
17 pjatk	Jodoka	Ubalda	5 Ireny	4 9	7 45		9 44
18 řobot.	Benanzija	Benancija	6 Hioba	4 8	7 46		10 47

21. tydžěn. Text dop.: Jaf. 1, 13—18; pop.: Jan. 16, 5—15.

19 njedž.	Cantate	4. nj. p. jutř.	7 Jubilate	4 7	7 47		11 33
20 póněž.	Theresije	Bafilija	8 Jana j.	4 5	7 49		šk. dop.
21 wut.	Brudenz.	Brudencija	9 Jesaiasa	4 4	7 50		0 4
22 břjeda	Heleny	Heleny	10 Simeona	4 3	7 52		0 27
23 šchtw.	Defiderija	Defiderija	11 Mocija	4 1	7 53		0 45
24 pjatk	Hany	Hany	12 Epifanta	4 0	7 54		0 58
25 řobot.	Hurbana	Hurbana	13 Khr. stp.	3 59	7 55		1 10

22. tydžěn. Text dop.: 2. Kor. 9, 8—11; pop.: Jan. 16, 23—28.

26 njedž.	Rogate	5. nj. p. jutř.	14 Cantate	3 58	7 56		1 21
27 póněž.	Florenza	Madleny	15 Pachomij.	3 57	7 57		1 33
28 wut.	Wylema	Germana	16 Theodora	3 56	7 59		1 45
29 břjeda	Manilija	Magimiana	17 Andronik.	3 55	8 0		2 1
30 šchtw.	Bože šćpicže	Bože šćpicže	18 Pětr a D.	3 54	8 1		2 21
31 pjatk	Petronelle	Petronelle	19 Patricija	3 53	8 2		2 47

Młody  
měř. 2. meje  
pop. 1 hodžin.  
48 min. pofaže  
na rjane čjopie  
wjedro.

Přeni  
běřliř 9. meje  
wječ. 11 hodž.  
30 minut. může  
hřimanja pšchiz-  
nječž.

Połny  
měř. 16. meje  
pop. 3 hodžin.  
29 minut. ma  
jařo čjopliřče  
dnj.

Pořteni  
běřliř. 21. meje  
rano 2 hodž. 39  
m. šmeje deřch-  
čjifoje dnj.

Stolětna  
protyka:

Wot 1. hacž  
do 7. rjane wje-  
dro; 8. hřima-  
nje a na to hacž  
do 17. deřchčž;  
18. do 22. wětr  
a čjopie dnj,  
wot 23. do 29.  
šymne a deřch-  
čjifoje wjedro-  
přchř kónžu jařo  
rjenje.

1. Bart. †
2. Rjeřwa-  
čjiblo.\*
3. Nadeberg.\*
4. Drjow.\*
5. Witoras. †
6. Jahai. †
7. Krafow. †
8. Damna. †
9. Brody. †
10. Słh Romo-  
row.\*
11. Witořchow.\*
12. Naležy.
13. Namjenjow. †
14. Buhřichin.\*
15. Dobřow.\*
16. Biskopjiz.
17. Wojerež. †
18. Luboras. †
19. Łutow. †
20. Radmėřizy.
21. Ruhlant.\*
22. Nowe měřto  
polg Stolpnja.
23. Bemr. †
24. Humberg. †
25. Golořchin.\*
26. Žitawa. †
27. Kalawa.\*
28. Kamjeřiz. †
29. Lubij. †
30. Kalawa.
31. Gubin. †
32. Wrodži-  
ščęzo. †

- Wopomnjenja  
hódné dnj:
1. Kralowřke  
dawř.
  2. Walpóra.
  3. Pofutny dž.  
w Prussej.
  4. Pantraza.
  5. Servaza.
  6. Hurbana.
  7. Petronelle.



# 1878. Junij,

## požnjež,

### ma 30 dnjow.

Měšacžłowe  
přehenjenj.  
Wjedro.  
Stoletna  
protyka.

Hermaniki  
a  
škótne wiski

Dňdjenje a dnj.	Porjedžena protyka		Stara julianska Meja.	☉			Měsječ namjen.	☾	
	evangelška.	katholška.		škad. h. m.	řhow. h. m.	h. m.		šk. řh. h. m.	řh. řh.
1 řobot.	Nikodema ☉	Justina	20 Thaleläu	3 52	8 4	☉	☾	řh. řh.	řh. řh.
23. řhdžen. Text dop.: Eph. 2, 4—7; pop.: Jan. 15, 26. — 16, 4.									
2 njedž.	Eraudi	6. n. p. jutř.	21 Rogate	3 51	8 5	☉	☾	10 6	10 6
3 pónđž.	Erasma	Kwirina	22 Basiliska	3 50	8 6	☉	☾	10 47	10 47
4 wut.	Karpasija	Franciška ř.	23 Michała b.	3 50	8 6	☉	☾	11 15	11 15
5 řřjeda	Bonifasija	Bonifaca	24 Simeona	3 50	8 7	☉	☾	11 37	11 37
6 řhtw.	Benigna	Roberta	25 Bože stp.	3 50	8 8	☉	☾	11 55	11 55
7 pjatř	Lufreczije ☾	Lufrecije	26 Karpa j.	3 49	8 9	☉	☾	řh. řh.	řh. řh.
8 řobot.	Medard. ☾	Medarda	27 Jana P.	3 49	8 10	☉	☾	0 10	0 10
24. řhdžen. Text dop.: Eph. 1, 9—14; pop.: řap. řt. 2, 1—13.									
9 njedž.	1. ř. řwjatř.	1. ř. řwjatř.	28 Exaudi	3 48	8 10	☉	☾	0 26	0 26
10 pónđž.	2. ř. řwjatř.	2. ř. řwjatř.	29 Theodos.	3 48	8 11	☉	☾	0 41	0 41
11 wut.	Barnabařa	Barnaby	30 Isaak. Del.	3 47	8 12	☉	☾	0 57	0 57
12 řřjeda	Kwatember	Suche dnj	31 Hermea	3 47	8 13	☉	☾	1 19	1 19
13 řhtw.	Lobiařa	Bafilija w.	1 junija	3 46	8 14	☉	☾	1 48	1 48
14 pjatř	Eliseja ☽	Eliseja	2 Nicefora	3 46	8 14	☉	☾	2 29	2 29
15 řobot.	Wita ☽	Wita	3 Luciliana	3 46	8 14	☉	☾	řh. řh.	řh. řh.
25. řhdžen. Text dop.: Řonřřt. 11, 26—33; pop.: řan. 3, 1—15.									
16 njedž.	Šw. ř. troj.	Šwj. ř. troj.	41. s. swj.	3 46	8 15	☉	☾	10 4	10 4
17 pónđž.	Lawřy	Marķa	5 2. s. swj.	3 46	8 16	☉	☾	10 29	10 29
18 wut.	Arnolřa	Marcelina	6 Theodota	3 46	8 16	☉	☾	10 48	10 48
19 řřjeda	Gerwařija	Gerwařija	7 Kwatem.	3 46	8 16	☉	☾	11 3	11 3
20 řhtw.	Božeho czěta	Bož. czěta	8 Cyrilla A.	3 46	8 16	☉	☾	11 16	11 16
21 pjatř	řilipiny ☽	Mlořřija	9 Alexandř.	3 46	8 17	☉	☾	11 28	11 28
22 řobot.	Řomřaj. ☽	Řawliny	10 Theodora	3 46	8 17	☉	☾	11 39	11 39
26. řhdžen. Text dop.: 1. řan. 4, 16—21; pop.: Łuf. 16, 19—31.									
23 njedž.	1. n. p. ř. troj.	2. n. p. ř. troj.	11 1. n. p. sw.	3 46	8 17	☉	☾	11 52	11 52
24 pónđž.	Jana řřhcž.	Jana řřhcž.	12 Onofřija	3 47	8 17	☉	☾	řh. řh.	řh. řh.
25 wut.	Elogija	Elogija	13 Akyliny	3 47	8 17	☉	☾	0 5	0 5
26 řřjeda	řeremiařa	Jana Řaw.	14 Eliseja	3 48	8 17	☉	☾	0 43	0 43
27 řhtw.	7 řpanzow	Ładřřława	15 Amosa	3 48	8 17	☉	☾	0 47	0 47
28 pjatř	Łea	Łea II.	16 Tychona	3 49	8 17	☉	☾	1 19	1 19
29 řobot.	Řetra a Řaw.	Řetra a Řaw.	17 Emanuela	3 49	8 17	☉	☾	2 5	2 5
27. řhdžen. Text dop.: řat. 1, 21—25; pop.: Łuf. 14, 16—24.									
30 njedž.	2. n. p. řw. ☽	3. n. p. ř. troj.	18 2. n. p. sw.	3 49	8 17	☉	☾	řh. řh.	řh. řh.

☉ Młody měř. 1. junija rano 2 řodžin 46 min. pořaje na řjanj czaj.

☾ Ĺřenni řertl. 8. junija rano 4 řodžin 52 min. ma řřimanja.

☽ Ĺřolny měř. 15. jun. rano 0 řodžin 49 min. přichnjeře řorřoti.

☽ Ĺřořłeni řertl. 22. jun. wjeřřor 8 řodž. 15 min. ma řeřřcz.

☉ Młody měř. 30. junija pop. 1 řodžin 28 min. přichnjeře řařo czopie wjedro.

☽ Ĺřolčtna protyka: Měřaž junij ma přidi řočzattu jenat řjane dnj; wot 21. řačž do řónza druhdy řřimanja nařřtanu, řo řane prawe řřinowe wjedro njeje.

1. Łubin.\*
2. Wřkow.\*
3. Ĺřebule.\*
3. Wřřkopřizn.
4. Ĺřinsbort.\*
5. Wřřpřort.\*
6. řhorjelž.\*
7. Łantřnom.†
8. řřodł.†
4. Wřřřđcz.†
5. Wařřyn.†
5. Měřřwa-czřdlo.\*
7. řřhoczebuř.
11. Ĺřřřwawł.
12. Wobřramozř.
13. Ĺřilow.†
12. Ĺřadeberg.\*
17. řuczřina.
18. Wřřřatow.†
19. řřabin.\*
18. Ĺřořřyn.\*
19. Ĺřubin.\*
20. řřřřř.†
19. Ĺřizř.†
19. Ĺřamna.†
20. řřhoczebuř.\*
22. Ĺřolořřřin.†
24. Ĺřubnjow.\*
24. Ĺřařřđžanj nowe měřto.
25. Ĺřařřřřřow.\*
26. Ĺřřřřbach.†
27. Wjeleczřin.
28. Ĺřřřřow.\*
29. Ĺřořřřow.\*
30. Ĺřubnjow.
31. Ĺřřodň.†
25. Ĺřarr.\*
26. řarow.
27. řřhoczebuř.\*
28. Ĺřřřřřřow.\*
29. Ĺřřřřřřow.\*
30. Ĺřřřřřřow.\*
31. Ĺřřřřřřow.\*
32. Ĺřřřřřřow.\*
33. Ĺřřřřřřow.\*
34. Ĺřřřřřřow.\*
35. Ĺřřřřřřow.\*
36. Ĺřřřřřřow.\*
37. Ĺřřřřřřow.\*
38. Ĺřřřřřřow.\*
39. Ĺřřřřřřow.\*
40. Ĺřřřřřřow.\*
41. Ĺřřřřřřow.\*
42. Ĺřřřřřřow.\*
43. Ĺřřřřřřow.\*
44. Ĺřřřřřřow.\*
45. Ĺřřřřřřow.\*
46. Ĺřřřřřřow.\*
47. Ĺřřřřřřow.\*
48. Ĺřřřřřřow.\*
49. Ĺřřřřřřow.\*
50. Ĺřřřřřřow.\*
51. Ĺřřřřřřow.\*
52. Ĺřřřřřřow.\*
53. Ĺřřřřřřow.\*
54. Ĺřřřřřřow.\*
55. Ĺřřřřřřow.\*
56. Ĺřřřřřřow.\*
57. Ĺřřřřřřow.\*
58. Ĺřřřřřřow.\*
59. Ĺřřřřřřow.\*
60. Ĺřřřřřřow.\*
61. Ĺřřřřřřow.\*
62. Ĺřřřřřřow.\*
63. Ĺřřřřřřow.\*
64. Ĺřřřřřřow.\*
65. Ĺřřřřřřow.\*
66. Ĺřřřřřřow.\*
67. Ĺřřřřřřow.\*
68. Ĺřřřřřřow.\*
69. Ĺřřřřřřow.\*
70. Ĺřřřřřřow.\*
71. Ĺřřřřřřow.\*
72. Ĺřřřřřřow.\*
73. Ĺřřřřřřow.\*
74. Ĺřřřřřřow.\*
75. Ĺřřřřřřow.\*
76. Ĺřřřřřřow.\*
77. Ĺřřřřřřow.\*
78. Ĺřřřřřřow.\*
79. Ĺřřřřřřow.\*
80. Ĺřřřřřřow.\*
81. Ĺřřřřřřow.\*
82. Ĺřřřřřřow.\*
83. Ĺřřřřřřow.\*
84. Ĺřřřřřřow.\*
85. Ĺřřřřřřow.\*
86. Ĺřřřřřřow.\*
87. Ĺřřřřřřow.\*
88. Ĺřřřřřřow.\*
89. Ĺřřřřřřow.\*
90. Ĺřřřřřřow.\*
91. Ĺřřřřřřow.\*
92. Ĺřřřřřřow.\*
93. Ĺřřřřřřow.\*
94. Ĺřřřřřřow.\*
95. Ĺřřřřřřow.\*
96. Ĺřřřřřřow.\*
97. Ĺřřřřřřow.\*
98. Ĺřřřřřřow.\*
99. Ĺřřřřřřow.\*
100. Ĺřřřřřřow.\*





# 1878. Julij,

## pražnik,

### ma 31 dnjow.

Měšacžkowe  
přcheměnenj.  
Wjedro.  
Stolětna  
protyka.

Germanŭ  
a  
řt6tne wifl.

Dndženje a dnj.	Porjedžena protyka		Stara julianska <b>Junij.</b>	☉		Mjeseće imamjen.	☾
	evangelska.	katholska.		řřhad. h. m.	řřhom. h. m.		
1 p6ndž.	Theodoricha	Theodoricha	19 Jud. jap.	3 50	8 16	☽	9 18
2 wut.	<b>Marj. dmp.</b>	<b>Mar. dmp.</b>	20 Met. bisk.	3 51	8 16	☽	9 43
3 řrjeda	Kornelija	Heliodora	21 Juliana	3 52	8 15	☽	10 2
4 řřtw.	Ulrika	Udalrika	22 Eusebija	3 53	8 15	☽	10 18
5 pjatt	Scharloty	Dominiki	23 Agripiny	3 53	8 15	☽	10 33
6 řobot.	Jezaiařa	Jezaiařa	24 <b>Jan. nar.</b>	3 54	8 14	☽	10 47

28. tydžej. Text dop.: 1. Tim. 6, 1—6; pop.: Ľuf. 15, 1—10.

7 njedž.	<b>3. n. p. ř.</b>	<b>4. n. p. ř. troj.</b>	<b>25 2. n. p. s. t.</b>	3 55	8 14	☽	11 4
8 p6ndž.	Kiliana	Juliana	26 Davita th.	3 56	8 13	☽	11 24
9 wut.	Cyrilla	Felicity	27 Samsona	3 57	8 12	☽	11 49
10 řrjeda	Bohufhwala	Zenona	28 Cyra	3 57	8 12	☽	řř. dop.
11 řřtw.	Pia	Pia I.	29 Pět. a Paw.	3 58	8 11	☽	0 24
12 pjatt	Hendricha	Jan Gualb.	30 Paw. nar.	3 59	8 10	☽	1 12
13 řobot.	Margarethy	Margarethy	<b>1 julija</b>	4 0	8 9	☽	2 15

29. tydžej. Text dop.: 2. Kor. 4, 13—18; pop.: Ľuf. 6, 36—42.

14 njedž.	<b>4. n. p. ř.</b>	<b>5. n. p. ř. troj.</b>	<b>23. n. p. s. t.</b>	4 2	8 8	☽	řř. pop.
15 p6ndž.	Jap. džel.	Jap. džel.	3 Hyacinta	4 3	8 7	☽	8 52
16 wut.	Kasaŭla	Mar. Karm.	4 Handrija	4 4	8 6	☽	9 9
17 řrjeda	Alexija	Alexija	5 Athanasij.	4 5	8 5	☽	9 23
18 řřtw.	Rufina	Somfrosa	6 Sisoasa	4 6	8 4	☽	9 34
19 pjatt	Eugenija	Marthy	7 Dom. Ak.	4 8	8 3	☽	9 46
20 řobot.	Ľiařa	Ľiařa	8 Prokopa	4 9	8 2	☽	9 57

30. tydžej. Text dop.: 1. Pět. 3, 8—15; pop.: Ľuf. 5, 1—11.

21 njedž.	<b>5. n. p. ř. tr.</b>	<b>6. n. p. ř. troj.</b>	<b>9 4. n. p. s. t.</b>	4 10	8 0	☽	10 11
22 p6ndž.	Mar. M.	Mar. Madl.	10 45 martr.	4 12	7 59	☽	10 26
23 wut.	Apolin.	Apolinara	11 Eufemije	4 13	7 57	☽	10 47
24 řrjeda	Řhryřtiny	Řhryřtiny	12 Prokla	4 16	7 56	☽	11 15
25 řřtw.	<b>Zafuba</b>	<b>Zafuba</b>	13 Gabriela	4 17	7 55	☽	11 54
26 pjatt	Hany	Hany	14 Akwile	4 18	7 54	☽	řř. dop.
27 řobot.	Marthy	Pantaleona	15 Kwirina	4 19	7 53	☽	0 48

31. tydžej. Text dop.: Romř. 6, 3—6; pop.: Mat. 5, 1—12.

28 njedž.	<b>6. n. p. ř. tr.</b>	<b>7. n. p. ř. troj.</b>	<b>16 5. n. p. s. t.</b>	4 20	7 51	☽	1 57
29 p6ndž.	Beatryř	Abbona	17 Mariny	4 22	7 50	☽	řř. pop.
30 wut.	Ruthy	Ignaca z Lojl.	18 Hyacinta	4 23	7 49	☽	8 6
31 řrjeda	Florentiny	Marcija	19 Dia	4 24	7 47	☽	8 24

☽ Přemí  
běřit 7. julija  
dop. 9 hodž. 18  
m. ma njewob-  
řtajne wjedro.

☺ Pořny  
měř. 14. julija  
dop. 11 hodž.  
52 min. přř-  
njeře deřřčž.

☾ Pořleni  
běřit 22. julija  
pop. 1 hodžin.  
14 min. je deřř-  
čřitojny.

☼ Mřody  
měř. 29. julija  
wječž. 10 hodž.  
38 m. ma deřř-  
čřitojny wjedro.

**Stolětna a  
protyka:**

Řřři spo-  
čřattu je njewob-  
řtajne wjedro;  
4. mř6ř; 5. řřri-  
manje; na to  
řjenje; 11. hacž  
do 15. deřřčž;  
16. a 17. řřane  
wjedro; 18. do  
26. deřřčž; 28.  
do 30. řřima-  
nje; 31. řjenje.

1. Kalawa.
- Drjowf.†
- Lubaň.
- Luborař.†
- Rořb6řf.†
- Řřř Komorow.
- Ľrođřřiřčž6.†
2. Ľuřta.†
- Dubž.
3. Měřřwacž-  
bř6.\*
4. Řřhocžebuš.\*
6. Ľufow.\*
8. Biřřřřřřřřř.\*
- Řřřnacžřřřřř.\*
- Ľřžžž.†
- Ľřbule.†
9. Ľarřřčž.†
11. Řřhocžebuš.\*
13. Ľubin.\*
15. Ľubij.\*
- Řřřčžřřřřř.\*
16. Ľařřyn.†
17. Kabeburg.\*
20. Žitawa.\*
24. Ľrafow.
25. Ľarow.\*
29. Now. Ľerř-  
dorř.
- Wořř6řf.†

- Wopomnjenja  
h6dne dnj:**
2. Marieje do-  
mařřtanje.
  13. Marga-  
rethy.
  22. Ľapocžatt  
přřowňdnyow.
  25. Zafuba.
  26. Hany.



# 1878. August,

## znienz,

### ma 31 dnjow.

Mieścackowe  
pschemienjen.  
Wjedro.  
Stoletna  
protyka.

Germantki  
a  
skótne wiki.

Dzidenje a dnj.	Porjedzjena protyka		Stara juliansta Julij.	☉		Mieście pschemien. h. m.	☾ h. m.
	evangeliska.	katholska.		shab. h. m.	shom. h. m.		
1 sčtiv.	Pëtra w rjecz.	Pëtra w rjecz.	20 Eliasa	4 25	7 45		8 40
2 pjatt	Gustava	Schczëpana	21 Simeona	4 26	7 43		8 54
3 šobot.	Augusta	Augusta	22 Mar. Mad.	4 28	7 41		9 10
32. tydzeń. Text dop.: 1. Pëtr. 5, 5—10; pop.: Mark. 8, 1—9.							
4 njedz.	7. n. p. š. tr.	8. n. p. š. troj.	23 6. n. p. s. t.	4 30	7 40		9 29
5 pøndz.	Oswalda	Ufry	24 Khrystin.	4 31	7 39		9 52
6 wut.	Šch. Šhr	Šhryst. pschetr.	25 Hany	4 33	7 37		10 23
7 šrjeda	Donata	Šajetana	26 Hermolaa	4 35	7 35		11 6
8 sčtiv.	Severa	Šyriaka	27 Pantaleon	4 36	7 33		sh. dop.
9 pjatt	Ericha	Romana	28 Prochora	4 37	7 32		0 5
10 šobot.	Lavrjeŋza	Lavrjeŋca	29 Kalinika	4 39	7 30		1 15
33. tydzeń. Text dop.: Romsk. 8, 12—17; pop.: Mat. 7, 15—23.							
11 njedz.	8. n. p. š. tr.	9. n. p. š. troj.	30 7. n. p. s. t.	4 41	7 28		2 30
12 pøndz.	Klary	Hippolita	31 Eudokin.	4 43	7 26		3 40
13 wut.	Murory	Susanny	1 augusta	4 45	7 24		sh. pop.
14 šrjeda	Eusebija	Eusebija	2 Šcëpana	4 46	7 22		7 43
15 sčtiv.	Mar. kn. štpicze	Mar. kn. štp.	3 Isaaka	4 47	7 20		7 54
16 pjatt	Koča	Koča	4 7 martr.	4 49	7 18		8 6
17 šobot.	Liberata	Liberata	5 Eusigna	4 50	7 16		8 18
34. tydzeń. Text dop.: 1. Kor. 10, 12, 13; pop.: Łuf. 16, 1—9.							
18 njedz.	9. n. p. š. tr.	10. n. p. š. tr.	6 8. n. p. s. t.	4 52	7 14		8 33
19 pøndz.	Sebalda	Agapita	7 Domicija	4 53	7 12		8 50
20 wut.	Bernharda	Bernarda	8 Mathiasa	4 54	7 11		9 14
21 šrjeda	Anastafij.	Franciska	9 Aemilian.	4 56	7 9		9 48
22 sčtiv.	Alfonsa	Šymfronija	10 Łavrjeŋc.	4 58	7 7		10 33
23 pjatt	Zacheja	Filipa bišk.	11 Euple	5 0	7 4		11 34
24 šobot.	Bartromja	Bartromja	12 Focija	5 2	7 2		sh. dop.
35. tydzeń. Text dop.: Romsk. 2, 1—11; pop.: Łuf. 19, 41—48.							
25 njedz.	10. n. p. š. tr.	11. n. p. š. tr.	13 9. n. p. s. t.	5 3	7 0		0 49
26 pøndz.	Samuela	Cefyrina	14 Michy	5 4	6 58		2 14
27 wut.	Gebharda	Ruffa	15 Mar. k. štp.	5 6	6 56		3 43
28 šrjeda	Belagija	Šawšchtyna	16 Mandelin.	5 8	6 54		sh. pop.
29 sčtiv.	Jan. šm.	Jan. šm.	17 Myrona	5 10	6 52		7 1
30 pjatt	Ernsta	Koży	18 Flora	5 11	6 50		7 16
31 šobot.	Joŋuy	Kaimunda	19 Handrija	5 12	6 48		7 34

☾ Prëni  
bërtlik 5. aug.  
pop. 2 hodžin  
17 min. nima  
žane rjane wje-  
dro.

☺ Bolny  
mëš. 13. aug.  
rano 1 hodžin  
14 m. može rja-  
ne wjedro pschi-  
njecz.

☾ Pošleni  
bërtl. 21. aug.  
rano 5 hodžin  
5 m. imëje šuchy  
čžopy čžab.

☾ Miody  
mëš. 28. aug.  
rano 6 hodžin  
57 minut. može  
deščez pschi-  
njecz.

**Stoletna  
protyka:**  
Bot 1. do 9.  
deščez; 10. rja-  
ny džet; 11. do  
15. jašo deščez;  
16. do 26. rjany  
čžopy čžab, na  
to hač do kónza  
lute deščezitoj-  
te wjedro.

1. Kamjenz.\*  
3. Dudyšchin.†  
5. Kulow.†  
Wifow.\*  
7. Mjësławcziz-  
dio.\*  
10. Šty Komor-  
row.\*  
12. Pinsbórt.\*  
Rumburg.†  
Žahani.†  
13. Bart.\*  
Łaz.†  
Dobrosług.\*  
Gubin.\*  
14. Žemr.\*  
17. Łubin.\*  
Kubland.\*  
Wëtoshow.\*  
19. Šhorjelz.†  
Kubland.  
Rumburg.†  
20. Gažyn.†  
21. Nadeberg.\*  
22. Wëstow.†  
23. Gološchin.†  
24. Gałšchtrow.†  
Łubnjow.\*  
Ortrand.\*  
Šródt.†  
26. Wospórt.†  
Łufow.†  
Łuban.  
27. Brody.†  
30. Trëbul.\*  
31. Barščcz.\*

Wopomnjenja  
hšone dny:  
1. Kralowŋe  
dawki.  
10. Łavrjeŋza.  
23. Kónz pšo-  
wyh dnjow.  
24. Bartromja.



# 1878. September,

## poźniej,

### ma 30 dnjow.

Měsaczkowe  
přehmēnjenj.  
Wjedro.  
Stoletna  
protyka.

Hermanſki  
a  
škotne wiki.

Dňdženje a dnj.	Porjedžena protyka		Stara julianska August.	☉		Přibjeſte řnamienj.	☾
	evangelſka.	katholiſka.		řhad. h. m.	řhom. h. m.		

36. tydžej. Text dop.: Romſt. 1, 16—20; pop.: Luť. 18, 9—14.

1 njedž.	11. n. p. ř. tr.	12. n. p. ř. tr.	20 10.n.p.s.t.	5 13	6 46	☉	7 56
2 pōndž.	Abſalom. ☾	Mařfima	21 Thaddeja	5 15	6 43		8 26
3 wut.	Manſuet. ☾	Šchčžp. řal.	22 Agathon.	5 17	6 41		9 6
4 řjeda	Mojřařa	Rořalije	23 Lupa	5 18	6 38		9 59
5 řhtw.	Nathanaela	Ławr. Juřt.	24 Eutycha	5 20	6 36		11 5
6 pjať	Magna	Dneřifora	25 Bartr. jap.	5 22	6 33		th. dop.
7 řobot.	Reginy	Reginy	26 Hadriana	5 23	6 31		0 18

37. tydžej. Text dop.: 1. Kor. 4, 1—5; pop.: Mat. 13, 24—30.

8 njedž.	12. n. p. ř. tr.	13. n. p. ř. tr.	27 11.n.p.s.t.	5 25	6 29	☉	1 34
9 pōndž.	Sidonije ☽	Gorgonija	28 Mojzasa	5 26	6 27		2 48
10 wut.	Bulcher. ☽	Mitwał. toł.	29 Jan. sm.	5 28	6 25		4 0
11 řjeda	Abrahama	Prota	30 Alexandr.	5 30	6 22		th. dop.
12 řhtw.	Bohuluba	Macedonija	31 Mar. pas.	5 32	6 20		6 14
13 pjať	Amata	Materna	1 septemb.	5 33	6 17		6 27
14 řobot.	Řřchij pow.	Řřchij pow.	2 Amarant.	5 34	6 16		6 40

38. tydžej. Text dop.: Romſt. 7, 18—25; pop.: Luť. 10, 25—37.

15 njedž.	13. n. p. ř. tr.	14. n. p. ř. tr.	3 12.n.p.s.t.	5 36	6 13	☉	6 57
16 pōndž.	Čyřemije	Kornela	4 Babyla	5 37	6 11		7 18
17 wut.	Lamberta	Lamberta	5 Mamerta	5 39	6 9		7 48
18 řjeda	Řwatember	Suche dnj	6 Michała j.	5 41	6 7		8 27
19 řhtw.	Renata ☽	Januarija	7 Solona	5 42	6 5		9 20
20 pjať	Řalixta ☽	Čuřtadžija	8 Mar. nar.	5 43	6 3		10 27
21 řobot.	Mateja	Mateja	9 Joachima	5 44	6 1		11 45

39. tydžej. Text dop.: Řřil. 3, 12—16; pop.: Luť. 17, 11—19.

22 njedž.	14. n. p. ř. tr.	15. n. p. ř. tr.	10 13.n.p.s.t.	5 46	5 58	☉	th. dop.
23 pōndž.	Čhefle	Čhefle	11 Theodory	5 48	5 56		1 10
24 wut.	Řana podj.	Gerharda	12 Antonija	5 50	5 53		2 38
25 řjeda	Řleořařa ☽	Řleořařa	13 Kornelija	5 51	5 51		4 5
26 řhtw.	Čypřiana ☽	Čypřiana	14 Křiř pow.	5 53	5 48		th. pop.
27 pjať	Řoř. a Dam.	Řoř. a Dam.	15 Nikotasa	5 55	5 46		5 37
28 řobot.	Wjařřkawa	Wjařřkawa	16 Eufemije	5 57	5 44		5 59

40. tydžej. Text dop.: Gal. 5, 26. — 6, 5; pop.: Mat. 6, 24—34.

29 njedž.	15. n. p. ř. tr.	16. n. p. ř. tr.	17 14.n.p.s.t.	5 58	5 42	☉	6 25
30 pōndž.	Řieronyma	Řieronyma	18 Eumena	5 59	5 40		7 2

☾ Přeni  
bērtliť 3. řept.  
wjeřzor 4 hodž.  
23 minut. ma  
řjane wjedro.

☺ Potny  
měř. 11. řept.  
pop. 4 hodž.  
47 min. mōže  
deřčej. přehi-  
njejč.

☾ Pořleni  
bērtliť 19. řept.  
wjeřzor 7 hodž.  
28 min. je jenat  
deřčejitojny.

☾ Miodny  
měř. 26. řept.  
pop. 3 hodž.  
28 min. pořaže  
řařo na řjantj  
čjař.

Stoletna  
protyka:

Wot ſpocžatka  
hač do 11.  
řjane wjedro;  
wot 17. do 25.  
řu ř wjeřřcha  
řhne a mokře  
dnj; wot 26.  
do řōnža budže  
jařo řjenje.  
Ře-li je Čgtdija  
řjenje, budže  
řhtyri njedžele  
řa řobu řjane  
wjedro.

2. Řhoczebuř.\*  
Řořřkow.\*  
4. Řjeřwaczi-  
dlo.\*  
Damna.†  
5. Muřřakow.†  
7. Řinsbōrt.\*  
Řitawa.  
Řalawa.\*  
9. Wiřřopizj.\*  
Řtamujowj.†  
Řowolajž.  
Džjež.†  
Řarow.

11. Řemr.†  
12. Wobbra-  
mož.  
14. Dřjōwt.\*  
Łubin.\*

16. Řamjenj.†  
Řyřbach.†  
Řiřořař.†  
21. Bort.†  
23. Wiřřopizj.  
Wōřtrowj.  
Wojereřj.†  
Łubin.†

Řumburg.†  
Trēbule.†  
Grodžijčejōř  
25. Polčžniža.\*  
26. Řhoczebuř.\*  
27. Wiřřecžin.  
30. Łipř.

Řuřřa.†  
Řiatčj.

Wopomnjenja  
hōdne dnj:  
1. Čapocžatť  
hoitny.  
8. Řermuřřcha  
hodžijřta.  
18. Řwatember.  
29. Řiřhata.  
30. Řřalowjřka  
řenta.



# 1878. Oktober,

## winowz,

### ma 31 dnjow.

Měšaczkowe  
přicheměnenjenj.  
Wjedro.  
Stolětna  
protyka.

Hermantki  
a  
řtótne wifj.

Tydzenje a dnj.	Porjedžena evangeljska	protyka katholska	Starajulianska September.	řhadž. h. m.	řhom. h. m.	Měšće řmanjen.	řh. řh. h. m.
1 wut.	Remigija	Remigija	19 Trofima	6 0	5 37		7 52
2 řjeda	Rahele	Rahele	20 Kwatem.	6 2	5 35		8 56
3 řchtw.	Magim.	Gerharda	21 Kodrata	6 3	5 33		10 8
4 pjatk	Franziřka	Franciřka	22 Foka	6 5	5 31		11 24
5 řobot.	Blazida	Blacida	23 Jan. podj.	6 7	5 29		řh. dop.

Přeni  
běřtl. 3. oktbr.  
eano 7 hodž.  
50 min. pšči-  
njeře rjane dnj.

Pořny  
měř. 11. oktbr.  
dop. 9 hodž.  
52 minut. ma  
bóle deřčeži-  
kojte wjedro.

Pořleni  
běřtl. 19. oktbr.  
dop. 8 hodž.  
7 min. pořaje  
na deřčež a  
wětr.

1. Křořym.\*  
Dubž.  
Wařym.\*
2. Měřkwaczi-  
dlo.\*  
Řřóřk.\*  
Řucžina.
3. Křakow.  
Řhocžebuz.\*
5. Lubin.\*
7. Wjernačizyř  
Ščerachow.  
Řulow.†
9. Raheberg.\*
10. Řhocžebuz.\*
14. Wiřkopizy.\*  
Lubij.†  
Řinřbóřk.\*  
Řrabiu.†  
Luborař.†
15. Wařčež.†
16. Šly Řomo-  
row.\*

41. tydžen. Text dop.: Eřh. 3, 14—21; pop.: Luř. 7, 11—17.

6 njedž.	16. n. p. ř. tr.	17. n. p. ř. tr.	24 15. n. p. s. t.	6 9	5 27 <th></th> <th>0 38</th>		0 38
7 póněž.	Eřthery	Marķa	25 Eufrosiny	6 11	5 24		1 50
8 wut.	Eřraima	Brigitty	26 Jana th.	6 12	5 21		3 1
9 řjeda	Dionyřija	Dionyřija	27 Kalistrata	6 13	5 19		4 9
10 řchtw.	Ařhanas.	Franza Borr.	28 Charitona	6 15	5 17		5 18
11 pjatk	Řereona	Burķharda	29 Michala	6 17	5 15		řh. pop.
12 řobot.	Magimiliana	Magimiliana	30 Reh. A.	6 19	5 13		5 4

Mřody  
měř. 25. oktbr.  
wječor 11 hod.  
56 minut. ma  
řrořne řymne  
wjedro.

17. Řhocžebuz.\*  
Wiřow.\*
19. Ğotořčin.†
21. Draždžany  
řtare měřto.  
Řalřřrow.\*  
Wojpóřk.\*  
Řóřřrow.\*  
Řadměřizy.  
Řřchwald.  
Řumburg.†  
Řahaň.†
22. Břodny.†
24. Běřřow.†
25. Dřtrand.\*
26. Dřjowř.\*  
Wěřořřow.\*
29. Biziň.†
30. Řowe měřto  
pola Ğtořřija.  
30., 31. řněř.
31. Řhocžebuz.\*

42. tydžen. Text dop.: Eřh. 4, 1—6; pop.: Luř. 14, 1—11.

13 njedž.	17. n. p. ř. tr.	18. n. p. ř. tr.	1 oktobra	6 20	5 11 <th></th> <th>5 25 </th>		5 25
14 póněž.	Burķharda	Fortunata	2 Cypriana	6 22	5 9		5 51
15 wut.	Ředwiki	Řheresije	3 Dionysija	6 24	5 7		6 28
16 řjeda	Řawķa	Řawķa	4 Hierothej.	6 26	5 5		7 15
17 řchtw.	Řnnozenza	Margarethy	5 Charitiny	6 28	5 2		8 17
18 pjatk	Luř. ev.	Luřařřa	6 Dom. jap.	6 29	4 59		9 29
19 řobot.	Řerdin.	Řětra z Mř.	7 Sergija	6 30	4 57		10 48

Ğtořětna  
protyka:  
1. a 2. rjenje;  
3. řřimanje ře  
řřlyřny deřč-  
čžřow; 10. řačž  
do řouza nje-  
řřajne wjedro;  
30., 31. řněř.

17. Řhocžebuz.\*  
Wiřow.\*
19. Ğotořčin.†
21. Draždžany  
řtare měřto.  
Řalřřrow.\*  
Wojpóřk.\*  
Řóřřrow.\*  
Řadměřizy.  
Řřchwald.  
Řumburg.†  
Řahaň.†
22. Břodny.†
24. Běřřow.†
25. Dřtrand.\*
26. Dřjowř.\*  
Wěřořřow.\*
29. Biziň.†
30. Řowe měřto  
pola Ğtořřija.  
30., 31. řněř.
31. Řhocžebuz.\*

43. tydžen. Text dop.: Řebr. 10, 38. — 11, 6; pop.: Mat. 22, 34—40.

20 njedž.	18. n. p. ř. tr.	19. n. p. ř. tr.	8 17. n. p. s. t.	6 32	4 56 <th></th> <th>řh. dop.</th>		řh. dop.
21 póněž.	Wurřřhle	Wurřřhle	9 Jak. Alf.	6 34	4 54		0 11
22 wut.	Řordule	Řordule	10 Eulampij.	6 36	4 52		1 37
23 řjeda	Řeверina	Wendelina	11 Filipa	6 37	4 50		3 4
24 řchtw.	Řalomy	Řafaela	12 Proba	6 39	4 48		4 32
25 pjatk	Wilemin.	Řhryřanřa	13 Karpa	6 41	4 46		řh. pop.
26 řobot.	Amanda	Řwanafa	14 Nazarija	6 43	4 44		4 22

Wopomnjenja  
řódně dnj:  
1. Wopalna  
pořhadniřa.  
16. Řawķa.  
27. Řermuřřa  
Řřodžijičeřan-  
řřa, řotowřka,  
buřččanřa.  
28. Řchimana  
Řudariřa.

1. Wopalna  
pořhadniřa.  
16. Řawķa.  
27. Řermuřřa  
Řřodžijičeřan-  
řřa, řotowřka,  
buřččanřa.  
28. Řchimana  
Řudariřa.

44. tydžen. Text dop.: Eřh. 4, 22—28; pop.: Luř. 10, 38—42.

27 njedž.	19. n. p. ř. tr.	20. n. p. ř. tr.	15 18. n. p. s. t.	6 45	4 42 <th></th> <th>4 55</th>		4 55
28 póněž.	Šchim. Ğud.	Šchim. Ğud.	16 Longina	6 46	4 41		5 41
29 wut.	Řarziřřa	Řarciřřa	17 Hořeasa	6 48	4 39		6 41
30 řjeda	Řlandija	Řlandija	18 Luř. ev.	6 49	4 37		7 52
31 řchtw.	Řřw. reřor.	Wolřřganga	19 Joela pr.	6 51	4 35		9 9

Wopomnjenja  
řódně dnj:  
1. Wopalna  
pořhadniřa.  
16. Řawķa.  
27. Řermuřřa  
Řřodžijičeřan-  
řřa, řotowřka,  
buřččanřa.  
28. Řchimana  
Řudariřa.

1. Wopalna  
pořhadniřa.  
16. Řawķa.  
27. Řermuřřa  
Řřodžijičeřan-  
řřa, řotowřka,  
buřččanřa.  
28. Řchimana  
Řudariřa.



# 1878. November,

## nasymniſ,

### ma 30 dnjow.

Měſjaczkowe  
přeheměnjeni.  
Wjedro.  
Stolětna  
protyka.

Hermanſki  
a  
ſkótne wiki.

Dňdženje a dnj.	Porjedžena protyka		Stara julianſka <b>Oktober.</b>	☉		Měſe namjen.	☾ ſh. h. h. m.
	evangelſka.	katholiſka.		ſh. h.	h. m.		
1 pjatk	Wſch. ſw.	Wſch. ſw.	20 Artimija	6 53	4 33	☾	10 20
2 ſobot.	Wſch. d.	Wſch. duſch.	21 Hilariona	6 55	4 31	☾	10 40

45. dňdženi. Text dop.: Kol. 3, 14—17; pop.: Luč. 13, 6—9.

3 njedž.	20. n. p. ſ. tr.	21. n. p. ſ. tr.	22 19. n. p. s. t.	6 56	4 29	☾	ſh. dop.
4 pøndž.	Karola	Karla Borr.	23 Jakuba	6 58	4 28	☾	0 51
5 wut.	Blandiny	Zacharija	24 Aretasa	7 0	4 26	☾	2 0
6 ſrjeda	Leonharda	Leonharda	25 Marciana	7 1	4 25	☾	3 7
7 ſchtw.	Erđmana	Engelberta	26 Demetrija	7 3	4 23	☾	4 16
8 pjatk	Emmericha	Gedofreda	27 Nestora	7 5	4 22	☾	5 25
9 ſobot.	Theodora	Urſina	28 Ščěpana	7 6	4 20	☾	6 36

46. dňdženi. Text dop.: 1. Petr. 1, 22—25.

10 njedž.	21. n. p.	22. n. p. ſ. tr.	29 20. n. p. s. t.	7 8	4 19	☾	ſh. dop.
11 pøndž.	Marč. b.	Marč. biſkop	30 Zenobije	7 10	4 17	☾	4 26
12 wut.	Modeſta	Levina	31 Stachysa	7 12	4 15	☾	5 13
13 ſrjeda	Arkadija	Staniſława	1 novembr.	7 14	4 14	☾	6 11
14 ſchtw.	Levina	Klementiny	2 Acindina	7 15	4 12	☾	7 19
15 pjatk	Leopolda	Leopolda	3 Acepsima	7 16	4 11	☾	8 37
16 ſobot.	Edmunda	Edmunda	4 Joanicija	7 18	4 10	☾	9 57

47. dňdženi. Text dop.: Filip. 1, 3—11; pop.: Mat. 25, 1—13.

17 njedž.	22. n. p.	23. n. p. ſ. tr.	5 21. n. p. s. t.	7 20	4 8	☾	11 18
18 pøndž.	Heſychija	Alfeja	6 Pawoła	7 22	4 7	☾	ſh. dop.
19 wut.	Hiłžbjety	Hiłžbjety	7 Lazara	7 23	4 6	☾	0 40
20 ſrjeda	Emilije	Benigna	8 Michała j.	7 25	4 5	☾	2 4
21 ſchtw.	Mar. wopr.	Mar. wopr.	9 Onesifora	7 27	4 4	☾	3 31
22 pjatk	Bofut. pjatk	Ćacilije	10 Erasta	7 29	4 2	☾	5 1
23 ſobot.	Klemenſa	Felicity	11 Menasa	7 30	4 1	☾	6 32

48. dňdženi. Text dop.: Filip. 3, 17—21; pop.: Mat. 18, 21—35.

24 njedž.	23. n. p.	24. n. p. ſ. tr.	12 22. n. p. s. t.	7 32	4 0	☾	ſh. dop.
25 pøndž.	Katržiny	Katržiny	13 Jan. Krys.	7 33	3 59	☾	4 21
26 wut.	Konrada	Konrada	14 Filipa	7 34	3 58	☾	5 29
27 ſrjeda	Hunczerja	Birgilija	15 Jap. póst.	7 36	3 57	☾	6 47
28 ſchtw.	Ruſſa	Coſthena	16 Mateja	7 37	3 57	☾	8 6
29 pjatk	Waltera	Saturnina	17 Reh. th.	7 39	3 56	☾	9 22
30 ſobot.	Šandrija	Šandrija	18 Platona	7 40	3 55	☾	10 37

☾ Přeni  
běrſk 1. nov.  
wječ. 10 hodž.  
48 min. poſaže  
na furjawi a  
beſchž.

☺ Poſutny  
měſ. 10. nov.  
rano 3 hodžin  
32 m. ma jaſne  
wjedro.

☾ Poſlenti  
běrſk. 17. nov.  
wječor 6 hodž.  
56 min. pſch-  
nježe ſněh a  
lymu.

☼ Młody  
měſ. 24. nov.  
dop. 10 hodžin  
8 min. ma ſněh  
a wětr.

**Stolětna  
protyka:**

Wot 1. do 6.  
wětr a pomr-  
ežene njebo; 7.  
rjenje; 9. do 17.  
lymne beſchž-  
ſojte wjedro;  
18. panje ſněh,  
kiž hač do h-  
leži a wulku  
lymu pſchho-  
nje.

1. Gróbf.†
2. Budychin.†  
Lubnyow.\*
3. Ruſland.\*
5. Bart.\*  
Laſ.†
6. Mjeſwaczi-  
dlo.\*
7. Draždžany  
ſt. m.\*
8. Damna.†
9. Radeberg.\*
10. Křochčebus.\*
11. Trěbně.†
12. Křchbach.†
13. Gubin.†
14. Polčuziža.\*
15. Grodžiščjo.†
16. Žitawa.  
Sty Kom-  
row.\*
17. Stolpnjo.†
18. Lubin.\*
19. Wóſpor.†
20. Doſrohog.\*
21. Žemr.†
22. Kalawa.\*

Wopomnjenja  
hódne dnj:

1. Kralowſke  
dawki.
2. Kermuſcha:  
Bartſka, huč-  
tjanſka, male-  
chanſka, ma-  
to-  
budyſka, por-  
ſkiſka atd.
3. račlowſka,  
Klučchanſka,  
minataſka.
4. Poſutny  
pjatk w Saſſkei.
5. Šandrija.

## Муниципальное банье.

Рабри- тал.	3 Процент.			3 1/2 Процент.			4 Процент.			4 1/2 Процент.			5 Процент.			Рабри- тал.
	лѣтне. мѣс.	мѣсѣцѣ. нп.	3/10 нп.	лѣтне. мѣс.	мѣсѣцѣ. нп.	3/10 нп.	лѣтне. мѣс.	мѣсѣцѣ. нп.	4/10 нп.	лѣтне. мѣс.	мѣсѣцѣ. нп.	4/10 нп.	лѣтне. мѣс.	мѣсѣцѣ. нп.	5/10 нп.	
mf. 1	—	3	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	5	—	—	
5	—	15	—	—	—	1/10	—	—	—	—	—	—	25	—	—	
10	—	30	—	—	—	1/5	—	—	—	—	—	—	50	—	—	
15	—	45	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	75	—	—	
20	—	60	—	—	—	4 1/2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
25	—	75	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
30	—	90	—	—	—	7 1/2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
35	—	5	—	—	—	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
40	—	20	—	—	—	10 1/2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
45	—	35	—	—	—	11 1/2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
50	—	50	—	—	—	13 1/2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
60	—	80	—	—	—	14 1/2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
70	—	10	—	—	—	17 1/2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
80	—	40	—	—	—	20 1/2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
90	—	2	—	—	—	23 1/2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
100	—	70	—	—	—	26 1/2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
200	—	—	—	—	—	29 1/2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
300	—	—	—	—	—	33 1/2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
400	—	—	—	—	—	37 1/2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
500	—	—	—	—	—	43 1/2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
1000	—	—	—	—	—	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
5000	—	—	—	—	—	75	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
10000	—	—	—	—	—	100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
mf. 1	—	3	—	—	—	3/10	—	—	—	—	—	—	5	—	—	
5	—	15	—	—	—	1/5	—	—	—	—	—	—	25	—	—	
10	—	30	—	—	—	1/5	—	—	—	—	—	—	50	—	—	
15	—	45	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	75	—	—	
20	—	60	—	—	—	4 1/2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
25	—	75	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
30	—	90	—	—	—	7 1/2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
35	—	5	—	—	—	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
40	—	20	—	—	—	10 1/2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
45	—	35	—	—	—	11 1/2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
50	—	50	—	—	—	13 1/2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
60	—	80	—	—	—	14 1/2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
70	—	10	—	—	—	17 1/2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
80	—	40	—	—	—	20 1/2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
90	—	2	—	—	—	23 1/2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
100	—	70	—	—	—	26 1/2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
200	—	—	—	—	—	29 1/2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
300	—	—	—	—	—	33 1/2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
400	—	—	—	—	—	37 1/2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
500	—	—	—	—	—	43 1/2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
1000	—	—	—	—	—	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
5000	—	—	—	—	—	75	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
10000	—	—	—	—	—	100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	

Муниципальное банье, каѣ вышесго пунктъ плѣтнѣе, гдѣхъ гентнаръ 1, 2, 3 а т. б. мартовъ плѣтнѣе.

Пунтъ плѣтнѣе таѣ вѣеле **нп.** плѣтнѣе, таѣ гентнаръ **мартовъ.**

И на вѣеѣ:

Гентнаръ плѣтнѣе таѣ вѣеле **мартовъ** плѣтнѣе, таѣ пунктъ **нп.**

## Wzliczbowanie placziny fija abo metra, hdyz stary salki lohzj 1 np. hacj 1 marfu placzi.

Hdyz stary salki lohzj placziny:		dha placzi fija abo metra.		Hdyz stary salki lohzj placziny:		dha placzi fija abo metra.		Hdyz stary salki lohzj placziny:		dha placzi fija abo metra.	
marf	np.	marf	np.	marf	np.	marf	np.	marf	np.	marf	np.
—	1	—	17	—	33	—	58 <sub>3</sub>	—	49	—	86 <sub>5</sub>
—	2	—	18	—	34	—	60	—	50	—	88 <sub>3</sub>
—	3	—	19	—	35	—	61 <sub>8</sub>	—	51	—	90
—	4	—	20	—	36	—	63 <sub>3</sub>	—	52	—	91 <sub>8</sub>
—	5	—	21	—	37	—	65 <sub>3</sub>	—	53	—	93 <sub>6</sub>
—	6	—	22	—	38	—	67 <sub>1</sub>	—	54	—	95 <sub>3</sub>
—	7	—	23	—	39	—	68 <sub>9</sub>	—	55	—	97 <sub>1</sub>
—	8	—	24	—	40	—	70 <sub>6</sub>	—	56	—	98 <sub>9</sub>
—	9	—	25	—	41	—	72 <sub>4</sub>	—	57	—	0 <sub>6</sub>
—	10	—	26	—	42	—	74 <sub>2</sub>	—	58	—	2 <sub>4</sub>
—	11	—	27	—	43	—	75 <sub>7</sub>	—	59	—	4
—	12	—	28	—	44	—	77 <sub>9</sub>	—	60	—	5 <sub>9</sub>
—	13	—	29	—	45	—	79 <sub>5</sub>	—	65	—	14 <sub>8</sub>
—	14	—	30	—	46	—	81 <sub>2</sub>	—	70	—	23 <sub>6</sub>
—	15	—	31	—	47	—	83	—	75	—	32 <sub>4</sub>
—	16	—	32	—	48	—	84 <sub>7</sub>	—	80	—	41 <sub>2</sub>

## Wzliczbowanie placziny noweho luta, hdyz stary lut placzi 1 np. hacj do 1 mf.

Hdyz stary lut placziny:		dha placzi noweho luta.		Hdyz stary lut placziny:		dha placzi noweho luta.		Hdyz stary lut placziny:		dha placzi noweho luta.	
marf	np.	marf	np.	marf	np.	marf	np.	marf	np.	marf	np.
—	1	—	11	—	21	—	12 <sub>6</sub>	—	35	—	21
—	2	—	12	—	22	—	13 <sub>2</sub>	—	40	—	24
—	3	—	13	—	23	—	13 <sub>8</sub>	—	45	—	27
—	4	—	14	—	24	—	14 <sub>4</sub>	—	50	—	30
—	5	—	15	—	25	—	15	—	55	—	33
—	6	—	16	—	26	—	15 <sub>6</sub>	—	60	—	36
—	7	—	17	—	27	—	16 <sub>2</sub>	—	65	—	39
—	8	—	18	—	28	—	16 <sub>8</sub>	—	70	—	42
—	9	—	19	—	29	—	17 <sub>4</sub>	—	75	—	45
—	10	—	20	—	30	—	18	—	80	—	48

# W i d a w k.

1.

## Někotre europiske kraje

se swojimi wjetchami a se swojimi wobydlerjemi po najnowišchim ludlicženju w lécze 1875.

Němski kraj: 9817 □mil a 42,757,812 wobydlerjow; kěžor Wylem, rodž. 22. měrza 1797; ženjeny i Augustu, wajmarstej prynzešynnu; kěžorški kón-prynz: Bjedrich Wylem, rodž. 18. oktobra 1831.

Sakška ma 272 □mil a 2,750,416 wobydlerjow; kral Bjedrich Albert, rodž. 23. haperleje 1828; ženjeny i prynzešynnu Karolu i Wafa, rodž. 5. augusta 1833. Krónprynz Bjedrich August Jurij, rodž. 8. augusta 1832; ženjeny i portugalskej prynzešynnu: Hanu Marju, rodž. 21. julija 1843.

Pruska ma 6326 □mil a 25,772,562 wobydł.; kral Wylem I., rodž. 22. měrza 1797.

Bajerska ma 1377 □mil a 5,024,832 wobydł.; kral Ludwik II., rodž. 25. augusta 1845.

Würtembergška ma 354 □mil a 1,506,531 wobydlerjow; kral Korla, rodž. 6. měrza 1823.

Badenska ma 273 □mil a 1,506,531 wobydł.; wójwoda Bjedrich, rodž. 6. septembra 1826.

Awstria ma 11,306 □mil a 35,904,435 wobydł.; kěžor Franz Josef, rodž. 28. augusta 1830.

Italška ma 5370 □mil a 26,716,809 wobydł.; kral Viktor Emanuel II., rodž. 14. měrza 1820.

Franzowska ma 9599 □mil a 36,469,826 wobydł.; prášident republiki Mak-Mahon, rodž. 13. julija 1808.

Šendželška ma 5697 □mil a 31,817,108 wobyd.; kralowa Viktorija, rodž. 24. meje 1819.

Španiška ma 9076 □mil a 16,374,844 wobyd.; kral Alfons XII., rodž. 28. novembra 1857.

Portugalška ma 1623 □mil a 3,996,000 wobyd.; kral Ludwik I., rodž. 31. oktobra 1838.

Ruska ma 96,850 □mil (w Europje) a 72,195,405 wobydł.; kěžor Alexander II., rodž. 29. hap. 1818.

Turkowska ma 6302 □mil w Europiskej, i žyfa

i ašifitimi krajami 38,034 □mil a 11 mill. wobydł.; kěžor Abdul Hamid II., rodž. 9. februara 1830.

## Města a najwjetše wšy we Łužicy

maja po najnowišchim ludlicženju w lécze 1875:

Město	Wobydlerjow
Žitawa:	20,477
Budyšin:	14,709
Kamjeiz:	6784
Lubij:	6226
Biskopizy:	4022
Poležniza:	2852
Scherachow:	2569
Kinsbórk:	1926
Wostrowz:	1556
Bjernacizy:	1555
Wospórk:	1141
Nowosalž:	1125
Seiřhennersdorf:	6366
Wulka Schönawa:	5877
Großröhrsdorf:	4794
Reichenaw:	4786
Stary Cibaw:	4482
Habrachcizy:	6794
Gersdorf:	6272
Horni Oderwiž:	3711
Wittgendorf:	3518
Obersdorf:	3256
Kumwalb:	3177
Horni Kunnersdorf:	3047
Židow:	2727
Delni Oderwiž:	2721
Hainewalde:	2670
Spiz-Kunnersdorf:	2414
Delnja Jasońza:	2369
Wernarjezjy:	2345
Šofbin:	2290
Delni Kunnersdorf:	2270
Wjlecziin:	2095



## Někotre druhe wopomnjenja hódne wězy.

We Łužicy, t. r. w budyškim krajškim hetmanštwje, je:

A.

W městach: 57,403 lutheriskich, 135 reformirskich, 8338  
romskofatholskich wobydlerjow,  
na wšach: 251,250 lutherisk., 152 reformirsk., 21,352  
romskofatholskich wobydlerjow,  
do hromady: 308,653 lutherisk., 305 reformirsk., 29,690  
romskofatholskich wobydlerjow.

B.

13 městow, 533 wšow, 266 ryczejubkow.

C.

280 šlechtych, 215 hłuchoněmych, 81 bčudnych, 369 pe  
rosomje šlabych.

D.

339,203 wobydlerjow, 103 lětarjow, 26 haptychow,  
213 babow.

2.

## Pomhaj Bóh wam!

Bóh tón Knjes je nam hnadnje pomhaj. To dyrbumy s džakom prajicž, hdyž na šańdžene lěto spominamy. Nusa bě, dokelž běchmy loni wulkeje šuchoty dla škupe žně domkhowali. Wako tyn bě ho nam wobradžiko a wot žita šo wjele pschědacž nje-hodžesche. Těho dla nuse pjenjesh tu a tam po-brachowachu. Štót w hródžach dyrhjesche nusu cžer-picž, dokelž šo piza sa njón njebě derje radžika. W hospodarštwje bě wulka slutnimosč a wšchelaka starosč wšchědnnych potrebnosčow žiwjenja dla. Wono šo kaž hewal s pokneho cžerpacž njehodžesche, a rucžišcho, hacž druhe lěta, jedyn na dno trjedži. Na kubjach a w bróžnjach šo próšnišcžza widžicž dachn, přjedy hacž bě tu nalěcžo a lěcžo. Bur mějesche skoržicž, šo je hubjene lěto a niz jenož jeho skorženje, ale powšchitkomna škoržba bě šlyšhecž, dokelž wšowanje a warba njeńdžesche; pschěkupž a rjemješnik tak derje kaž fabrikant hłowu pojschachu, runje tak pola naš, kaž po wšchěm šwěcže, dokelž bě po wjele dobrych lětach jene mjenje dobre pschijščo.

Štejo pschi spocžatku tuteho lěta, kotrej je nam Bóh wobradžik, mamy s džakom jeho šmilnosč šhwalicž, kotraž je cžinika, šo s nami kónž njeje. Wón je nam psche wšchu nusu šańdženeho lěta s hnadnej ruku pomhaj a jeho šwěrnosč je stajnje nowa. Džakujuny šo jemu a šhwalmy jeho šwjate mjeno. Wšchitkich wocži na njeho cžakachu a wón je nam daš šchpajšu w šwojim cžasnu. Wón je wotewrik šwoju ruku a našucžik wšchitko, šchtož žiwe je, s dobrym špodobanjom. Wón šo njeje bjes šwědcže-

nja wostajik; wón je nam wjele dobroho cžinit a s njebješ dele desčcž a plódnny cžas daš a je napjelnik se žiwnosčzu a wješelosčzu wutrobny. Šorny s wyšoka je macžak a semju našucžik s plódamy, šo trawa sa škót je narosška a žito ludžom k wužitku, šo by šhlěb se semje wuwjedł. Bróžnje šu šašo pjelnjene, kubje wu-wškana, džery, šatškana, wutrobny špokojena. A to ja šo wšchitko štało bje-wšcžeje našcžeje dostojnosčze a šaškužby s luteje wótžowšcžeje bójšcže dobroty a šmil-nosčze, ša to wšchitko šmy minojcži, šo jemu džako-wacž, jeho šhwalicž, jemu šlužicž a jeho pošluchacž.

A tola, luby cžitarjo, budžesch pschidacž dyrbjecž, šo šo džensnišchi džerš hšcžcže wjele a wot wšchelakich bošow škorži na šty šrudny cžas. Dži jenož bjes ludži a ty šhonišch, šo wšchitko njeje, kaž bychmy rad měli a kaž dyrbjako a móško bycž. W měcže tak derje, kaž na wšy, šchescžijansa wěra a pobožnosč wotebjera a plómjo lubosčze hašuje. Nowe šakony wuškadžeju a nowe wuštawjenja w kraju, w zhrtwi a šchuli šo postajeja, ale wone šo nikomu njelubja, dokelž dawanje šo njepomjenšcha, ale pschibywa. Štup do domow a pohladaj, kajše žiwjenje šo tam wjedže. Najlěpsche šbože šo psches domjazu šwadu a njejed-notu šfash. Šdyž tež je wšcheho dosč, dha tola na šwěrnosčzi a počcžiwosčzi pobrachuje. Woži dom a Wože šklowo stej šazpjenej. Wšodži kaž stari jenož ša jenyum žedža, mjenujžy ša tym, šo by kóžby prawje wjele cžasneho kubla měš, a lute šwětno šwješelenja wužiwal. Šramnosč a šakomštwo žane mješy nima-tej, šawiscž a njepopschecže ludowe myšle šcheritej. Wšodowanje, mandželštwo šamanje, franjeje, jeba-nje, šalschne šwědcženje a šalschna pschibaha šo sta-nje, jašo njebychu Wože džesacž kasnje šwoju placžšnu

wjazy męce. Lepje njeje, ale hórje wot jeneho léta do druheho, skorzi so. Na sty czaš so swari wot tych, kotřiž bychu chzyni, so by Bože kralestwo k nam pschischo. Kaš dha je móžno, temu wschemu wot-pomhacž, prashēja so ludžo. Někotři praja, to je pschislušnosć wjichnosće, ta dyrbi pomhacž. Druhy rjeknu, wo to maja so duchowni staracž, k czomu dha hewak so. Tjeczi pak nasdala steja a sduchujaj: to so pschemenicž njechodži; my dyrbinmy wotczafnyč; njech wscho dže, kaš dže, my w tym nicžo njesamóžemy. Bože dla, tak nichto njeryč! Hdyž něhdže sčto widži, so so křeža pali a so jeje wobšedžer se swojimi ludžimi wo pomoz woła, a wón njechał nicžo czinicž, hač jenož nasdala stejecž a so bu wošacž a styknuschi ruzny k njeby hladacž a so prashecž, sčto mam czi-nicž, by to prawje bylo? Njedyrbi tón pschisfoczič a ruktu nažožicž a po móžnosći plómjenjam wobaracž pomhacž! Tak tež my nješmemy jenož tu stejecž a temu pschihadowacž, sčtož so hubjeneho a srudneho na šmęcje stanje a jenož skorzič na sty czaš a na lósy šwět swaricž. Ně, my šami mamy kóždy šwěru na to myšlicž, kaš by so šle wotštronilo. A prashesch-li so, kaš je to tebi móžno, dha czi wotmolwaj: šapocž kóždy šam pschi šebi, polěpschujmy so šamych, dha lepje bjes nami a pola naš budže. Czini my jenož wschitzy to šwoje, sčtož czinicž mamy, jako mandželšy, jako muž abo žona, jako młodženž abo młoda holza. Polěpschujmy šwoje žiwjenje, wurjedžmy wschu nje-czištocž a njepečžiwosć, šadžeržmy so, jako nam pschisteji a křodžmy po tym ewangeliju našcheho knjesa Jesom Křysta. To so nam šluscha, to nam k lu-temu žohnowanju šluzi. S tym czašnej nusy durje šaknjemy, s tym budže nam pomhane k wschemu wěr-nemu šbožu.

Hdyž pak so wo nusy našcheho czaša ryczi, a hdyž so ša tym prashča, hdyž to tež, so tak mało šboža bjes ludom a we wschěch šchtantach knježi a křeže, dha so mi šesda, jako by to s teho pschischo, so so jedyn šchtant wošebje jara mało w cžesczi džerži, na kotryž je Wóh wjele žohnowanja položil, to je: mandželški šchtant. Tutón šchtant je naj-wošebnišči wschitkich šchtantow, kiž so po zylým křesczijanstwoje, haj! po wschěm šmęcje namaka. Wón je najšaršči zyšeho šwěta a wschitke druhe šchtanty

šu s njeho wuschle a s njeho šwoju móž a šwoje šbože bjeru. Tcho dla s hory Sinai ta pschisajna pschindže: ty njedyrbisč mandželstwo šamacž; ty dyrbisč mandželški šlub džeržecž a nješměšč jón roš-wjajacž ani se šłowami ani se štukami, ani jón we wutrobje ani w šadžerženju wotšwjeczič. Šsmjertna šchtrafa bē w najšaršchich czašach pola Šsraelskich kaš něk hišcěje pola někotrych póhanšchich ludow na mandželstwo šamanje runje kaš na mordowanje šta-jena. To štari ša nusne džeržachu a pošnuachu, so wot teho, kaš so mandželstwo džerži, cžlowjekow a zyšeho luda šbože wotwišuje. Woni bēchu teje myšle, so kraje a ludy do štaženja šapanu, hdyž so šwēr-nosć w mandželstwoje šahubi, hdyž mandželške a domjaze žiwjenje so kašy, hdyž so s mandželškim šlubom ložny wosnje. Špominajcě na Turkow a Mušamedanšchich, kotřiž wo žanym prawym man-dželstwoje nicžo njewjedža, kotřiž maja wjele žonow a kóždu šastorczič a wot so pušcězič móža, kaš so jim lubi! Sčto je wina, so tam žane šbože njeje, so pola nich wschitko našad dže? Šohladajcě do wschitkich tych krajow, hdyž žane wěrne mandželstwo njewobšteji, kašje je tam hubjenstwo, kašja njeroda, kašje žiwjenje pušte a srudne.

Mandželstwa, tak tež pola naš někotři praja, kotřiž chzedža po nowym waschnju lud wobšbožecž, trjeba njeje. To šu czi, kotřiž šebi we wschěch šchtuchach pošnu šrežotu a šwobodu žadaja. Woni rjeknu, so je mandželstwo pschah, pod kotrymž muž a žona žakoscžitaj. Czi bychu najradšcho živi byli, kaš pšy. Druhy šu šašo teje myšle, so je mandželstwo jenož něšajki civilny a šwětny šwjast abo kontrakt, pschi kotrymž jenož šwětna a pjenježne naležnosćje něšcho placža. Po takim pschi wobšantnjenju žane zyrkwinske wěrwanje nusne njeje, praja woni, ale to móže šwětny šudniški šastojnik abo šawnik došonjecž. Zyrkej a jeje šastojnik, njenujžy duchowny, s tym nicžo czinicž nima a Bože šłowo, kaš tež Bože žohno-wanje k temu njetrjebamy. Mó! sčtož Bože žohno-wanje njecha měčž, sčtož šwojeho žiwjenja šbože na šwoju mudrosć a na křuch papjery šakžicž chže, tón moje dla to špytaj, ale křesczijan wón njeje. To je drje něk tak wustajene, so so civilne wobšantnjenje mandželstwa přjedy zyrkwineho wěrwanja štač dyrbi,

a to hižom něfotre lěta w zryhm něuškim kraju wobsteji, kaž je wot prjedawšich čzašow hem w Franzowsteji, w Badeniskej a pola Rheina a druhdže hižom było. Wty smy hižom juntrócž wo tym rycželi, kaž je to pschischło a so šo na tym nicžo pscheměnicž njehodži. Ale tak wjele je tola wěšte, so pola nascheho šerbškeho luda to měnjenje je wobstajnje wostało: mandželstwo šamo je šwjate wustajenje Bože a wobendženje teho šameho tak wulžy wažne a wot nascheho knjesa Tesom Šhrysta šameho pošwjećzene, so žadyn kšesczijan bjes Boha a bjes zyrkwineho wěrowanja do njeho stupicž njecha. Njejšym tež hišćeže šlyščač, so by šo něhdže w Šerbach to stało, so nawoženja a njewjesta byščaj bjes wěrowanja w zyrkwi šwoje mandželste žiwjenje šapocžajoj. Bohu budž džač, bjes nami hišćeže wšchudžom tajša dobra kšesczijansta myšl knježi, so ša šwoje nowe domjaze a mandželste žiwjenje, do kotrehož stupja a kotrež jim nowe a šwjate pschibšusnosće nakladuje, Božu pomoz a Bože žohnowanje šebi wuprošycž a šwój šlub w zyrkwi pošwjećicž dacž šo nucženi čžuja. O! kajša je to tola pschistojna a pětna wěž, hdyž dwaj mlodaj čłowjekaj w pětnej drascže w Božim domje psched Božim woltarjom štejtaj. Wyrgle se šwojimi synkami šu rjany hłób kšerluschy pschewodžake; wokoło njeju steji rynn dobrnych pscheczelow, mužoj na jenyh, žony na druhim boku; šlónžy ša nimaj, brasčka pódla njeju, družki a šwatojo blifto; duchowny wustupi, rycži a napomina š Božeho šłowa; jeju ruzy šo hromadu kładžetej, pšerschćenjej šo pscheměnitej; na kolena panjetaj, se wšchitkimi šwojimi šwědkami šo modlitaj; Bože žohnowanje šo ša njeju wuprošy a šo jimaj dostanje! Může šo rjenišcho mandželste žiwjenje šapocžecž? Šedyn wo prawdže njemóže šapšchimnyčž, šcho čži chzedža, kotřiz praja, so je to njenušne a njetřebne. Šo tutym wěrowanškim škutku šo ta žyła šhromadžišna šběhnje a šo do kwašneho doma poda. Tam teju mlodeju mandželsteju nan a macž se šylkami witataj. Tam šo wonaj na přenje měšto ša blido šynjetaj a we wješowej bješadže čžešnych kwašnych hoščow šo pětna hoščina wotdžerži. Může šebi šcho myšlicž, so móže šo žadyn kwaš š wješekošču šwjećicž, hdyž přjedy njeje žane zyrkwine wěrowanje bylo. Daj

wam Bóh tež, wy lubi mlodži čžitarjo tutych ryncžow, so byšćeže wšchitzy jako čžešni psched Boži woltač stupicž móhli, so by kóžda njewjesta šwój seleny wěny myrtowych hačožkow njescž a kóždy nawoženja šwoje mjeno jako čžešny mlodhy hólz š dobrym prawom wjecž móhł. Dha budže w štaršchisim domje kwaš tak prawje wješohy a šapocžatk wascheho domjazeho a mandželškeho žiwjenja prawje špodobny temu Šnješej w njebješach!

Še dha pak wšchudžom na šemi tajke wěrne šbože w mandželstwie k namakanju a k wohladanju? prašcheja šo čži, kotřiz wažnosčž tuteho šchtanta přēja. Šokaž mi dom, hdžež mandželsta luboščž nanajrenišcho šo šwěcži, hdžež ženje žana pschefora, žana šwada, žana njejednota njeje bjes tymi, kotřiz šu šebi přjedy psched Božim woblicžom w zyrkwi šlub šwěrnosče wobtwjerdžili. Nještyšchi šo wot jich wjele, kotřiz šu šo wěrowali, škoržicž: ja šebi myšlach, rože budža se šłódkim wonjenjom moje žiwe dny mi k woschewjenju w mojim domje kčecž, ale nicžo njejšym namakač, kšiba lute čžernje, kotrež wje kašaja. Šarabis šebi myšlach dostacž, a hela je šo mi ša to dostaka. Šandžela chžych šebi do šwojeho doma dowjesčž, ale, Bohu budž škoržene, čžerta šym šebi dobył. Ša šo teho nadžžjach, so budže mi jašne šłóncžto wšchědnje šwěcžicž, ale tošte mrócžele a štajne šhimanja wje tyšča, a jašne njebio mojeho domjazeho šboža kryja. Tak a hinač šo škorži a šchož je šebi mačo měšazow přjedy žonu wšač, tón by najradšcho chžyl, so by šo wot njeje šašo dželicž móhł. Šajke pak šu to prošne bledženja a njewužitne rycže! Wěro je, so je wjele nješbožomnych mandželstwow tu pod Božim šłóncžtom, ale so bychu šbožomne njebyše, to tola ničto wobtwjerdžicž njemóže. Ša wščač wjele ludži šnaju a po kraju daloko wokoło pschindu a šym do wjele domow štupil, hdžež je šo po šchestej kašni rjenje měšo, so šu šo mandželšy bjes šobu lubowali a čžescžili. Šlaj, hdyž do tajkeho doma štupišč, dha hižom na prošy šhonišč, so tam lubošče šłóncžto šwěcži. Ššwjata čžiščina šwoje kšchiblešča wupšchestrěwa, pod kotrymiž šo w dobrym měře bydli. Na woblicžach šo špokojnosčž jašni. Lubošnje tebe witaja. Muž a žona šo bjes šobu a š tobu pschecželnje rošryčžujetaj. Žane še leštraške šłowčžo šo štyšecž njeda. Bože

Ńłowo a druge natwarjaze knihi widziŃŃ na polzju ležo. S paczerjom Ńo dzeŃ Ńapoczina a dokonja; i paczerjom Ńo k wobjedu a k wjeczeri Ńydaja. Kóždy Ńwoje dzeŃo Ńe wŃŃej ŃwernoŃcju a wjeŃeloŃcju wobŃtara. MuŃ a Ńona Ńtaj jako dwaj dobraj cŃaharjej, do woŃa ŃapŃŃehnjemaj, Ńo teŃ po horje a po bŃóczje jedyn drugeho njemopuszczitaj. WŃŃo je cŃiŃte a pŃŃnje w zylŃym domje, w zylŃym hoŃpodaŃŃtwje; Ńtwa a tomora, dwór a hróbdž, draŃta a grat, kuchina a pinza, ruka a noha, dŃeczjo a czeledž, wŃŃo wo tym Ńwedečji, Ńo Ńo wŃŃo we dobrej pŃŃejenoŃcji k dobremu Ńbozju hoji. Tu Ńane wobaranje, Ńane pŃŃeczjuwjenje, Ńane Ńwarjenje njeje. WŃŃitko dŃe, kaŃ Ńamo wot Ńo. DŃeczji poŃŃuchaju, czeledž je ŃlósŃtna do dŃeŃa w hoŃpodaŃŃtwje; muŃ a Ńona Ńtaj pŃŃnej wŃŃudžom a i dobrym pŃŃiŃkladom we wŃŃŃem pŃjedny dŃetaj. W Ńamej kŃežŃy kŃudeho dŃeŃaczerja Ńanu nuŃu njewidziŃŃ, hdyŃ Ńo mandŃelŃki a mandŃelŃka w luboŃcji ŃnjeŃetaj a Ńo cŃeŃcžitaj. Se-li teŃ warba wulka njeje a lute dobre kuŃki na bŃlido njepŃŃiŃidu, dŃa tola Ńtaj Ńpokojnaj, hdyŃ jenoŃ ŃiwnoŃcju a draŃtu mataj. ĞacŃ runje kŃudaj, Ńtaj pŃŃeŃ luboŃcju a jednotu jara bohataj. PŃŃiŃidŃe-li nŃhdŃe nuŃa a ŃtaroŃcju a dŃe jeju tyŃŃicŃ, dŃa Ńebi dowŃerjenja poknaj njeŃcju pomŃhataj, ŃŃtoŃ Wóh jimaj nakŃadŃe. A je-li Ńo drugeho nŃŃajŃka pŃŃeŃora naŃtanje a nŃŃajŃka wobuŃnoŃcju jeneho abo drugeho wot neju moli, dŃa Ńo i mudroŃcju pŃŃi tym wjedŃžitaj ŃadŃerŃecju a njedataj Ńlónzu ŃŃhadŃecju nad Ńwojim hŃŃwom, ale Ńjednataj Ńo rucje ŃaŃo, Ńo po wójnje Ńbóžny mŃr ŃhadŃa. TaŃ je w domach, hdyŃeŃ mandŃelŃŃy Ńo bŃeŃ Ńobu lubuja a cŃeŃcŃa.

Alle — ale — to je wŃŃte — wŃŃudžom tajke ŃboŃe njeje. WóŃ Ńo mnu, luby cŃitarjo! WŃy po wŃŃy dŃemy; pŃŃi pucju nowa kŃeŃa Ńteji. WliŃe a bliŃe k nej pŃŃiŃidŃemju, dŃa Ńo nej wulki ropot a wótre ryczenie ŃŃŃŃimny. WŃy Ńtejo woŃtanjemju a pŃŃeŃ poŃ wotečimjene woŃno Ńo hruby hŃóŃ muŃazeho erta cŃiŃŃeŃi a Ńłowa kŃincŃa kaŃ: ty Ńaklaty ŃeŃerbjje, a do teho Ńo Ńonina rycju mŃŃŃa, kotraj i dŃybowym hŃoŃom woŃa: ty njebolako, ty Ńwinjo, ty tajki a hinajki. ŃŃto dŃa paŃ taj dwaj Ńtaj, kotrajŃ Ńebi taŃ wudawataj? MandŃelŃki a mandŃelŃka Ńtaj. Wónaj Ńo dŃenŃa hiŃom k dŃeŃatemu raŃej wadžitaj. MuŃ i pŃaŃcju na bŃlido bje, Ńo wŃŃo wrjeŃkoŃe a Ńona

pŃŃi kŃachŃach i roŃnjemdrjenju wobŃličjom Ńteji, ŃŃeŃŃŃku drjewa w ruzy dŃerŃo, jako by Ńo tu turkowiŃka wójna woŃnamjenicju mŃla. DŃečŃi i durjemi do dwora cŃeŃaja a rječŃaŃnik do Ńwojeje hŃŃki leŃe a hoŃbje ŃpŃŃŃnje pŃrečŃ lŃtaja. To je teŃ mandŃelŃŃwo, njeje wŃŃno? ale wone Ńo tu Ńama! — WóŃ dale, rjeŃnu k tebi, jow Ńani jandŃeljo njebudla, hŃeŃ pŃŃed durjemi Ńaka. WŃy dŃemy pŃŃedŃeno kupowacju a Ńtupimju do iŃtwy. Tu je wŃŃo njecŃiŃte a bŃóczane, Ńo Ńo nam Ńda, Ńo Ńmy do Ńwinjazeho kŃlŃwa trjechili. PŃŃŃja myŃŃličŃka je, Ńo Ńu to kŃudŃi ludŃo, koŃŃiŃ Ńebi Ńaneho kŃoŃečŃa kupicju njemoŃa a wo myŃku, Ńo je hdy Ńane na ŃwŃečje wunamakane, ničjo njewjedŃa. Na ŃawŃy ŃedŃi ŃonŃka a bŃli abo kraje bŃŃny. TrundŃata je jejna ŃuŃnja, kaŃku barbu je mŃla, njehodŃi Ńo wuhudacju; bŃeŃwocjo a ruzy Ńu ŃŃere a cŃorne, Ńo Ńebi myŃŃliŃŃ, wona drje je runje wuŃŃŃ njekŃa. Ńa kŃachŃemi muŃ ŃedŃi wobuŃneho wobličŃa, a k jeho nohomaj Ńo nŃŃajŃe Ńtworjenja waleja, jedyn njewŃ, hačŃ Ńu proŃata abo dŃečŃi. NjeŃŃworne te Ńu, njemyte, njewobŃekane a cŃerŃa haru, kaŃ by jedyn na hermanŃu byŃ. PoŃodnje je Ńo dawno Ńwoniko a Ńadyn wobjed njeje hotowy. MuŃ bŃrečŃi a Ńwari a Ńona jemu na to wotmolwi, Ńo Ńwoj cŃerwjeny jaŃŃ i huby na njeho wutykuje. To je teŃ mandŃelŃŃwo — ale kaŃke! Ty Ńo mnu Ńe iŃtwy kŃwataŃŃ a pomŃaj Wóh kaŃ WoŃe mje i jenym dobom prajiŃŃ. Ńow dŃa tola Ńane pŃŃedŃeno a Ńane ŃboŃe njeje, ale luty hoŃk a lute bŃloto a mandŃelŃŃwo Ńamanje. — ĞŃzemy drugeho Ńpytačju! ĞŃaj! tam widziŃŃ wulku, po Ńdacju rjanu ŃiwnoŃcju. WŃy do njeje ŃaŃtupimju a pŃŃed durjemi naŃ Ńetka rjana a pŃŃna hoŃpoŃa, ta njeŃe na ruŃomaj mŃlŃečŃe cŃeŃŃŃne dŃečŃatko. Alle i jeje wocŃow Ńo po liŃomaj ŃylŃy ronja. ŃŃto jej je, to na mŃečŃe Ńhonimju, hdyŃ i nej do iŃtwy pŃŃiŃidŃemju. Tu na Ńanapeju Ńo toŃŃty mŃody a cŃerŃtwy muŃ wala. Wón nŃŃto rycŃi, ale ŃŃto, to njeroŃŃmiŃŃ. NŃŃajŃe Ńłowa Ńu, kotreŃ i jeho ŃmjerdŃateho erta Ńo waleja, kaŃ: hól cŃert tebjje, Ğana; pŃŃinjeŃ mi ŃuwaŃ, ty kŃupa liŃa, nanofŃ mi kŃoŃej a butru, kŃlŃb a pječŃŃŃ! Ty Ńo praŃŃeŃŃŃ, ŃŃto i tym cŃłowjekom je, hačŃ drje je kŃory abo bŃudny. NŃ wŃŃaŃ, pŃiany wón je a to niŃ jenoŃ dŃenŃa, ale kŃóŃdŃicŃŃi dŃeŃŃ wón tajki wot

murjelskeho džela domoj pschińdže. Sdu, kotruz warbuje, wón pschežłoka, wona s džęczi mi je hłódna, kaž šo tež herwał prózuje; wón wscho psheczi ni a wona šwój khłéb se šylsami macža. To je tež mandželstwo, ale łamane. — Pój, pój, tu wscho šmjerdži a mi je jenož žel teje woboheje žónki a tych wobohich džęczi, kotrež šwojeho nana čžesczičž dyrbja, ale tola to njemóža!

Schtó pať tam dže, prašchesh šo. Žónka je, to midžimy, ma korbiť w ruzy a brēmješcho pod pažu. Wone šo šmērka, njewēm, schtó je. Džělawy džei je a schtó wona tu na hašy chže; wona tola do domu škuscha. Za chzu čzi to prajicž, kať šo s nej ma. Mandželška je a jejnej woczí stej počnej šylsow a tej wona hišchže juntrócž se šrudnym pohladnjenjom na tamny dwór wobroczi. Wona s njeho čžeka; pschetož wona je sa tym pschischta, šo jeje s nej wěrowany mandželški s jejnej šlužownej holzu džerži a hdyž je jemu to prajika a jemu teho dla poroť čžinika, dha je ju wón žałošnje nabiť a jej s hrošny mi šłowami durje pokašat a ju wot šebje wuhnať. Něťk wona wot njeho dže a wuhowanie pola šwojeju staršchēju pyta, kotrajž staj ř jeje šbožu hišchže žiwaj. Tu je tež mandželstwo, ale šjawnje łamane! Pój, pój, rjeknu ř tebi, čžinimy, šo dale pschińdžemy, tu je šebi čžert jene hněšdo natwarit.

Hdyž pať na puczú šmy, dha šo bješ šobu prašchamy, šwotkal to, šo tajše, kajtež šmy widžili a temu podobne, šo w řchesczijskich domach a wot mandželskich stanje, kotřiž šu prjedy šjawne haj prajili, šo chžedža šo lubo mēcž, a ruky na to dali a šebi šlubili, šo chžedža šo lubowacz a čžesczičž? Wotmowljenje na to je wschelate; wošebje pať je wina tajšeho hubjenstwa dwojaka, ř jenemu ta, šo šo mandželstwo s Bohom nješapocznje, ř druhemu to, šo s Bohom, to rěka, po Božej woli a kašni šo njewjedže. Schtó dha mlodych hromadu wjedže, šo na ženťwu myšla? Wóh to kóždy raš njeje. Na rejach, na pschafach, w komorach njepóžčiwosčže šu šo hromadu namakali. Pšchi brašchczenju šo na pjenesh, na rjanosčž a na druge hladašche. Hacž je wutroba čžišta a pobóžna, sa tym šo njeprašcha. Staršchej na tym wobštejitaj, šo šebi hólž tu a tu wosunje a šo dyrbi šo holža s tym a druhim šwojeho runjecža

po samóženju abo po šempschíńdženju woženicžij Snaty wě tu a tam radu a běha dobreje šdy wěštyj a brašchczi a naryczi ř ženťwoje. Stare a mlodeš žony, kotrež dyrbjaťe po prawym se šhonjenja mudrišche byčž, to sa něšcho wožne džerža, někašku ženťwu hromadu špleščž. W šamych nowinach, — tež w šerbškich je šo to hižom staťo — mlody muž abo wudowž njewjestu pyta, ale s wjetšcha tajšu, kotrajž ma tejšto a tejšto pjenesh w šwojim samóženju, wo šhudu wón njerodži. Kať dha móže šo jow to šłowo šwjateho pišma naložicž: schtóž Wóh hromadu wjedže, to nješmē žadyn čžlowjek dželicž. Tola pať toľe šłowo je a wostanje wěrne, pschetož schtóž njeje Wóh hromadu wjedť, to šo šamo wot šo róšno dželi; hdyž pať je šo pschi ženťwi špěwalo: w wschěch škutkach a wschēm džele dam Bohu radžicž žyle, dha šebi na dželenje ničto njebudže myšlicž.

Druha wina tajšeho mandželškeho a domjazeho hubjenstwa pať je ta, šo šo muž a žona, hdyž staj šo woženikoj, po Božim šłowje a po Božej kašni nješadžeržitaj. Wonaj šwoju twjerdu hłowu a šwoje wobužne wašchnje do mandželškeho šwjaska šobu pschijnješetaj a w nim wobšchowataj. Wonaj drje pilnje džělataj a šo prózujetaj, šo byšchtaj w šwojim hospodaštwje do přědka krocžikoj, ale šo wo to nještarataj, šo byšchtaj we wschēm dobrym smyšlenju wutrowow šebi dale pomhatoj. Wono je, kaž junu w Bethaniji, šo Marcžina myšlicžka drje jich wobšnježi, šo šo prajicž dyrbi: wój šo wulzy jara wo šwět štarataj, ale to jene nušne šakomdžitaj, ša duchowne žanej woczí nimataj. Na to njemyšlitaj, šo byšchtaj šo bješ šobu napominaťoj a šo polěpšchowaťoj, šo byšchtaj jedyn druhého brachi se ščzerpliwosčžu nješťoj a je porjedžicž pytaťoj s čžichim duchom. Ška huba žony s miěrom nještej a jejnej woczí hrjadu w muža woku widžitej a w šwojim ani šchpaka. Twjerda wobužna hłowa muža šo nješhibuje a jeho šta myšľ šo njepolěpšchuje. Hadrowanje a šwarjenje je jimaj wjetšche špodobanje, hacž modljenje a napominanje. Wonaj šo tola hromadže štowaršchikoj nješitaj, šo byšchtaj jeno hromadže jěđkój a piťkój a byđlikój, ale šo byšchtaj šo bješ šobu lubowaťoj a čžescziťoj a šnutškomneho čžlowjeka bóľe wudoškonjecž a sa šwoju dušchu šo štaracz špytaťoj. Muž a žona staj drje

jene częło, ale dyrbitalj runje tak też jena duszka a jena wutroba bycz. To sapominataj, na to njemy=blitaj. W potajkim po woli a słowje njebieskeho wótza njeczinitaj, kiż je chyzł, so by był tseczi w tajkim słubje teju dweju a kiż je zohnowanje też na mandželsteju počožik, so bychtaj psches modlenie a wachowanje, psches napominanje a dobre wopisimo hebi t wernemu sbožu jeho džeczastwa pschischtoj. Prawa bohabojošč, śwernosč, sczerpliwosč, lubosč, czichosč, počziwosč pobrachuje s wjetscha w mandželstwie a teho dla so bje=wscheje śwedomniwosče łama. Pschetož to wołtanje wěcsze wěrnosč, sčtož so w psalmach psches Davida spěwa: sbožny je tón muž a też ta žona, kotraž so teho knjesa bojitaj. Sbožny sy ty a mašč so derje. Twoja žona budže jako winowy pjeit wokolo twojeje kheže, twoje džeczki jako molijome hałosy wokolo twojeho blida. Hdžež so bjes Boha mandželstwo sapočnje a bjes Boha so wjedže, tam też wón t žanemu sbožu pomhač njemōže.

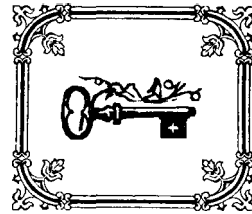
Nětk pač sčesta kasn praji: my so dyrbimy Boha bojecz a jeho lubowacz, so bychmy počziwne a cziste žiwjenje wjedli w słowach a w skutkach. To prjedy wscheho dže! To niž jenož mandželskich, ale też nje=ženjenych nastupa. Tow pač so nam sašo wulka nusa nascheho czaša psched woczki staja. Njepózcziwosč a njeczistosč wutrobom porodžitej kurwarstwo a mandželstwo łamanje. Sčto chyzł přecz, so s tym pola nascheho luda jara srudnje wonhlada. Szwjata hani=bičziwosč dusche, s kotrejž so młodzenz saczermwjeni pschi njehornych słowach a njepózcziwych ryczach, kotraž w spytowanjach czělnego losčta s Josefom so strachuje, do sčeho skutka swolicz, a jawoła, kač móht tajku wulku słosč czinič a pscheczimo mojemu Bohu shřěščic? Hdžeha sy hřichče t namatanju? D, ty rjana pycha młodeje dusche, počziwosč a czistosč wutroby, kotraž sy podobna na rošu, wotpočzowazu na kčejazej roži w sahrodže, podobna na rošu so sybolazu w pruhach sčhadžazeho nalětnjeho słónczka, praj mi, hdžeha sy wołtała? D, ty rjany seleny myrtowy wěnczko, wot pscheczelných rukow pleczeny, so by debit nawoženju a njewjestu na wažnym a swjatyh dnju jeju zyrkwineho wěrowanja a wješo=leho kwaša, sčto tebe nješe s dobrým prawom? Kač wjele kšanja a ludanja ma so stacz, hdyž na klězju

so jako czěšni pschpowjedacz dadža, wo kotrychž pač jich tola wjele wě, so sy w njepózcziwosčzi živi byli. Bohu budž skoržene, w tym so we wysočich kaž w niskich sčtantach žalosnje hřěchi. Sčto dha Wožej woczki widžitej, hdyž do wutrobom nascheho młodeho luda pohladatej, khiba lute njecziste a njepózcziwne myšle a žadosče, kotrejž maja w czělnym loschče swój korjei. Sčto dha naschej woczki widžitej, hdyž na mužom a žony, młodzenzy a młode holzy w městach hladataj, khiba lute njepřichistojne a njehanibite waschnje w pohladowanju a swoblekanju! W nasch młody lud wo prawdže njeje w tym lěpschi. Dži jenož do to=warstwom starých, kaž młodych kšeczejianow, stup so tam, hdžež woni so sčhadžeju wo dnjo abo w nožy, sčto tam sčyščyšč. Njeduschni towarščojo njehorne słowa, nabkašne ryczje se swojich hubom pušchčeja a njepózcziwne žorty wjedu, a druhy so jim směja a ničto njewustupi, so by jim to sakasał. Haj! sčtož w tym prawje wjele samōže, tón najrjenišču kšwalbu wužiwa a je prawy kšadla! Daj hebi zyrkwinske knihi wotczinič a počasacz, sčto tam wo kurwarstwu steji a wo njemandželskich džeczoch a wo panjenych holzach, kotrejž sy mačo lět prjedy swój kšeczejnski słub wob=nowile! Roshladaj so w domach, kač tam někotraž=kuliz holczka s pčacžitymaj woczomaj pola nana a maczerje šedži a swoje džeczjo czěšchi a nima sa nje žaneho nana, a wobžaruje swój sažny pad do haniby, kšudoby a starosče! Wle bēda — tam a šem je hižom tak daloko pschischko, so jedyn a jena to sa hanibu dale njedžerži, hdyž so jene tajke njemandželste džeczjo po druhim wot njeju w njeczesczi pčodži. Młody lud to njewěri a njewopomni, kajke žadlawe płody tajke njepózcziwne žiwjenje pschinješe, kač psches nje czěła mōž a strowosč so kasny, dusche dary, rosom a wola počabuje, tempel swjateho ducha so nješmilnje wupusčzi. Njesapomnicze tež, kajke druge słosče a hřěchi, mordowanje, falschne šwědczenje, franjenje a teho runja s kurwarstwa wurostu. Žena jeniczka ho=đžinka, w kotrejž młody człowjek njeje wachował a njeje so modlit, ale je temu spytowanju mōž a knjejestwo nad šobu dač a so šameho, duschu a czěło swojim losčtam a žadosčam t woporej poddač, šože zyleho žiwjenja sahubi a do wěczneho satamanstwa ponuri!

Móže dha Bóh tajnim ludžom k wěrnemu sbožu pomhacž, kotřiž šo pschecziwo njemu tak pschehřěšča? Ze dha to móžno, so našcha mlodoščj do tajšeje nje-pózcziwoščje saplecžena a s tajšeje njeczištosčju cžěla a dušče womafana težějaza nadžija rjenišchich, lěpšich cžafšow budže? Njeje dha teho dla na cžafšu, so šo mlody lud dhs a dhs psches Bože šlowo napomina, so by tež wón šo polěpšchował, so by lěpje bjes nami byto? Wtyšli dha šebi našcha mlodoščj, so ma dla šwojich mlodych lét něhdže někajše prawo, po šwojej woli žiwjenje wješcž a wschitkim stoczaznym žadoščjam šlužicž bje-wščehe praschenja sa tym, sčtož Boža wola je? Ně wšchať, wobrocžcže šo tež wy, mlodži ludžo, šadžeržcže šo prawje a budžcže pobožni, dha šo wam napošledk derje pótdže. To japoschtolšte šlowo starym kaž mlodym płaczi: Šhodžny pózcziwoje jako wo dnjo, niž we wopikštwje a wobžranštwje, niž w komorach a w nje-pózcziwoščji, niž w šwarenju a šawiježi, ale woblekajmy šo teho Šnješa Šesom Šhryšta, pytajmy cžěla tak, so šamopasčne njebudža. Našcha rycž budž pózcziwa, cžišta našcha wutroba, Božu my šo dowěčmy, na Šhryštuša hladajmy, to wšchať šu našče brónje k wješokemu dobyczu. Stare pschisłowo praji: njemyšli na ničžo, šhiba na to, sčtož wschitzy ludžo wjedžicž šmėdža; njeryčž ničžo, hacž to, sčtož wschitzy ludžo škyšhecž móža; njecziń ničžo, šhiba to, sčtož wschitzy ludžo widžicž móža, a njech je to wu-prawa sa wschitkich mlodych. Hladaj šo šleho to-waištwa, pschetož šle rycže škaža dobre počzińki. Wěpje je, so jedyn šam je, hacž s wjele lóšymy hólzami abo hólzami na wješokej bješadže. Njekhodž nihdže, šhiba tam, hđžež tež twój šbóžnik šobu hiež móže. Njewodž šo s nikim, šhiba šo šo wo dnjo s nim pschede wschitkich ludži woczomaj pokasacž móžesh. Špėwaj a džěłaj, wachuj a modl šo: šwarnuj mje, Božo Šnježe mojeho žiwjenja, psched nje-pózcziwym woblicžom, wotwobrocž wote mnje wschitke šle lóšchty; njedaj mi do wopikštwa a nje-pózcziwoščje panycž a šwarnuj mje psched nješanbitej wutrobu. Šrosch na-ležnje, mlodženižo: stwoř we mni cžištu wutrobu a daj mi noweho wěštego ducha, pschetož šbóžni šu cži, kotřiž cžišteje wutroby šu, woni budža Boha widžicž.“ Widžicž budža cži Boha hižom tu na semi, kotřiž na to myšla, sčtož wěrne, sčtož cžěšne, sčtož prawe,

sčtož pózcziwe, sčtož šhwalobne, sčtož lubošne je. Widžicž budža woni, so wón mlodych kaž starých ni kóždym měščje, na kotřymž pschebhwaja, w kóždym sčtancže a powołanju, w kotřymž šteja, žohnuje; widžicž jeho tam, so dobrocziwo a hnadny je. Š temu pomhaj Bóh wschitkim psches žyke nowe léto!

3.



### Hubanczka.

Džiwna wěž je šo pschedženakej štala, so stej w protyzy na šańžene léto jenož dwě hubancžy štajenej. Wón s wěštosčju wě, so je šebi, kaž hewať š pschihotowať a šobu na pučž wšať. To pak wón njewě, hacž je jene wot nich se šwojeho měcha šhubil abo hacž drje je cžišchcžer abo wudawať protyki jene šacžišnyť abo jemu pschekšiwil. Wěšte je, so stej jenož dwě na šwětko wustupisej, a wo nimaj šo maľo prajicž hodži.

Šrěnje nožizy měni, šhwalczow a krawzow naj-nušnišchi grat. Tute lube nožizy, wot cžłowješkeje ruki wuschitnje naľožene a trjebane, wšchelake nješbože pschihotuja. Wošebje wulka šchłoda šo štanje: hđyž šo krawž a šhwalcz a s nimi na kėžbu njeberjetaj. Šraji šo, so šu we jeju porštach tak wobužne a wohidne, so wjele wjazy wotrěšnu, hacž bě pschi přėdku wuczžinjene a postajene a so wot tajkich křuchow to a druše do hele panje. Šacž je wěрно abo niž, pschedženat wušhubžicž njemóže. Možizy šu wšchať podobne na džiwje šwěrjo, kotřez, hđyž šwoju šlamu rošdaji, bjes šmiljenja wšcho šezere, sčtož jemu bliško pschińdže a šo sa tym ženje njeprašča, hacž je to prawe abo njeprawe. To pak móžemy s wěštosčju prajicž, so šo w kóždžicžkim domje tute nožizy namaľaju. Šaž nož a widlicžki k jedži škušcheja, tak šu nožizy žonje kaž mužej sa wšchelake džěto nušne. Hižom w najštaršchim póhanštwje šu byčž dhrbjate. Šschetož bašnicžka šo

powjeda, po kotrejž stari grichiszy pohanjo wěrjachu, so tji žony cłowške žiwjenje jako dobre pschelcze sshotuja. Žena pschedže nitku žiwjenja, druga ju wuschitnje tkaje, tšecža ju pscherěnuje. Praj wi něchtón, kak by jej to možno bylo, hdyž njeby žane nožizy mēka? My drje smy jako dobri kšesczijenjo hinajšcheje wěry a wěmy, so Wóh kóždemu žiwjenja kónž postaji. Ale hdyž nožizy widžišč a do rukow wojmješč, luby czi-tarjo, dha spomni wščať na tamnu bašnicžku a wo-pomni, so wumrjećž dyrbišč, so by mudry byl.

Druhe hudancžko šo šamo pscheradži, ščto wone dže. Šo prawym móhl ščto rjez, so žane njeje, ale jenož nēčajka šchtucžka. Wone pať dže tebi to kwo-pomnjenju dacž, so šebi pschězo žadašč strowy a wješolny, sbožomny a bohaty byčž. Pšchězo — hlaj tak dolho hacž šy živy, šwoje brěnujo a šwój kšičž, šwoju nusu a šwoju staroščž, šwój hrěch a šwoje ške pokhilenje pšchi šebi nošyšč, pschetož cłowjeka žiwjenje je ška hubjena wěž wot macžerneho žiwota šem, hacž budžemy šašo pohrjebani do semje, kotraž našcha wšchitkich macž je; tu je pschězo bojoščž a štaroščž a nadžija a napošledk šujercž. Šdyž pať ta pščiindže, dha to pschězo šobu murje a šo pscheměni do teho, ščtož wěcžne rěka, njech je šbožnoščž abo šatananstwo, raj abo hēla. Těho dla prajmy: ja džu twoje mjeno, Božo, mój kralo, cžescžicž pschězo a wěcžnje.

#### Hudancžko 1.

Žonu s mužom snaju ja,  
Mandželiskaj najlěpščaj staj.  
Wšchitzy ludžo wobšwědčaja,  
Šo šo pětnje šujšetaj.

Mandželstwo njewošanktoj  
Žanych šwětnych pjenješ dla,  
Do šluba staj štwipiloj  
Bješ živilnoh' štawnika.

Wóh šnjes šam je wěrowať  
Tej' wot wšcheho špocžatka,  
Teju twjerdže šawjašať,  
Šo jej džělicž njemóža.

Žana šwada, pschěkora  
Bješ nimaj šo nještanje,  
Luboščž, mēr a jednota  
Poła njeju woštanje.

Wón s njej kšodži po šwěcži,  
Wona rjenje ša nim dže,  
Wón tu je, hdyž wona spi,  
Wona, hdyž wón wušnyť je.

Wšchitkim wonaj lubaj staj,  
Wón tym pilnym džěšawym;  
Dobrotu wšchēm cžinitaj,  
Wona špróžnym wuštatym.

Njech staj ša wšchěh mandželškich  
Štajue šnamjo kšwalobne,  
Šboža žórko tēh' wot nič  
Dóhžy budže šhudane.

4.

## Jan a Marja abo šo šjednacž je šlódke.

I.

Michala bē nimo a našymške wječzory šo dlicž pocžinachn, dha dwaj, muž a žona, po wječeri wó jštwe šedželčtaj. Wona bē šebi s lubje koleško dele pšchinješka a pschedžěšče. Wón pať ša blidom šedžo ma wšhelke knihi a pišma psched šobu ležo a w nič cžita a potom pišče. Ššwjata cžiščina po zytej jštwe knježi, žane šłowcžko hromadže njerycžitaj, jenož šynki šchwórcžateho koleška šu štyšecž. Na jene dobo tež te šastanu a mloda žona na šwojeho muža trochu hrošnje hladašo šlowo wošuje a praji: Žano, ja bych chžyła, so njemóhl ty ani cžitacž ani pišacž! Ščtož woboje njemóže, Marja, wotmolwi wón s krótkim šlowom, tón je hubjeny a hčupny, tón je kaž šlepny a hčudni.

Ša šym pať teje myšle, hdy by ty, Žano, tať rjenje pišacž a cžitacž njemóhl, dha tebi tajke šlužby a šastojštwa njebychu na šchiju kladli, kotrychž dla po zytych wječzorach tu w knihach cžitajšč a pišma pišajšč a cžinišč, jako bych ja tu na šwěcže njebyła. Mój šmój nēť dwě lěcže ženjenaj a ty šy najmlódschi bur wo wšy; woni šu tebe do žyrcwinsteho a schulškeho prjódštejerjstwa wušwoliti, njedawno tebe ša gmejnskeho prjódštejerja a ša štawnika postajili a ty šy to wšchitko pšchijať. Ty pať pšchi tym njewo-pomnišč, so ty ša to žaneho džaka nimašč, so jenož lutu próžu a lute njewužitne džělo šebi na šchiju kladžěšč a šam šebi najwjetšchn ščkodu cžinišč.



Sakomdžu dha ja pschi tym moje burste hospo-  
darstwo, Marja? Njejsu žně derje domkhowane?  
njejsu moje pola w najlěpschim rjedže? njeje sčot  
w hródbi w dobrym porjadku?

To wsčas ja prajicž njejsym chyzka, Zano; ale  
runje teho dla, dokež by w twojim hospodarstwie tak  
wustojny a spróznivy, dyrbjak ty šebi wotpoczink  
popšhecž a niz po šwjatoku hiščycže šo tu šhnyčž a  
pišarja sa druhich čžinicž.

Budž jenož s měrom, Marja; ty šo tola šama  
nad tym wšebelišč, šo twój muž tajku čžescž w gmejnje  
wužiwa a je t šamym čžesnym sastojnstwam wu-  
swoleny.

Sčto ja a ty wot tajkeje čžescže mamoj! Mój  
nan wěcznje praji: sčtóz šo do druhich ludži wězow  
tyka, tón sa to ničžo nima, hacž njersanje a hanjenje.  
To ničžo njewunješe, hdyž šo jedyn sa druhich stara,  
čžody ma šo šam sa šo doščž staracž.

Twój nan to njeroshni; wón na šwojim kuble  
šbaleny wot ludži byhli a žanych šušodow nima, ja  
pak šym šrijedža wšy a mam rad towarstwo s ludžimi!  
Rač dha by šo tež lěpsche gmejny wobstaracž móhlo,  
hdy by čžody w njej šo chyzł na sad čžahnyčž a  
ničtó njeby jeje nusne sastupjenje na šo wfacž chyzł?

Ach! gmejna a pschego šašo gmejna! šwari wona  
napošledž; sčto mje a tebe gmejnske wězy staraja?  
To jene ja šebi jenož žadam, šo muž wječžor se  
šwojej žonu rycži abo něšajke domjaze džělo prjódč-  
wosnje a šo tu nješhnyje, šo by čžital a pišak!

Taj dwaj, kotrajž staj do tajkeje pschekory pschiščloj  
a tajke rycže hromadže wjedžetaj, staj burstaj man-  
dželškej. Wona je mloda strowa rjana žonka. Šejny  
nan ma wulke burste kublo, kotrež trochu daloko  
wote wšy leži. Tam šo pilnje džěla a wščitke džělo  
šo po najlěpschey porjadnosčži došonia, ale s druhimi  
ludžimi tuta burška šwójba wjele do towarstwa  
njepschiudže. Wona šo wo druhich nještara a šo sa  
nikim wo wšy njeprašča. Wón šwoje dawki a šwoje  
dawanja w prawym čžasju wotwojedže, ale hewak wo  
to njerodži, sčto šo w gmejnje stanje. Tak bě  
Marja pschiwulka, jako s Zanom do žéitwy stupi,  
bóle šama sa šo byčž a njemóžesche šapschičecž, šo  
ma jeje mandželški myšl a wutrobu sa naležnosčže  
šwojeje gmejny. Wón je wulki kublet a wustojny

ratač. Wjele lět je pola wojakow był a na to tu  
a tam w Šerbach a Měmzach pola wulkich burow  
škužil. Tutón čžas je t temu nakožil, šo by šo we  
wščem dale wudokoniał a jako domoj pschiudže, bě  
to sa wulke šbože měl, šwoju lubowanu Marju jako  
mandželšku do šwojeho hospodarstwa domjesčž.

Šo tych rycžach, kotrež šmy prjedy šyšcheli,  
wšcho šašo wó jstwe woczichnje. Wón w knihach  
čžita, licži a potom pišche, a wona šašo pschedže.  
Ša poł hodžiny pak wón šwoje knihi šacžini a wščitke  
pišma na štronu položil. Wón šwój stólž t Marji  
šunje a s pschecželnitwym woblicžom t njej praji:  
luba dušča, ja chžu tebi něščto žyle noweho powjedacž.  
Šlaj! ja šym jako pschišahanž wulošowany a dyrbju  
šo teho dla něhdže sa dvě njedželi do měšta podacž,  
šo bych na pschišahanym šudže džěl brač. Marine  
kolešto šo na jene dobo wjercžecž sastanje; šylšy jej  
we woczomaj steja a šrudnje na njeho pošladajo  
wona rjeknje: sčto pak to šašo je pschišahanž šud a  
ty pschišahanž, Zano? Ty tam tola njepóndžesč?  
Ma dvě njedželi čžesč mje wopuščycžicž? — Ša  
dyrbju, wón jej wotmolwi; ja dyrbju, Marja. Ša  
šym t temu po šakonju sa hódneho namašany a dokež  
je pschišahanž šudjenje w kraju šawjedžene, na kotrymž  
niz jenož wučženi šudnižy, ale tež mužojo s luda  
prawo šastupicž maju, dha je to moja najšwjecžišča  
pschišluščnosčž, šo ja šo njewušanšnu ale tam du,  
hdžej mje šakon a krajna wyschnosčž wošataj. —  
Sčto dha sa to doštanjesč? Ničžo, Šan praji, ja  
dyrbju tón žyty čžas, w kotrymž jako pschišahanž w  
měščže pschebhwan, wot mojich pjenješ žitwy byčž! —  
A ty čžesč tam hičž, něšto, hdyž by tu w šwojim  
hospodarstwie tak jara nusny. Ty prjecž hičž nje-  
móžesč, my mamy mlóžšow, tak a runkliza ma šo  
domoj bracž, bėrnowe hromady dyrbja šo wobšypacž  
a ty čžesč hičž a wšcho ležo a uje šam wostajicž?  
Šměruj šo, luba Marka, wón na to wotmolwi;  
hdyž šo ja do měšta na pschišahanž šud podam, dha  
budže tuto džělo wšcho wotštronjene, a ty by wsčas  
šama tajka dobra hospoša, šo budžesč tej dvě njedželi,  
hdžej budu ja prjecžkach, sa wščem hladacž. Dvě  
njedželi! šawoła wona a šylšy šo jej s woczow ronja!  
dwě njedželi čžesč ty w měščže wostacž a ja dyrbju  
tu tak doščž šama byčž? Wona njebě hiščycže ženje:

žanu uóž wot doma prjecž byla a teho dla wona to sapschijecz njemóže, so by jeje muž ju a jeje hynka na tajki dołhi cžaš wopuſchjećiz móhł. Spokoju ſo tola, moja luba Marja, troſchtowaſche ju wón; hlaj, mój žaneje ſtarofčje nimamoj; mój kóžde lěto něſchto wuſbytkujemoj. Sa to dyrbi moju Bohu džaſkounaj bycz a tutón džať ja jemu ſ tym wotpołožicz ſebi myſlu, ſo ſa lěpſche kraja, luba a gmejny moje dary nałožam. Sa ſym wojať był, a tutón ſakon je dobry, po kotrymž dyrbi kóždy wojať bycz; ja moje dawki dawam a ſchtož ſa žyrfej, ſa ſchulu, ſa gmejnu trěbne je, ſwěru a bjeſ morfotanja wotwjebu. Ale mi ſo ſba, ſo to doſcz njeje; kóždy je powołany, ſwojim bližſchim ſ tym darom ſlužicz, kotryž je jemu Bóh dať. My mužojo, kofſiž tajki dar wot Boha mamy, dyrbi my ſ nim k temu pomhačž, ſo ſo w kraju a w gmejnyje wſchitko po ſakonju ſtanye. Tať dołho hačž to wſchitzy, kofſiž to móža, ſ wjeſekej ſwólnoſčju njecžinja, ale ſo wot tajkich naležnoſčow wuſankaja, tať dołho my tež ſkoržicz njeſujemo, ſo ſo prawo kſchimi a ſo te a druhe njekmanoſčje w kraju ludej ſchodža.

Wo tym ja ničžo njeroſhujny, wotmołwi Marja, ale to ja wěm a tebi praju, ſo, hdyž ty hinajſcheje myſle njebudžeſch, hdyž ty ſwój cžaš a ſwoje ſamóženje na tajke njewužitne waſchne prjecž njetaſch, hdyž ſo ſa druhič bóle dyžli ſa unje a ſwoje hoſpodařſtwo ſtaraſch, to ja wěm, ſo dołho njebudže tracz, dha budžemoj ſwoje kublo pſchedacz dyrbjecz a po proſhenju kłodžicz.

Šdyž bě tole prajika, ſwoje koleſto ſašo wjerčjeſche, ſo ſchwórcžjeſche a bórcžjeſche kaž hylny wichor. Jan dreje ſo ſ dobrymi ſłowami dale na nju wobrocži a ſo bliže k njej hynny, ſo by ju ſ luboſčju ſmėrowať. Ale po khwili ſo wona ſ wulkim ſdychowanjom ſe ſwojeho ſtólza poſbėhny, koleſto ſhrabny, je do kuczika ſtorcži a ſe jſtwny khwataſche.

Něotre njedzele bėchu ſo po tym minyłe. Marja a Jan njebėſchtať dale wo tym rycžaťo, ſchtož jimať czežžy na wutrobje ležeſche. Cžaš tu bě, ſo dyrbjjeſche Jan do mēſta na pſchiſažny ſud. Wón bě wſchitko na to w ſwojim hoſpodařſtwje derje pſchihotowať, prěnjemu wotrocžkej te nuſne pſchikaſuje dať a tež ſ Marju ſo ſrycžať, ſchto ſmėje ſo ſa tón cžaš,

hdžež doma njebudže, ſtač a cžinicž. Tež wona bě, hačž runje huſto ſ pkačžitymaj woczomaj, wſchitko ſa ſwojeho muža ſhotowať, bėle koſchle a rubiſchka, kotrež móhł w mēſčje trjebacz, laž a kholowy a lěpſchu ſuknju do wulkeho brėmjjeſchta ſawalika. Tajka wona tola bėſche, ſo pſchi ſebi myſleſche, ludžo dyrbja w mēſčje po ſwonkounym napohladže muža widžicz a ſpóſnacž, kaťku ma wón cžistu a porjadnu žonu doma. Šorda wona trochu na ſwojeho muža bėſche a do njeho wjele dđeržeſche, hačž runje we wſchėm ſ jeho ſmyſlenjom a cžinjenjom pſches jene njebė.

Rjana naſyma bě; do połnožy miły deſchecžić džeſche a na ranje bě njebjjo jaſne. Ma njebjjo ſo hiſchčje hwėſdy ſ wėſbacžtom ſybolachju. Wotrocžk bě konje ſapschahnyť a ſtejeſche ſ woſom pſched durjemi. Jan ſwojej Marji bože nje prajo rjeknu: wotať ſ mėrom ležo, wono je ſahe a njetrjebaſch ſtancyč; njebudž ſka na mnje a Bóh njech cže ſ naju małym hynkom ſwarnuj! Tať wón ſo wot njeje dželeſche. Wona pať ſo do ſwojeho poſleſchčja ſawali a hórke ſyly pſcheliwaſche. Žako wóſ ſ dwora jecz ſaſtyſcha, ſo ſ kóža ſkhili a ſwojeho hynka, kiž pódla njeje w ſwojej kolebzy ležo ſ mėrom ſpinkaſche, horžo wokoſcheſche. Ach! wulki ſtyſk ſo na nju da; jej bėſche, jaťo njeby ſwojeho lubowaneho Jana ženje wjažy widžicz dyrbjaka. Wſchelke ſtyſkne myſle ſo do jejeje wutrobje cžiččezachju. A tola bě wona ſama na ſo ſka ſebi prajizy, ſo je to haniba, kať je ſo na ſwojeho muža roſhńėwať tajteje wėžy dla. Wona ſebi czežke poroki cžinjjeſche, ſo bě na njeho tať ſka byla, a ſo na to dopomni, ſo wſchaf dyrbi ſo ſama po ſwojim ſamóženju ſa to ſtaračž, ſo by hubjenſtwo a wokhudženje wotſtronjene byťo, do kotrehož, po jeje myſli, pſches muža ſadđerženje ſ wėſtoſčju ſapanycz dyrbjakoť.

Šo tajkim wona ſahe ſ kóža ſtany a czeledž wołaſche. Žyly džen wona džełkaſche a ſwojič ludži k džeťu dđeržeſche. Šacz runje ſunjerčž wurudžena, niſkomu to pokaſacz njechaſche. Teje ſlužouni na žane waſchne wo tym ničžo ſhonicž njeſmėdžichju, ſo je někaťka pſchefora bjeſ njeť a jejnym mužom. Šo połodnju k njeť mužik pſchińdže w žykej wołnoſčži derje ſnaty. Šemu „nėwocžicžki prjódkſtejer“ rėkačju. Wón bě mjenujžy w ſwojim cžašu nahladny muž

w gmejnje a dohki čaš gmejnſki prjódſtejer był. Me wón bė w tutym ſwojim ſaſtojniſtwje ſwoje domjaze naleſnoſcſje ſakomdſik, na hoitwu thodſik, wulkeho knjeſa cſinik, do picſa a hracſa ſo dał a ſo tał wotſadſzeny wo ſwoje zſke rjane ſamoſenje pſchinjeſł. Tón nėł po dworach wołoko thodſeſche a ſo ſa tym roſhladowaſche, kał by tu a tam kuſt dobreje jėdſe a nėkaſje kroſchki doſtał. Marja pał, hdyž bė jeho wuhladała, pſchi ſebi myſleſche, hlaj, tajti teſ twój ſan junu budſe. Tcho dla jemu bliđo krynjeſche a noſcheſche, ſchtož w kuchinje mėjeſche. Wutroba jej pufotaſche a ſyly jej do woczow ſtupachu, hdyž jej tón wbohi muſik wobſchėrnje powjedafche, kał je ſo prjedy ſa gmejnu ſe wſchej ſwėrnocſzu ſtarał, kał do ſwojeho nėcſiſcheho njeſboſa a hubjenſtwa ſa-panył, a kał ſo jemu nėł wſchitzy cſi ſmėja, kotrychž lėpſche bė pytał. Kunje tał budſe ſ namaj, prajeſche wona mjelcſo pſchi ſebi a wofſchewi teho wboheho muſika ſe wſchej dobrej jėdſu a ſ picſou. ſako bė ſo tutón ſdalik, wona ſaſo do bróſnje khwataſche, ſo by tam młóćicſ pomhała. Wjeczor pał, hdyž bė ſo wſcho dſeńſke dſėto ſtało, dha wona ſa ſwojim pſchafnym koleſkom ſedſeſche pſchėdſo hacſ do połnozy, jało by ſo jej ſ tym radſicſ dyrbjało, hroſazej khudobje wobaracſ. ſako bė ſo do ſwojeho łoſa w ſwojej ſamotnej komorzy lehnyla, dha jej ſtyſne ſony nowy njemėr cſinjachu. Jej ſo dſijjeſche, ſo je jeje ſan do haniby a do khudoby panył, ſo pał wona jeho tola njeje wopuſchcſika, ale ſwojeho ſynta na ruzy ſ proſchėrſkim mėchom na khribjecſe po wſy wołoko thodſi a wo ſmilne dary ſa njeho proſy. —

## II.

ſan bė ſo ſahe na pucſ dał, pſchetož wón mėjeſche nėkotre mile do mėſta a chſyſche tam w prawym cſaſu bycſ. Wón na ſwojim woſu ſedſiſche, duſchu połnu cſeſkich myſlow. ſel jemu to cſinjeſche, ſo jeho ſona ſo do jeho cſinjenja njemóſeſche namaſacſ a ſo bė ſo w pſchekorje wot njeje dſėłik. Dha jemu napſchecſiwo wóſ pſchijėdſe ſe ſitnymi mėchami napjel-njeny. Wón konje ſwojeho pſchichodneho nana ſna-jeſche a duſ wón wotrocſkej kaſaſche, ſo dyrbi ſaſtacſ. Ach, ty ſy, ſano, hlóſ nana ſo ſlyſhecſ da. Ħdſeha chſeſch, ſo ſo tu tał knjejſti wjeſeſch? ſa chſu do

mėſta na ſud, wotmolwi wón. Maſch drje nėkaſtu ſforſbu a ſ kim dha? praſchjeſche ſo nan dale. Mė wſchał, ja ſym ſa pſchibaſanza powołany. — Tał? Dha dyrbiſch ty wo prawdſe wjele khwile a wjele pjenjeſ mėcſ, hanjeſche nan, pſchetož, tał wjele hacſ ja mėm, pſchibaſani ſaneho kroſchka ſapłacſzeneho nje-krhdnu. — Wohu budſ dſał, ja to ſamoſu, tał wjele ja mam, ſo mi to ſaneje ſchodny njecſzini. — ſėdſ dale, kaſaſche nan ſwojemu wotrocſkej, a tebe, ſano, ſwarnuj Wóh. — Woſe mje, ſawoła ſan hnėwnje, a taj woſaj nimo ſo jėdſeſchtaſ.

To pał bė nowe mjerſanje, nowe ſahadko, kotrej jemu we wutrobje nowu bolocſ nacſini. Tola pał, hdyž ſo dale wjeſeſche, ſ mozu wſchitke tute ſrudne myſle ſahna a wjeſeliſcho wſchitko, ſchtož wołoko ſebje widſiſche, wobhladowaſche. W prawym cſaſu wón do mėſta pſchińdſe, hdſež w hoſczeniu ſ druhimi mu-ſami ſ kraja a ſ burami hromadu trjechi, kotriž dėchu, kaſ wón, na pſchibaſny ſud powołani. Ħdyž bė ſo trochu pſchiſtojnje ſwobletá, podachu ſo wſchitzy na to mėſto, na kotrymž mėjeſche ſo ſud wotdſerjecſ. Wſchitko bė tu nanajpſchiſtojniſcho pſchihotowane. Wulka rjana ſala to bė, w kotrejž bė ſa wjele luda doſcſ mėſta. Na wyſokim ſchodſeniku mėjachu ſudniſy ſwoje mėſto, jim ſ napſchecſa pſchibaſni, na prawej ruzy lawki ſa wobſkorſzeny a woſrjedſa ſtołzy ſa ſwėđkow a rycſnikow ſtejachu. ſan, hdyž tudy pſchińdſe, a prėni krocſ tu na ſwojim mėcſe ſedſeſche, bu wot wėſteje nutrnocſje ſajaty, ſo dom a dwór, ſonu a ſwoje dſėcſo zſle ſabu. S wulkej nutrnocſzu wón pſchibaſaſche, ſo chſe po prawdſe a bjeſ pohladanja na paſchonu po najlėpſchim wjedſenju a ſwėdomnju ſwój ſud wuprajicſ. A hdyž ſo jednanja ſapocſzachu, ſ zſlej połnej nutrnocſzu poſluchaſche, ſo na nicſo druge njemyſleſche, haj, ſo na ſwoju Marju wjazy nje-dopomni. ſemu ſo wſcho tał waſne, tał ſwjate ſdaſche, jało by namſchi był. S tym pał ſedſbliwocſ ſudnikow a ſtatneho rycſnika kaſ ſwojich towarſchow a rycſnikow, kotriž wobſkorſzeny ſamolwjachu, tał na ſo ſcſahny, ſo bu kóſdy dſeń ſ nowa ſa pſchibaſneho wuſwoleny. Druſy, kotriž ſebi ſ teho wjele njecſinjachu, ſo wo to prózowachu, ſo bychu wotpoſaſani byli. Pſchetož ſa kóſdy cſaſ, w kotrymž ſo pſchibaſny ſud dſerſi, ſo ti ras wjazy pſchibaſanzow na ſud powoła, hacſ

šo jich trjeba. Dwanaczo k budzenju pschińdu, tych druhich abo statny rycznik abo tón rycznik, kiž wobstozženych samolwi, wotpočaže a tučži nimaja tutón džen pschi budniških jednanjach nicžo cziničž a móža domoj hičž, je-li so chzedža.

Šan, kiž bė dwė njedželi w měsce, bu pschi kóždym jednanju ša pschibažanza powołany, čaš šo jemu miny, šo njewjedžišče, hđže je wostał. Tola pať druhdy šo jemu njemało styskasče. Hđž tu w šali šedžesče a dyrbjachu šo jebačojo, padušči, mor- darjo, rubježnizy a drusy njebolakojo šudžicž, dha bė jemu hušto prawje čžežko wokoło wutroby. Ššes wofna lube šłóncžko šwoje jašne pruhi ščzelesče a wo tym powjedasče, kať rjenje by tola wonka na šwojich polach dželacz móhł a wón dyrbjesče jow na pschepyntanje tajšich ššych čžłowjekow pošłuchacz! Jeho myšle bjes jeho wole še šale domoj létachu, hđž šo ška lóša žóniška, padnychtwo a falsčneje pschibaži dla wobštoržena še šašaklej rycžu šama samolwjesče, a w duchu widžišče wón šwoju lubu Marju, kať doma šedži a šo jeho dla stysšnje rudži a płaczel! Ššchi tych wšchelakich rycžach statneho rycznika a ša- škupjerjow wobštorženych, w kotrychž jedyn temu dru- hemu hušto š wótrymni šłowami napšcheczjwo ry- čžeschtaj, jemu pscheczjwjenje šwojeje lubeje Marfi do myšlow pschińdže a jemu bėšče, jako by šo jeho žyke domjaze šbože do hromady ššpnyčž chžyło. To bėchu ja njeho wo prawdže hušto čžežke hodžiny. Šemu bė druhdy, jako by w šłowjazej šhorošči ležal a wón dyrbjesče wščitke šwoje možy napinacz, šo by šwoju pschišłuchnošč dopjelnik. Š Wožej pomozu wón te ške myšle, kotrež jeho ščerjachu, podkóčži a napošled wščo pschewiny, kať šo kóždy ras tež pschi čžežkim wušbudzenju, hacž by šo jedyn ša winowateho abo ša nje- winowateho wuprajicž měł, to prawe wutryechi. Ššes to pať bė šebi, kať bu hižom prajene, doměrjenje a šhwalbu wščitšich dobyt, šo wjele do njeho džeržachu a wón šam bu psšes to jara špokojeny.

### III.

Kať dha pať šo Marji doma džesče? Šrudna wščž wona bė a móžnje šo jej styskasče. Wona w šwojej džekawošči njefasta a š tym šebi čžežke myšle

še ššije džeržesče. Tydžen bė šo minyl a wona njedželu še mšči džesče. Na dompuczju šo ju mšntez kmoťr praššesče, hacž njemė, kať šo Šanej w měsce dže a kať šo jemu tam lubi, hacž jej njeje pišal? Šš, dyrbjesče wona wotmolwicž a šhwalasče, šo by domoj pschisčła. Tam wona do šwojeje komory džesče a hórke ššlyš płakasče. Wona dyrbjesče šo, kať mėnjšesče, hanibowacz, šo wšchal jej wón njebė tež ani jedyn jenicžki liščil pišal. Wón móže pišacz a rjenje pišacz, ša druhich wón to rady čžini a ša mije je to jemu pschewjele. Šak wona pschi šebi rycžesče a šebi šłubi, šo njecha šastacz, hđž wón domoj pschińdže, na to hnacz, šo by wščitke šwoje šastojništwa šłožil a šo bychu šo kať hubjenštwo a wošbudzenju š čžašom mješy štajile.

Druhi tydžen bė šo minyl a Šan njebė hiščče žaneho šłowczka na nju pišal. Wona šhoni, šo bėchu něššti š wokolnoščje, kiž bėchu tež jako pschibažni do města powołani, na jedyn džen abo na dwaj doma pobyli. Čžeho dla to Šan njeje čžiničž móhł? praji wona pschi šebi. Wšesče tam šašo šedži a ša tych druhich wščitšich pišče a ličži. Šo dyrbi hinať byčž, hđž ženož šašo domoj pschińdže. Wotrocžžy a šłuzobne holžy njemóžachu šapschijecz, ššto je š jich hšposu. Šedyn džen bė wobužna, druhi šašo dobro- czjwa. Dženša wona jėđ warjesče, tajku dobru juššku, jako by šermušča była a jutje bė wščo kať ščpatne a hubjene, šo šłódni wot blida džechu. Ničto jej nicžo prawje čžiničž njemóžšesče. Šenož šwojeho mašeho ššynka wona wokolšesče a š nim na naj- lubošnišcho wobšhadžesče.

Druhu njedželu wona še mšči njendžesče. Wona šo wojesče, šo by šo ju něšto praššecz móhł, hacž je Šan pišal a wona by ně! wotmolwicž dyrbjala. Doma šo wona hušto klatnu pschi kolebžy šwojeho mašeho hólczka a š nim hrajšasče. Dha wona na jene dobo šarža. Šo džeczó bė přeni krocž prajilo: nano. Wona na wšchčš šlawach ššepotasče. Š płaczom wona šawoka: o ty wbože lube džeczó, ty přeni krocž „nano“ wofasč a twój nan doma njeje a doma byčž njecha! Bjes tym pať, šo wona kať rycžesče, něšto š durjemi, k kotrymž bėšče wona š šhribjetom pschiwobročžena, nutš pschińdže. Šo je Šan, myšlesče šebi wona a njewohlawasče šo ša

nim. Ale hłóš zuseho muža šo blyšhecęz da, kiž pomhaj Bóh prajizy jej list pošćiczi, kotryž bě na póšćeje dostał a ł njej šobu wśaf. Spěšchnje wona jón wutorže a po zlyhm wobliczu šo wješeka radošćz jašnješče, jako čzitašče:

Moja luba Marja!

Ty šy hač do hłubiny twojeje wutroby pěna a dobra; ty to jenož pščezo pošafatęz njechašch. Sa to ty njemóžesh, šo je tebi moje waschnje wohidne, po kotrymž mam niz jenož Tebje lubo, ale tež šwojeho bližšeho lubuju. Ty pak šy wśaf tež mudra a pošnajesh, šo mam ja prawje. Ja šym dženka špróznish, hač hdy bych zly tydžen doma młóćiz. Šchtyri dny ša šobu šmy zly retomas paduchow a mordarjow šudžicęz měli. Šdyž domoj pšchindu, tebi wśhitko wupowjedam. Ja mam wulke žadanje po tebi a po naju lubym šyntom. Čježka wěz to je, wot šwojeho doma a wot šwojich najlubšich prjeczku hieč. Ja pak tebi ł wjedženju dawam, šo šo po krótkim ł tebi wróćzu. Sa jutřišim šmėje tu wścho šwój tónz a teho dla pošćel mi wotročka ł wosom, šo móht ja tu pšchipołdnju prjecęz jěč. Ja šo wutrobnije wješelu, tebe jašo widžicęz. Twój šwěrný Jan.

Šopółdnju džěšče wona ke mšchi, šebi myšło šo budže šnadž šo mlynkež kmótr abo šchtó druhi praschecęz, hač je jej Jan pišaf: Ale žana dušcha to njescžini, tak šo šo wona rošřłobi: hdyž jenemu něšcho šleho šo tu stanje, dha ma šo kóždy něšcho praschecęz, hdyž pak jedyn šcho dobrego ma, dha wśchitzy njelcža. Šswět je falschny, a šchtóž šo na čłowjekow špuschcža, tón je šhebany. Wona domoj šhwatašče a šwojeho šyna wokošcha a jako bě tón wuřnył, šo wona ša blido šyže, šo by šwojemu mužej wulki list pišafa, kiž by jemu pohoncęz šobu do měšta wśaf. Šswojemu lubemu Jankej chyzšče wona do přědka šewicęz, šo je wśhitke šle myšle w morju šabyčza šatepifa a šo dyrbi jenož domoj pšchincęz a šo jeho nanajlubošnišcho witacęz budže. Ale Bóh wě, kaš šo jej džěšče. Wona tón list na žane waschnje došonjecęz njemóžeshče. Te ryneczi, kotrež bě šestajafa, šo jej njelubjachu, a tak wona papjeru a pjero wot šo čziřny a dołho we hłubokich myšlach šedžišče. Šcho pak bě šebi wumyřłifa, to dyrbicęz na měšće šhonicęz.

#### IV.

Jako bě postajeny džěi šesthadžaf, na kotrymž měješče pohoncęz po šwojeho knješa do měšta jěč, dha bě wón rano jara šaše šapšchahnył. Marja bě jemu to pšchitafala a pšchitajifa, njeljěž pak, šhiba šo šy nje prjedy wołaf. Kaš šo pak pohoncęz džiwaschče, hdyž Marja pětnje šwoblešana ł domu pšchindže a šo šobu na wós šyže. Haj, haj! wono tak bě; wona šama chyzšče šo do měšta podacęz, šo by šwojemu lubemu mužej tam prajifa, šo je jemu wśhitko wodała. Š wješekym radošćizwym duchom wona na wosu šedžišče a šebi došć njemóžeshče wobhladacęz, šchož noweho jejnej wóćzi widžišchtej. Šoređko bě wot doma prjecęz pšchitšchta, tak šo šo jej wśhitko nowe a špodžiwne byč šdafašče, šchož tu a tam wuhlada. Ššchipołdnju bě w měšće. W hošćenju, hdyž bu wupšchěnjene, šhoni wona, šo je jeje muž hišchcęz w pošedženju pšchibažneho šuda. Wona tam šhwatašče a bu na to město pošafana, hdyž pošlučarjo šedža. Šunje jako bě tam šastupifa, pšchěšhda šudništwa rycęcęz šapocžinašče: Moji lubi a čžescženi knježa, našče pošedženja šo něł wobřanknu; ale ja mam wam prjedy šłowo džafa prajicęz — rycęšče tón wyšokocęšcženy knješ a wśchitzy pšchibažni se štolzow štažechu. Marja pšchi tym šwojeho Jana wuhlada, kiž měješče w přěnim rynku šwoje město. Wón pak na nju njehladašče, ale ł nutrošćzu na knješa pšchěšhdybu pošlučafašče, kiž dale tele šłowa praji: wy šcže šwoju čžěžku pšchibřłuchnošćz tudy se wśchej šwěrnocęz dopjelnil, lubi knježa; ja šo wam ša to džafuju w ujenje kraja a prawdy. Tón kraj je šbožomny, w kotrymž mužojo ł luda se šwołniwošćzu šobu pomhaja, šo by šo to, šchož je prawe a wěrne a ł powšchitkonnemu šěpšchemu wśchitřich šłuzi, tež wuwjedło. Wśchěje čžescži hódni šu čzi mužojo, kofřiz niz jenož ša šwój dom a šwój dwór a ša šwoje hořpodařstwo šo šwěru štaraja, ale tež šwoje mozy a dary ł šěpšchemu šwojeje gmejny a šwojeho kraja nałožuja. Wy šcže to čžinili a ša to ja wam najřjenišchi džaf praju.

Ma to šo wśchitzy šběhnychu a Marja njewjedžišče, kaš bě na hařu pšchitšchla. Šošna špodžiwanja nad tym, šchož bě widžifa a šlyšchafa, wona šteješče a njewjedžišče, hdyž by šo wobrocžifa. Dha ju

něchtó sa ruku pschimny a na nju hladasche, jako by swojimaj woczomaj wěricz njemóhł. Jan, jejny lubowany Jan to bě, kotremuž by najradšcho wofoło schije panyta, hdy by šo teho tu pschede wschitkimi ludžimi njehanibowala. Tola sa ruku jeho dđeržo džěšče s nim a jemu powjedasche, kať šo je jej po nim styskało a kať šo njeje šdđeržecz móhła, šo šobu jow dowjescz, šo by jemu prajika, kať wutrobnje dobra jemu je.

Pschišazni, hdyž šo w měšcze šudženja dla šhadžuja, maja to waschnje, šo škóncžnje wschitzy w jenym hoščenju šhromadny wobjed dđerža. Tež na džěšnišchim pošlenim dnju běchu šo šryczeli, šo bychu šo w škotej kónje hromadu namařali a šudnižy se šwojim přášidentom abo pschedšydu, štatny rycžniř a drušy rycžnižy běchu šlubili, na wobjedže šo wobdžělicz. Jan šo wušanknycz njedasche a njemóžesche, hacž runje jeho žónka wutrobnje prošesche, šo by šapřahnycz dať a s nej domoj jěť. Wón ju narycža, šo by šobu na wobjed schła a hacž šo tež jara wobarasche, napošledť tola do teho šwoli. Šdyž něť dó jštwy, w kotrejžž bě wobjed šhotowany, se šwojim mužom štupi, šo wona wulžy jara hanibowasche a šo čerwjenesche kať roža nalětnja. Tu lucži wošebni mužojo šedžichu, knježa a burjo, tajžy, kotřiz wulke brody mějachu a drušy s běłymi wofošami na hłowje a wschitzy jej wješele pschitwachu a ju pschistojnje witachu. Bjes nimi jeje Jan jako jedyn jich runjecža šedžišče a wona bě tam jeniczka žona na wobjedže. Šěscž wjele njemóžesche psched štrachowanjom a wot wina, kotrejž jej Jan a drušy porjedžachu, jenož kapku wopta. Wutroba pať jej s wješelej radoščju bjesche, hdyž widžesche, kať wyšozy čješčenj jeje Jan wot wschitkich tu bě a kať wschitzy tež jej, jako jeho žonje, najwyšchschu čješcz wopokasowachu. Na jene dobo staže pschedšyda a šaklinkawšchi na šwoju winowu šaklěnzju praji: Ženož tón muž je kmany, s pošnej a wješelej wutrobu tym pschiščluchnoščjam šwojeho wótzneho kraja šo pošwjećicz, kiž ma žonu, kotraž šo šobu wješeli nad jeho škutkowanjom ř šhromadnemu šěpschemu luda a kraja, a kotraž se wschěj šwěrnosščju domjaze hospodářstwo bjes tym wjedže, hdyž muž doma njeje. Wty šmy tu něť wjele njedžel hromadže šwěru džěłali a to šwoje

čžinili, kať jo šakon žada. Wty šo džěšča džělimy, kiž šmy šo tudy jako tajkich šesnali a šo čješczicz nawukli, kotřiz prawdu a šwobodu prawdy šakitacz chžemy. Wty šo wschitzy domoj wróczicze do šwojeho wschědneho powołanja a tež tam wschaf nješastancze po tych darach, kotrejž je wam Wóh dať, škutkowacz sa šěpsche gmejny a luda. Derje pať temu mužej, kiž pschi domojwróčenju žonu namařa, kotraž je s nim we wschěch tajkich šmyšlenjach psches jene. Wty mamy tudy šrijedža bjes nami tajku žonu, kotraž je w tym wěšcze našcheho počješczowanja hódna. Šobšěhnicze wasche šaklěnzju a wunješmy móžnu šlawu žonje našcheho towaršcha Žana M.! Wschitzy šwješeleni poštažechu a ř Marji štupachu, šo bychu s jejnej šaklěnzju šaklinknyli, bjes tym šo móžna šlawu po žyřej štwě hrimotasche.

Marji pať bě, jako by šo wschjo koło wofoło njeje šahypnycz chžyło a jako by šo do hłubiny šemje ponuricz dyrbjaka. Jan pať na nju pošladajo dyrbjesche šebi prajicz, šo ma najřjenischu žonu, ale wona šo nješšrobli, šwojej woczji ř njemu poššěhnycz. Pschi šebi wona to šwojate šlubjenje čžinjeschje: ja njedam šo dlěhe na njeho škobicz, ale chžu jemu šwěrna pomozniža bycz a wostacz, pschetož wón ma prawje w tym, šchtož čžini, a žona je šprawnemu mužej poddana we wschěch wěžach.

Šo wobjedže pať wona žaneho měra wjazy nješesche. Šohoncž dyrbjesche šapřahnycz a wješelsche domjedjenje taj mandželšak njemješchtaj, kať džěšča; tež tehdy niž, jako po wěrowanju a po šwařu šo domoj wješeschtaj. Žanej pať šo najwjěšche wješele wobradži, jako domoj pschińdže, a jeho lubošny šynř jeho s tym šklowěžkom witasche: nano, nano!

## 5.

### Waba sa wabu.

Marčeznez Šanš bě s bohатыm pječářškim miščtrom w měšcze psches jene pschišchoť, šo chže jemu wschitku butru pschedacz, kotruž jeho Maršcha nadžěla. Maršcha bě wubjernje dobra hospořa, tať šo Šanš kóždy tydžěń dwóžy, šrijedu a šobotu, žyřy pošny šorb najřjenišcheje a najšlódšcheje butry do města nješesche. Šjekarška mišchřka pať měšesche waschnje,

so Hanšowu butru, kaž kóždu druhu wot njeje nakupjenu, předy hacž ju trjebasche, pschewazi. Pšchi přědku bě wščitko w dobrym rjedže a Hanš swoje dobre nowe hriwny domoj nješesche a Marscha je w swojej kšhini šhowa. Wokoło Jana pať pjekarjěz mišchtrka sa tym pschindže, so Hanšowa butra dohazu wahu nima, so na schtyrjoch puntach druhdy poľ bértlka, haj zytly bértlk pobrachuje. Mišchtr pjekar šo teho dla do Hanša da a temu jebanstwo wumjetowasche. Wón jemu napošledk wot płaczišny tak wjele wotczahny, kaž bě wón mjenje butry pschinješł. Hanš pať twjerdže na tym wobstejesche, so ma prawu wahu a šebi lubicž dacž njechafche, so jemu mišchtr pjekar mjenje wuplaczi, jako wón po swojej myšli dostacž mějesche. Wobaj běšchtaj twjerdeje hłowny a po dohlim hadrowanju ta wěz k skórzboje pschindže. Pjekar Hanša jebanstwa dla na šudniškim hamcže wobškorži. Pšchi pschekšychenju šo šudnik Hanša woprašča: macže wy wahu doma? Haj! to šo wě, wotmolwi tón, nowu ajchowanu wahu! Dha macže pať tola tež nowe punty, k kotrymž wy wažicže? prašesche šo šudnik dale! Ně, rjeknu Hanš, te ja nimam. Š čžim dha wažicže? bu na to prašchany. Ně! samolwi šo Hanš po kótkim pschemyšlenju; hlajcže, to je tať. Šdyž ja butru k pjekarjěz mišchtrej donješu, dha ja šebi pola njeho kóždy ras nowe-pjecženu schtyripuntowšku pokrutku kupju a šobu domoj wofsmu. Šdyž je potom moja Marscha butru nadželaťa, dha ju mój na to waschnje wotwadžimoi, so na tu jenu wahu tu pokrutku, na druhu butru poľožimoi, kotruž čžemoi pjekarjej pschedacž. Š tym bě pjekarški mišchtr w swojich šamšnych pašlach popadnjeny a bu njepraweje wahi dla k dwazeczimi hriwnami khostany; Hanša pať bjes schtrasy pušch-čžichu, ale k tym napominanjom, so ma šebi na měscže šakonsžy ajchowane punty kupicž.

6.

## Kaž ty mi, tať ja tebi.

Pšcheklepana duscha pať tutón Marežinez Hanš bėsche. To druhu podawš wobšmwědži, kotryž šmy wo nim škyšcheli. Šchtož wón a jeho Marscha w šwojim hospodarstwoje trjebaschtaj, jako kšosej, zořor,

jerje a teho runja, to niž na wšty pola wješneš kšlamarja, ale w měscže pola jeneho pschekupža šebi nakupišchtaj. Kóždu šobotu wón sa te pjenješy, kotre sa butru wuwitowa, to a druge k města nješesche Šdyž pať bě wot pjekaršeho mišchtra lute nowe hriwny wuplacžene dostak, dha šo jemu njechafche, te šame wudacž, ale wón na to džeržesche, so by je wščitke Marschi domoj pschinješł, kotraž je do swojeje kšchi nje khowasche. Dofelž pola pschekupža na došhej hašy dobre dowěrjenje wužiwafche, dha wón, so njebychu šo jeho nowe šlěborne hriwny rošdrjebite, te twory, kotrež šebi domoj bracž čžyšche, na počžontu bjerjesche. Pšchekupž Hanša derje šnajo, jemu bje-wšcheho pschecziwjenja počžowafche, wjedžo, so jemu tón nicžo winojte njewołtanje.

Jenu šobotu bě knjes pschekupž Hanšej kšosej a druge wěz na kredit wotwadžil a dať. Dofelž pať k Hanšom wšhelke žorty wjedžesche, dha jeho, hdyž bě jemu te požadane twory dať, sa wušchomaj pschimny a k mozu psched wjele druhimi ludžimi torhašche, so to žaľošnje bolešche, prajizy: tať, Hanšo, so wy nješabudžecže mi šaplacžicž, šchtož winojty šcže. Hanša to pať žaľošnje hrjebasche, so kšetro šty a wobužny k kšlamow khwatašche a došho jemu na pucžu wušchi šwjerbjeschtej. — Šdyž pať bě pschichodnu šrjedu sa butru stare brambořske a šafške schtyrišlěborne dostak, džesche wón k temu pschekupžej a šaplaczi jemu šwój došh. Dofelž pať w kšlamach žadny drugi čžłowjeť njebē, dha Hanš temu pschekupžej por plištow da, so jenož wšcho tať hwišdasche, prajizy, tať jo nješabudžecže, so šcže šaplacženy, a šo šmējo wuštwupi na hašu, so by špokojeny šo na dompučž podak.

7.

## Šudancžko 2.

Wot wšchitkich pscheczelow na tutym šwěcže,  
Wot starých a wot mlodych, kotrychž mam,  
Je jedyn, kiž we hrodach kaž we niškej hęcže  
Mi luby je, so wjele na njoh' ja dam.

Ja na njoh' kaž na štaku móžu twaricž,  
A k wěštosčžu šo na njoh' šakožicž,  
Wón ženje na mnje njeb'dže hrošnje šwaricž,  
Šdyž k njemu pschindu, šo mu dowěricž.

Hdyž staroscę czeźka mje tu srudnje tyschi,  
Dha ponurju ńo do joh' ramjenjow,  
Wón moje stonanje a stórzby ńhyschi,  
Wńcho pschemeni do rjanych nadźijow.

Hdyž tħory ńym a wobidny wsńem ludźom,  
Wón i wjeńekofeńžu horje wosnije mje:  
Wón ńa mnje blecźt ma a ńo stara wsńudźom,  
So t wofńchewjenju wńcho mi wupanje.

Hdyž moja noħa abo ruka je kaź sbita  
Wot pucźowanja abo wot dźeła,  
Dha lubofńje wón mje pschi ńebi wita  
A ńahoji mje pońny ńwilenja.

Hdyž pońlenja ta ħodźinka mi bije,  
Dha jemu ńo ja czińche dowěrju;  
Wón moje ńmjertne czełko i měróm kńyje,  
Teź ħdyž je do jemuje tu tħowaju.

8.

## Što je ńo w ńwěcze podalo a ńo nět ħińcze podawa.

Kať dha w Turkofńej steji a njedobudźa dha Ruńojo storo? To je prasńenje, kotreź ńo stajnje a wsńudźom staja, ħdyž jedyn ħjes ludźi psńindže. Naśch ńerbski lud na stronje Ruńow steji a je teħo wěńteħo dowěrjena, ńo czi dobudu a Turkojo psńeħraja. Šu drje teź w Němzach, w Żendźelskeji, w Franzowńkej a druhdže, kotńiž Turkam pomħaju a jim wsńitke sboże psńeħeja, ale ħińcze wjazy je tajńich, kotńiž i wjeńekofeńžu samyństaja, ħdyž ńu Ruńojo, njech je w Afńskeji abo w Europńskeji, bitwu ńhubili. Żadyn lud pať tať ńy na Ruńow a tať lubofńny t Turkam njeje, kať Madźarjoje we Wuħerńkej. Šměńchne je, kať tucźi Madźarjo na wsńitke możne waśńnje tym lubym Turkam ńwoju lubofeń wopofańacź pytaja a psńeħed žyńym ħńeśeńńianństwom ńo njehanibuja prajień: to ńu nańczi najlubńczi psńeħeńljo, i kotrymńiž dźerźeń ħzemy. Kóźby wě, ńo to i teħo psńindže, dofelž wsńitńich Škłowjanow ħidźa a ńo jich boja. Psńeħetož, ħdyž tucźi możni budźa a je ńwojeħo dotalńeho ħubjenństwa, w kotrymńiž podńkóćeni leźa, wumozeni budźa, dha Madźarow ħnjeńństwo srudny kónž dońtanje.

Psńeħed lětom bē w ħerzegowinje a w Wońńinji, w Šserbńiji a w Ćzornohorje sbeźeť, w kotrymńiž tamni Škłowjenjo ńo na ńwojeħu ruku psńeħeńńwo Turkam

wobarachu. Šnate je, ńo w tym Škłowjenjo ničo njedobuħu. Turkojo i krawnym ńurowjenjom na niħ dale saħħadźachu a wońeħje w Wońħarńkej ńkłowjanńskich ħńeśeńńianow žańofńnje psńeħeńeħachu. W Wońńinji a ħerzegowinje ńo turkofńke wóńńta pod nawjedowanjom Muťtara-paśeħe na sbeźeńarjow póńńlachu a ħacź teź dośeń nufy mējachu, něśħto ħódnego dońkonjeń, napońńedń twjerde mēńta wobńħadźane sďerźachu, ńo w ńymje, ħdžeź ńo ħrośńeho wjedra dla dale wojo- wacź njehodźeśeħe, wsńcho i mērom wosta. Najħubje- nińche bē pať to ńa žyħu naleźńofeń ńkłowjanńkeħo wu- ťupjenja psńeħeńńwo Turkam, ńo Šserbńja žane sboże njemējachu. Ćzi wsńať mējachu ńwoje dobre sńja- dowane wóńńto, i kotrymńiž, kať ńo ńkufńcha, porjadnu wóńnu psńeħeńńwo Turkam wjedźeħu. Woni bēħu wsńať teź wot ħorliwńych nawjedowarjow wodźeni, kotńiž je wsńeħej wuśńińofeńžu a ħorliwofeńžu ńwoje psńiħińkufńofeńče dopjelńiħu. Še ńameje Ruńowńkeje dobrowólni wojazy jim t pomozy tħwataħu a niź jenož ńwoje bróńje a ruzy, ale teź pńenjeħy ńobu psńińjeńeħu a ruńowńki general Ćzernajew kommando nad nimi na ńo wśa. To wsńitko pať ničo nje- pomħaśeħe. Šserbńo a i nimi jich ruńowńyħy pomoz- nińojo, ħacź ńo runje po możńofeńzi wobarachu, wsńu- dźom zośacź dyrbjaħu a Turkojo jim jich twjerde mēńta a krady kraja wotdobuħu. Wojowanju tudy ńyma kónž seńinji a bu něńajki mēń seńinjeny, tola Šserbńo ńwój kraj a ńwoje prawo wobńħowachu. Żenož Ćzornohórńyħy, ħdyž teź druhdy sbeńzi, mējachu psńeħežo ħińcze něńajke sboże. Š wēńteĵ wobstajńofeńžu w ńwo- jich ńkańońtyħ ħorach ńo wobarajo Turkojo jich žyħe psńeħewinycź njemóźachu. W ńymje teź tudy krejpsńe- leńe ńaśta a něńajki mēń naśta.

Tuťon ńymńki czať europńńke możńańństwa t temu nańoźiħu, ńo byħu wo mēńseńinjenje jednali. Wńiħitzy wjeńńczi wjeńeħojo wotpóńńlanow do Konstantinopola seńeħeħu. Ćzi tam ńwoje pońeħdjenja dźerźachu a ńebi wsńitku możnu prózu dawachu, turkofńke ħnje- žeńństwo t temu nuńowacź, ńo by ńwojim ħńeśeńńian- ťkim a ńkłowjanńkim poddanam wēńte ńwobodne pra- wińny dowólko. Turkofńki sultan Abdul ħamid, kiž bē po wotńadźenju ńwojeħo bratra Murada V. na muħamedanńki trón ħadźeny, ńo psńiħi pńedku t mēń- seńinjenju troħu psńiħiħilny pońaśa. Wón mēńeśeħe jeneħo



mudrego ministra a radziczeła s mjenom Midhat-pascha. Ton bě teho pónacza, so w turkowskim kžejorstwje wšcho wostacž nješmė, kaž dotal a so, hdyž so wěšte porjedjenje a pscheměnjenja njestanu, tutón jeho kraj tónz wošnje. Wot najlěpschich myšlow wjedzeny wón na to džělasche, so by so turkowskemu krajej wěšta konstituzija dała, kaž w druhich europiskich krajach, to je, so ma so po tajkim krajny šejm powołać a s tym wščitko wuradzicž, so njeby sultanowa wola jenož płacžika, ale ludowa wola. Bětna myšlicžka to drje běšče.

Alle Bóh swarnuj, šmieschnišča wěšta njemóžesche so wumyšlicž, hacž tajki turkowski šejm! A kať dha by muhamedanski lud, do šwojeje pschivěry saplecženy, po wustawkach šwojeho korana šwojemu profecže Muhamedej a šwojiu šurowym sultanam a jeho šlužobnikam poddany, nėkajku wolu mēcž móht. Zola pať bu turkowski šejm powoľany a wušwoľeni šapóštanzy luda šwoje pošedžjenja džeržachu a radu škadowachu. Woni wuradzichu lěpsche šwojeho kraja a džěchu šabo domoj. Tež czi knježa, kotřiz tu europisku konferenzu w mjenje šwojich móžnarstwow džeržachu, zyku šymu w Konstantinopolu šedžachu a se sultanom a jeho ministerštwom jednachu, s hroženjom a lubjenjom, se štym a s dobrym wšcho špytachu, šo bychu nėšchto hódneho wudobhli. Tež woni lóšcht a ščerpliwosć šhubichu a rošno, haj! s džěla domoj džěchu. Rušam so to derje lubjesche. Czi, kotřiz běchu wot wšcheho šapoczatka pónali, so Turka niž hinať hacž s mjeczom k rošomej so pschivjesć hodži, po móžnosći to jednanje do dokhosće cžehněchu. Woni mjenujzy bješ tym šhwile dostachu, so na wójnu pschihotowacž. W blisťosći turkowskich mješow, w Kiščenjewje, bu wulke ruske wójško šhromadžene a wšcho na to pschihotowane, so by w nalěczu, hdyž by wjedro to wotpušćžiko, Turkam so pokasacž hodžiko, my so wot waš ša nóš tu a tant wodžicž a cžahacž njedamy. Tuczi Turkojo mjenujzy wšcho dobre lubjachu. Woni cžyžchu w šwojim kraju najlěpsche wustajenja postajicž, kšesćizianam jenajte prawo s Turkami dowolicž, so jich podtlóčenja a pschescžehanja šdžeržecž a šchtož teho runja dale běšče. Ale šlubicž a dacž je dwoje. Žadym tym lėšnym Muhamedanskim, ani Šendželczan, ani Němž, ani

Šranzowša, ani Ruša njewěrjesche. Woni šebi wěšte šawdawki žadachu a na to wěštych europiskich móžnrjow jako rukowarjow postajenych mēcž cžyžchu, so by so wšchitko po porjadnosći wumjedko, šchtož Turkojo lubjachu. Do teho pať czi nješwoľichu a nėturkowski šapóštanž Šgnatijew w mjenje šwojeho kžejora Turkam wójnu pschipowjedži a Konstantinopel wopušćczi. A špodžiwanju to je a wostanje, so bu ruskemu kžejorej wjedjenje tuteje wójny zyľe šamemu pschewostajene. Njebychu dha wšchitke europiske móžnarštwu jemu w tym pomhacž dyrbjate? Njemějachu dha wone runje kaž ruski kžejor pschibškuschnosć, wbohich kšesćizianow prawo w Turkowskej s mjeczom šastupicž a Turzy pokasacž, so dlěje to šurowe hrošne pschescžehanje, podtlóčenje, wušlėkanje a nješmilne cžwilowanje šwojich wěry bratrow cžerpicž njechadža? Dyrbjesche dha ruski kžejor šam lutki tón bycž, kiž wěšesche ša wšchitkich druhich šwoj lud a šwoje wjeť nješy na wušwobodjenje kšesćizianow wažicž? Wón to cžinjesche niž teho dla jenož, so tuczi poddani turkowskeho sultana, kotřymž so šlė džěšche, kšesćizienjo, ale dokelž woni Ššlowjenjo běchu. Němški kžejor drje praji, mój němški kraj daloko wot turkowskeho leži, šchto mi to pomha, hdyž so do teho tykam. Šendželczan, lėšny pschekupž, drje s hrošu na to hľadacše, so ruski kžejor móht kradž s tamneho turkowskeho kraja abo tež zyky šebi dobycž. Wón so bojesche, so s jeho wšlowanjom a s jeho indiskimi krajami by šlė štejaľo, hdyž by wójnu šobu wjedť. Šendželczanej wšchitko druhe psches kšesćizianstwo dže. Wón wšchudžom jenož na to ľaka, kať by nėkajki pienježny profit ščžiniť. Teho dla wón tež nėť hišćesče škradžu a w potajnym šwoju pomoz Turkam šticžka. Wšchetož jeho šawicž a jeho njepopschecže je psches měru wulke a to wón nišdy pschidacž njemóže, so by nėkajki drugi narod abo lud a najmjenje, so by Ruša Konstantinopel, to wulke šlowne město turkowskeho kžejorstwa, kotřej je šlučž do cžorneho mořa a do naranishchich asišchich krajow, wobšedžik. Teho dla by Šendželsta najradšcho kžejorej Alexandrej to wojnumjedjenje s Turkami šakasať. Šemu w tym pomhacž, to jej do myšlow njepschidžje. Awštriski kžejor pať, kotřemuž dyrbjesche jako najblisžchemu šušodej Turkow na tym ležane bycž, so by tam měř

był, ڤo ڤa neutralneho wupraji. Wón wŝchaf męc̄z njeha, ڤo bychu Eŝlowjenjo w Turkowŝkej wěŝtu ڤwo-  
bodu doŝtali. Wŝchetoz ڤŝehes to bychu ڤo te ڤlo-  
wjansŝe kraje a ludy, kotrež pod jeho kujejŝtowo ڤlu-  
ŝehja, ŝ tamnimi ŝjenoczič̄z a na wěŝtu ڤamofŝtatnoŝež  
myŝlic̄z mōhli. Franžowŝa ma w ڤwojim kraju doŝež  
c̄zinič̄z, ڤo by na porjadnoŝež d̄eržak, a nima lojŝt,  
Ruŝam pomhac̄z, doŝež d̄ze wŝchitke mozy k temu  
nakožic̄z, ڤo by ڤŝchi dobrej ŝkladnoŝeži ŝwoje wječzenje  
nad Nēmzami wumjedl.

Ruŝowŝi k̄h̄ežor, Alexander II., hac̄z runje by  
rady wid̄iŝi, ڤo by ڤo wŝchitko na puc̄zu mērneho  
jednamja k dobremu kōnzej wumjedko, bē nuŝowany,  
ڤwoje ڤlowo d̄eržec̄z a teho dla ڤwoje wōjŝka hro-  
madu ŝezahnyč̄z. Dwoje bē tajke wōjŝko. Zene ڤo  
w Riŝhenjewje ŝhromad̄zowajŝe, ڤo by do europiŝkeje  
Turkowŝteje ŝcho, druge w Armeniji ڤo hromadu  
c̄zehnjeh̄e, ڤo by aŝiŝtu Turkowŝtu nadpanyko. Prē-  
nje ŝtejeŝe pod nawjedowanjom k̄h̄ežoroweho bratra,  
wulkeho wjerč̄ha Miŝkawŝcha, druge pod kommandom  
generala Terguŝaŝowa a Loris-Meliŝowa je wot wul-  
keho wjerč̄ha Miŝchafa nawjedowane.

W nozy wot 23. do 24. haperleje wobej wōjŝzy  
turkowŝte mjeŝy ڤŝehroc̄ziŝch̄tej. Wly d̄zemny najprjedy  
wo tym wōjŝtu ryčec̄z, kotrež do europiŝkeje Turkow-  
ŝteje d̄žeje. To mējeŝe ڤŝehes mēru wulke ڤŝeh-  
c̄ziwnoŝeže ڤŝehewinyč̄z. Eŝi rēki tu bēchu, ڤŝehes ko-  
trež jeho c̄zah d̄žeje. Rēka Brut a Sert bēŝch̄tej  
prēnje, rēka Donawa ŝec̄za. Wŝehes prēnju a druhu  
wōjŝto po želeŝnizy pēkuje ڤŝehēnd̄ze a koŝakojō na  
ڤwojich ŝpēŝchnych konikach do prēdka jēchachu a moŝty,  
ڤŝehes rēki wjed̄zaze, tak ŝpēŝchnje wobŝad̄zichu a Turkow,  
kiž ڤo teho dohladali njebēchu, prjec̄z wnhnachu, prjedy  
hac̄z c̄zi te ڤame ŝfaŝyč̄z mōžachu. Hižom prjedy  
paŝ bēchu Ruŝojō ŝ rumunŝkim wjerč̄hom Korlu, ko-  
trehož kraj jim na puc̄zu ležeŝe, ڤŝehes jene ڤich̄iŝchli,  
ڤo tōn jim žane ŝad̄žewki njec̄ziniŝe, ale ŝ nimi do  
wēŝteho ŝjenoc̄zenŝtwa ŝtupi. Tak woni po Rumunŝkej  
do Bukareŝhta a wot tam k Donawje c̄zehnjeh̄u; ale  
jara pomaku dale ڤŝch̄iŝd̄zeh̄u. Želeŝnizy ڤo w Ru-  
munŝkej hubjene doŝež poŝafachu, tak ڤo je ڤo wjele nje-  
ŝboža na nich ŝtao. Puc̄ze bēchu teho runja ڤame wot  
ڤebje hubjene a njeknic̄zomne ڤŝehes mokre wjedro a  
wulke deŝeč̄ziki tajke, ڤo ڤo ŝenož ŝ nuŝu po nich do

prēdka ڤŝch̄iŝež hod̄žeŝe. Žako nētk pola wulkeje rēki  
Donawy ŝtejach̄u, jim nowy ŝad̄žewk napschec̄ziwo ŝtupi.  
Woda bē mjenujzy wot wulkič̄ deŝeč̄zow a ŝliwkow  
a ڤŝehes roŝtac̄ze ڤnēha tak wulka, ڤo bē wŝch̄itkōn  
wokolny kraj powodzeny a teho dla njemōžne, ju  
ڤŝehroc̄zic̄z. Turkojo ڤo nad tym wulzy jara wje-  
ŝelachu a ŝe ڤwojich twjerd̄žisnow, kotrež na tamnej  
ŝtronje Donawy maju, mōžnje na Ruŝow ŝ kanonami  
ŝtēlach̄u a tym ŝ napschec̄za ležazym rumunŝkim mēŝtam  
njemaŝu ŝch̄odu nac̄zinič̄u. To wēježe, kaž ڤebi  
Turkojo myŝlach̄u, naŝchim njepŝehc̄zelam tajki ŝrach̄  
nac̄zini, ڤo ڤebi njeŝwaža, Donawu ڤŝehroc̄zic̄z.  
Woda bē wulka, žadny mōŝt tu njebē a w ŝch̄trjoch  
twjerd̄žisnach̄ we Wiđinje, Niŝopoli, w Ruŝchec̄zuku a  
Siliftriji woni ležachu wachujō, ڤo by žana duŝcha  
ani wo dnjo ani w nozy ڤŝehes rēku njemōh̄ka. Ale  
woda w Donawje ŝpad̄že, Ruŝojō mējach̄u c̄zołmy  
a k̄hrobich̄ wojakow a dyrbjach̄u na tamnu ŝtronu,  
hdyž d̄zych̄u ڤwojich njepŝehc̄zelow nadpanyč̄z. W  
nozy 22. junija ڤo woni pola Braille a Hirŝowoy do  
Dobrud̄že a 24 hod̄zinow poŝd̄ziŝcho pola Simnizy do  
Bokharŝkeje ڤŝehes Donawu ڤŝehewjeŝeh̄u. Baŝchi-  
bozukojo a Čzerkeŝojō bēchu drje na tamnym brjoŝy  
ŝražowali. Woni ڤebi ŝ druhimi wotd̄želenjemi tur-  
kowŝkeho wōjŝka wŝch̄itku prōzu dawachu, Ruŝam wo-  
barac̄z, ڤo bychu na kraj wuŝtupili. Tōjŝch̄to wojakow  
w rēzy a ڤŝehes jich kule žiwjenje ŝhubi, ale na druge  
ranje a prjedy hac̄z bē ڤo d̄žen minył, wjetŝchi krad̄  
ruŝowŝkeho wōjŝka w Bokharŝkej a wokoło jeje mēŝta  
Siŝtowa ŝtejeŝe. Hłowna kwartira ڤo tudy ŝaŝydl̄i  
a nēkotre dny poŝd̄ziŝcho, jako bē ڤo jena diwiŝija po  
druhej ڤŝehes Donawu ڤŝehewjeŝka, a po moŝeže, ko-  
trež bēchu na c̄zołmach natwarili, k̄h̄ežor Alexander  
ŝ Pētrohroda ڤŝch̄iŝēd̄že, ڤo by pola ڤwojeho wōjŝka  
był. Dobywarŝzy tudy Ruŝojō dale kroc̄zachu. Woni  
Tirnawu a Bēku wobŝad̄zich̄u a general Gurko ڤo  
ŝe ڤwojimi wojakami bje-wŝcheho komd̄ženja dale hac̄z  
k balkanŝkim horam ŝpēŝchnje c̄ziŝchec̄zeŝe. Haj! wōn  
njenad̄žujzy te hory pola Šhipki ڤŝehroc̄zi a runinu  
wokoło Abrianopola do ŝrach̄a ŝtaji, ŝwotkal njeje  
wjazy daloŝo do Konŝtantinopola.

W Konŝtantinopolje paŝ ڤo turkowŝki k̄h̄ežor abo  
ŝultan njemaŝo ŝtrōži, jako bu jemu to powjed̄zene.  
Wón ŝe ڤwojimi miniŝtrami nētk hnydom na to d̄že-

Łasche, so by ƚo Ruŝam wójsko napscheczíwo stajíto. Czi bęchu bjes tym twjerdźísnu Nikopolis dobyli a twjerdźísnu Ruŝczuk wobhlyency poczeli. Na jene dobo ƚo turkowskí general Osman-pascha s Widina, twjerdźísnu na mjesach Sserbije, s wulkim wójskom sbęže a na Ruŝow pschiczahny, so by jim pucz sapoložik. Pola Plewny, hdžez bę ƚo twjerdže postajik, bę 19. a 20. julija krawna bitwa. Tam ƚebi hjšcže

wopuscheczíc dyrbcjcz. Turkojo ƚu wschaf teź jara wjele ludži pschířadźili. Turkojo ƚu po ƚwojim snatym waschnju se wschaj ƚurowosczju pscheczíwo ranjenym a jatym Ruŝam sathadželi, jim bje-wscheho ƚmilenja ƚłowny a wuŝci wotřesowali a wotrubali a to hjšcže nětko czinja s morwymy a se žwymy. Woni s leŝnymy ƚžemi wudawachu, so Ruŝojo teź tak czinja, ale nětko je ƚo wupokafato, so czi, hacź runje psches



**Wotdželenje kosakow.**

nětko kónz oktobra 1877, hdžez to piřachny, Ruŝojo a Turkojo napscheczíwo steja a njemóže tam žadyn drugeho pschemóž. Na generala Gurka pať bu Sulejman-pascha pólkany, kř s wulkej mozu schiptowske hory nadpadže, so by Ruŝow s tamniŝeho pschekhoda wuczíšczaj. Ale tak derje psched Plewnu kaź w schiptowskim pschekhodže ƚo Ruŝojo, hacź runje je jich tyřaz a tyřaz paunło, muszy djerža. Zich nawjedowarjo ƚu jara w tym smolili, so ruske wójsko do maľnych wotdželenjow rosdželichu a tak nabbęhanjam njepscheczela doscz ƚylnje napscheczíwo stupicz njemóžachu. S teho je pschischko, so ƚu wjele ludži ŝhubili a so ƚo jedyn czas ŝdasche, so budža Wolharŝtu řařo

tajke turkowske žadlawosczje roshněwani, ƚo po ƚwojich ranjenych a jatych njepscheczelah horje bjeru a s řcheseřijanŝkej ƚmilnosczju jich wothladuju.

W asistej Turkowskej, kotreź Armenija řekaju, ƚo Ruŝam runje tak džęsche, kaź w europiskej, njenujzy w Wolharŝtej. Tam je luta hora a řkala. Zyla Armenija žanu runinu nima. Tu ƚu na horach a řkalach ležaze twjerdźísnu: Batum, Ardahan, Kars, Dlti, Erzerum, Bajasid, Karakiliřa. Bjes nimi Muktar-pascha s wulkim wójskom řejesche. Batum, Bajasid a Ardahan bęchu Ruŝojo dobyli a bęchu na tym, Kars woblehnycz. Dha tutón Muktar-pascha pschíudže a jich wotehna, tak ƚo ƚo Ruŝojo nasad

sejahnječ dyrbjachu. Zow bē šo tón šamy smóll staf, šo bēchu ruszy generalojo šwoje wójška daloko róšno festajeli a šebi k pomozy pšchíněz njemóžachu. Džen 25. a 30. julija buchū teho dla pola Karakilišy šbiczi, šo dyrbjachu do Bajasida zofacž. Tola ruszy generalojo Tergulafow, Loris-Melikow a drušy wšchitke šwoje mozy napinachu, dobywarškim Turkam pucž saracějč. A jako bēchu šo stóněznje šjenocžili a š nowa pošlyni, šu šo šašo na Muktar-pašchu wobrocžili a jeho w bliskofeži Karfa tak šbili, šo je 15. oktobra wjetšči džěl šwojeho wójška šhubit; pšchetož wón je na tutym na 20,000 muži šhubit a špěšnje čžefacž dyrbjač.

W Ašiskej mějachu pač Ruškojo tež hiščeje druhich njepšchecželow, š kotrymiž dyrbjachu wojowacž. Bēchu to Čzerkeškojo a druge mohamedanške a póhanske ludy w kawkaškich horach, kotrež na jene dobo, jako šlyšchachu, šo Turkojo dobywaja, poštanjachu a šwojim wěrybratram k pomozy pšchíněz čžyžu. Čzerkeškojo kšchecžijanškeje wěry drje š Ruškami du, čži pač, kotřiz šu mohamedanarjo, šo lohzy k šběžej šawješč dadža.

Wo tajšim ani w ašiskej ani w europiškej Turkowškej rjenje njeje. Wšchudžom šebi mohamedanarjo a kšchecžijenjo š mjeczemi a kanonami napšchecžiwio steja a na to myšla, jedyn drugeho stónzowacž a šanicějč. Rumunšzy šu šo š Ruškami na to šjenocžili, Turku pobieč. Čžorno-hóršzy šu šo tež šbēhnyli a šo se šwojimi štarými njepšchecželemi mužy šbili. Wšono šhwilu š nimi hubjenje došeč štejesche; ale škóněznje šu Turkow še

šwojeho kraja a š naranscheje Herzegowiny čžišče wubili a tójšchto turkowskich twjerdžišnow tam dobyli. Tež w Bošnji a Herzegowinje kšchecžijenjo tu a tam hłowu šbēhachu a se šběžkom Turkam žiwjenje čžěže čžinjachu. Haj! šami Šserbjo se šwojim wjetšom Milanom, hacž runje lóni šbiczi a pšchēš wójnu a wupušćenje šwojeho kraja k wěštemu měrej nušowani, šebi pokoj njepopšcheja, ale bychu šo najradšcho š Ruškami šjenocžili a pšchecžiwio Turkam š nowa poštanjeli. Napošledk tež Gričkojo šwoje wójško pod brón hromadža a čžedža šo se šwojimi lubyimi šušodami měricž a šebi kruč kraja, kotryž jara nušnje trjebaja, pšchidobycž. Š jenyš kšowom šo prajicž hodži, šo ma kóždn, njech je Turka abo Ruška, šwojeho kraholža, šo mataj wobaj šwoje horn, kotrež pšchekrocžicž njemóžetaj.

Rjenje, to hiščeje juntrócž prajimy, tam woško ranja njeje, a budže wěšče hiščeje kšetro doško tracž, prjedy hacž budže nētcžišča ruško-turkowska wójna škónězjena.

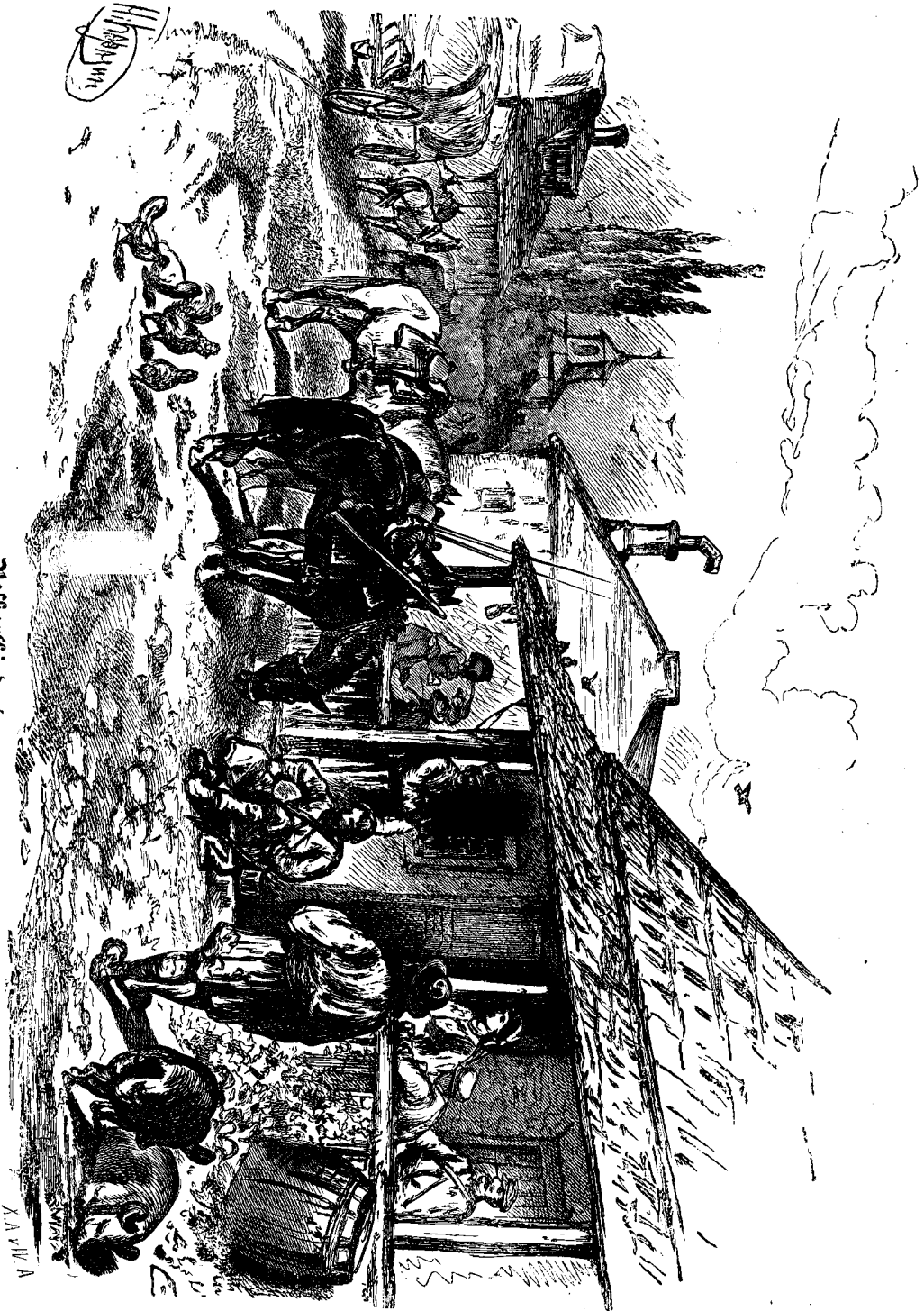
Me njech tež traje, tak doško hacž čže, dha šu tola wšchizy, haj tež najwjetšči pšchecželjo Turkow teje myšle, šo tur-

kowski sultan napošledku pšchēhraje; pšchetož ruški kšěžor ma šydom krocž wjaž ludži a š tutymi teško pjenes, šo móže najhóršchu wójnu tak doško wješč, hacž ju škóněznje dobudže.

To tež turkowski sultan hižom dawno čžujesche a teho runja šo jeho dobri pšchecželjo, mjenujžy jendželšzy ministro, pšched tajšim dobyčžom dale a bóle bojachu, a tu wēž tak špleczechu, šo jim sultan



Čzerkešaj.



Boffharfi dvör.

X. A. W. A.

poručnosć da, i ruskim kŕežorom wo mër jednacž. Ale tón i tajkemu jednanju njeje pschincž da; pschetož wón je psched swojimi generalemi sjawnje prajik, so Rusowſka prjedy njemóže žadyn mër sežinicž, hacž je to doſbahnyka, cžehož dla je wójnu ſapoczata. U ruski lud bč teho ſameho mënjenja, pschetož ruske nowiny tež hnydom woſjewjachu, so po tajkich wulkich woporach na kwi a pjenjſach, kotrež je ruski lud pschinjeſt a tež dale ſwólnitwe pschinjeſč chze, wo mërje prjedy žana rycž byčž njemóže, hacž ſu Woſharjo a Šerbjia w Šerbiji a turkowſkich provincjach poſnu ſwobodu a ſamoſtatnoſč doſtali a turkowſke knježetſtwo taſ poſtadjene, so kſchescžijanam ženje wjazy ſchſodžicž njemóže.

Šsnadž ſo tajki mër bórſy wobſantnje, taſ so móža kſchescžijenjo, wjele lëtſtotkow wot Turkow žakoſnje pschescžehani a ſatraſchnje podtkóčowani, tola ſkóncžnje ſaſo ſwobodnje dyhacž. Wotom by woſharſki dwór ſaſo taſ merny napohlad poſticžak, kaž jón tudy na wobraſu widžimy, jenož i tym wumënjjom, so Woſharjo wjazy turkowſzy poddani njebudža, ale budža ſwoji ſamſni knježa, kiž bješ woſheho pschescžehanja kſchescžijanſku mëru wuſnawaja.

Na aſiſkim wojowniſchczju ſu Turkojo hižom nimale pschëhrali, duž ſmëmny ſo nadžijecž, so tež w Europje kſchescžijanſki kſhiž nad turkowſkim poſmëſazom dobudže.

## 9.

### Spekulazija.

Murjet Pimpuſ wóndano psched Libuſchcz kſhlamami ſtejeſche, hdžez jemu kraſna wón do noſa dyri a, kaž ſo w ſwëcže huſto dživnje plecže, tu kmótra Pampuſa wuhlada a i njemu rjekny: kmóttje mój, njehaſch so mnu ſpekulirowacž? Šchto dha i tym mënijſch, wotmolwi Pampuſ. Wó, rosmucži jeho Pimpuſ, hdyž mój zyky tydžen pëtnje džëlamoj a ſa doſtatu ſdu cžwicžku khimelzy kupimoj, dha móhſoj njedželu i nej do Šalſchtroma jëcž, hdžez budže wulke tſëlenje. Pſchi tutej ſkladocžji ſo tam žakoſnje wjele luda nacžeri a móžemoj tam i palenzom ſchwarny kroſchit wuwikowacž; ſym ſebi wulicžik, hdyž mój ſchſleicžku ſa dwaj kroſchikaj pschedamoj, so ſmëjemoj i najuijen-

ſchemu tſi tolerje dobytka a naju tydženſka ſda namaj hiſchcže wyſche woſtanje.

Derje, wotmolwi Pampuſ, o! ty maſch ſa wuſchomaj, kup tu khimelzu a ja budu njedželu dopokdnja w 9 hodžinach pola tebe. Tydžen ſo pominu, khimelza bu kupjena a pschi najrjenſchim wjedrje Pimpuſ na karje cžwicžku khimelzy do Šalſchtroma wjeſeſche a Pampuſ i wjeſeſej myſſlicžku ſa nim cžampasche. Na jene dobo Pimpuſ ſaſta prajizy, kmóttje, mi taſ w žiwocže bórcži a je mi taſ mjehſo wokoło wutrobny; mi niežo njeby ſchſodžiko, hdy bych ſebi kapku khimelzy wſak. Haj! to ſo wë, rjeknu Pampuſ, mi je wiſchitko prawje, ty ſy dyrbial cžëžu wjeſč a ſy ſebi ſchſleicžku ſaſtužik a wyſche teho ſo tola ſluſcha woptacž, hacž je khimelza ſchto hódna abo niž. Pampuſ ſchſleicžku wſa a ju ſwojemu kmótrej porjedži. Tutón zyku i jenyum dobow wurafy a na to ſo ſaſchafny ſawoſajo: palazy rips! porjedž mi hiſchcže jenu. Wo tym Pampuſ karu wſa a dale jëdžijſche. Dofelž paſ kſhëtro po horje džëſche, dha mëjeſche ſo jara ſepjeracž. Wo kſhwili wón ſaſta a jaſchlo praji: kmóttje, ſkſch; ſchtož je jenemu prawje, to ſo druhemu tež ſluſcha; ja chzu ſebi tež ſchſleicžku kupicž. Wo ſo wë, wotmolwi jemu jeho towarſch. Šëdom bč ſo to ſtaſo, dha Pimpuſ ſaſo karu wſa a dale wjeſeſche. Wo pucžu žadyn njerycžëſche; ſamſſlenaj jedyn pódla drugeho džëſchtaj a na ſwój wulki dobytſ myſſleſchtaj. Na dobo Pimpuſ ſaſta, ſynu ſo na karu a praji: ja nëſchto wëm; naju dobytſ bndže taſ wulki, so wëſcže pokojza khimelzy naju bndže; hlaj! cžopkota je wulka a picž ſo namaj chze; kſupaj bychmój tola byſtaj, je=li ſo chzykſoj korczmarjam pjenjeſy dawacž, hdyž mamój najlëpſche picže na karje ležo; ja ſym ſa to, so pokojzu tu na pucžu wututſkamój; to namaj niſchto ſa ſto wſacž njemóže. Kmótrej Pampuſej, kiž hewaſ na palenz picže kſhromy njebë, ſo ta wëž jara derje lubjeſche, jeho jaſch ſo dawno prawje hibačž njehaſche, kſhiba ſo by jón namacžak. Taſ wobaj dale jëdžëſchtaj. Taſ rucže paſ, hacž žoldſ na ſuchotu ſkoržeſche, wonaj ſaſtaſchtaj a ſebi porjedžijſchtaj. Wndry Pimpuſ, taſ pschëſlepany kaž hewaſ bč, ſo šëdom na to dopomni, so móhſoj lóhſo doſčž wjazy wupicž, dyžli jeju dobytſ wunjeſe. Wëſch ty ſchto, praji wón teho dla, mój chzemój bješ ſobu to wu-

24 czimicz, so kóždy, kotryž sechze schkleńcźku wupicź, ju teź na mješcze sapłaczi. Pjenjesy jedyn wot drugeho na šo bjerje a hromadži; ja tebi sapłaczu a ty mi; napošledk bjes šobu pjenjesy džělimoj. Pampuś bė s tym s pokojom, hačź runje jenož něcotre pjenjeźki wobšedźesche. Wón móschnicźku wuczeže a šebi schkleńcźku kupi. Na to wa šaru a czampaiche dale. Po khwilzy sawoła Pimpuś: stej kńótsje, tu masch dwaj kroschaj, tocź. Pampuś tocześche a pschepoda šašo šaru. Hačź runje bu czwiczka pschezo lóža, dha šo tola dundyresta šara pschezo bóle motačź pocźinasche. Jedyn po druhim na sprózne nobi škorzicź pocźa a hlaj! tam šo rjany brjóźk seleni, kotryž wobeju pu- czowarjow k wodychnjenju kiwa. Pimpuśez wuj šo na semju pschestre a wšchelke hłupe tryski w jeho hł- wje hwišdachy a schumjachu. Wón šo šašo šhrabny a praji: kńótsje, jeli šo w Šalschtrowje tať derje wi- kuje, kaź tu po puczu, dha namaj wěsče žana kapka wysche njewostanje a na wšchēm napošledku wjazh dobytku smějemoj, hačź tsi tolerje. Pschi tym wšchēm šo Pampuś šašo k šwojej karje khramoscźesche a ja czwizy pschimajo praji, šo by tola žałošna škoda bhła, druhim ludžom tajke dobre a štrome krepli wo- stajicź. Ale bowš kowš, kluk kluk, schkleńcźka šo lėdom poľna nakłuka. Nó! nó! je dha wšcho wutoczene? šo Pimpuś hnėwnje prasha; je-li ta wěz tať steji, dha do Šalschtrowa njetrėbamoj; chzemoj naju do- bhťk bjes šobu džělicz; wuczehn móscheń! Ale ach! móscheń Pimpuśowa a móscheń Pampuśowa — wo- bej bėschtej nimale próšnej! S tym kroschkom, s ko- trymž jedyn sapłaczi, bė drugi teź šašo płacził. Žako něť po krótkim muradžowanju ša tym pschińdźeschtaj, šo jara nad šwojej mudroscźu džiwaschtaj a bėschtaj teho mėnjenja, šo móhła ta wěz hórje wupanyčź, je-li by jeju polizaj trječik a pytnył, kať wonaj bjes do- wolenja s palenzom wikujetaj. Struchłaj a schmotawaj šo kńótraj se šwojej šaru domoj bėrtlowaschtaj, pschi šebi myšło, šo šo tajke špekulazije czasto teź mudri- šchim ludžom nimo kula.

10.

### Kóždy šwoje šubuje.

„Budź tať dobry a wutorhn mi šub!“ praji Miklišcz Pėtr k Badarjež Handrijei, jako jene ranje

k njemu dó jstwy štupi. Pschetož Badarjež Handrij, kotrehož džėd bė junu wješny lėkať a badať bhł, šo wot nana šem na to wustajesche, šuby torhačź, kónki štajecź, krej pušchczecź, brodu truhacź a schtož hewat



k temu škuschesche, wješnych ludži ša mafo pjenjes w jich khoroscźach šahojicź. „Wutorhn mi šub!“ praji teho dla Miklišcz Pėtr k Badarjež Handrijei. „Kotry dha?“ praschesche šo tón. „To je mi wšcho jene“, wotmolwi Pėtr. „To je czi wšcho jene? bola dha cze wšchitte“, praschesche šo Handrij. Na to jemu Pėtr wotmolwi, „ně wšchaf, žadyn šub mje njeboli — ale ja šym tebi psched dlėšchim czašom džėšacź šlė- bornych počźik a te mi ty hačź dotal nješby šapła- cził. Žeho dla dyrbišch mi šub wutorhnyčź, šo ja na tajke waschnje k mojim pjenjesam pschińdu!“ Wón šo pschi tym na stólž šyny a Handrij šwoje šubowe kleschcze nastaji. „Aw, aw!“ sawoła Pėtr, „aw, aw! pušchcź mje, ty žałošnje torhasch.“ A wo prawdže Handrij wšchitte mozy napinasche, šo by Pėtrej šwój dólh wuptacził a rjenu: „ša džėšacź šlėbornych dyrbju něšto bóle torhačź; pschetož wot druhich ja jenož dwaj šlėbornaj dostanu.“ Pėtr njeje pak Handrijei ženje wjazh žadyn kroschik počźik a šebi teź ženje žadyn šub wjazh torhačź dať.